

Ikuinen taistelu

Johannes Linnankoski

The background of the lower half of the page is a vibrant green. Overlaid on this is a complex, abstract pattern of thick, purple lines. These lines form various geometric shapes, including circles, triangles, and irregular polygons, some of which are solid purple while others are just outlines. The pattern is dense and interconnected, creating a sense of movement and depth. In the bottom right corner, the text 'Project Gutenberg' is written in a white, sans-serif font, partially overlapping the purple pattern.

Project Gutenberg

The Project Gutenberg EBook of Ikuinen taistelu, by Johannes Linnankoski

This eBook is for the use of anyone anywhere at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this eBook or online at www.gutenberg.org

Title: Ikuinen taistelu

Author: Johannes Linnankoski

Release Date: December 8, 2013 [EBook #44389]

Language: Finnish

*** START OF THIS PROJECT GUTENBERG EBOOK IKUINEN
TAISTELU ***

Produced by Tapio Riikonen

IKUINEN TAISTELU

Kirj.

Johannes Linnankoski

Porvoossa,
Werner Söderström.

Kuopio 1903,
K. Malmströmin kirjapaino.

Lifvets strid har mening,
Djupsta fall har tröst.

Viktor Rydberg.

HENKILÖT:

**AADAM VIHREÄSILMÄ EEVA TÄTI LIERO KAIN KAKSIKARVA AABEL LIPILAPI
AADA SALAKAVIO SILLA PÄLYSILMÄ TAAMAR HERJAKIELI MIKAEL SATASORMI
LUSIFER KIVIJALKA KENOKAULA TULIPUNAINEN RIIKINSULKA SAMMUMATON
HAUKANKYNSI UMPILUOMI HÄMÄRÄNLINTU LAPIOKOURA APEATAR
TIHRUSILMÄ SYNKÄTÄR HELOSILMÄ SYVÄTÄR HEKUMATAR REPOKORVA
MUSTASUKKA**

Vuorimiehiä, seppiä, jousimiehiä, soittajia, tanssijaneitoja y.m.

PROLOOGI EHTOORUKOUKSEN EDELLÄ.

Paikka: Etualalla tyvenkulkuinen joki. Sen rannalla pieni aukea nurmikko, jota rajottaa sivuilta ja takaa lehti- ja hedelmäpuumetsä. Taka-alalla Kainin maja metsänreunassa. Etäämpänä metsäisiä vaaranhuippuja.

Aadan ja Sillan pukuna lyhyt hame kuitukudelmasta, yläruumiin verhona liivintapainen; käsivarret, osa rintaa, olkapäät, jalat ja sääret paljaina; vyöllä uumanauhasta riippuvien nahkarihmasten muodostama esiliina. Hiukset valtoimina, ainoastaan eräästä kohti nahkarihmalla sidotut. Kaulassa helminauha erivärisistä kuivatuista marjoista ja erimuotoisista luulevyistä. Rannerengas luu- ja hedelmäkoristeista.

SILLA suuren, tuuhean omenapuun oksalla, AADA sen alla, kädessä pieni juurista punottu vasu, jossa on muutamia omenoita.

AADA. Tuolla, aivan pääsi kohdalla!

SILLA. Tuoko suuri?

AADA. Juuri se. Eikö sen poski ruskota?

SILLA. Totta. Kun vain yltäisin.

AADA. Usko pois: siitä tulee hauska yllätys! Kain tulee, Aabel tulee, vanhukset tulevat, ja ensimmäiset omenat tervehtivät: terve tuloa, satoaika joutuu!

SILLA. Verratonta, sisko! Se oli oiva ajatus.

(Tarjoo poimimansa omenan.)

AADA. Yks — kaks — kolme — neljä — viis — kuus! Kunpa saisimme vielä muutamia, niin johan tässä alkaisi —

(Torventoitotusta kuuluu.)

SILLA. Aabel, Aabel!

AADA. Sepä sukkelasääri! Joutuun piiloon, Silla! Tuolle oksalle, rungon taa. Sukkelaan!

SILLA. Miksi? Vastaan tahtoisin rientää. En ymmärrä.

AADA. Ei tarviskaan. Ymmärrät kyllä sitte. (Torventoitotusta aivan läheltä) Sukkelaan, sukkelaan!

(Panee omenavasun puun juurelle, rientää majalle päin.)

AABEL tulee, torvi olkarihmasta riippuen.

[Aabel: lempeäsilmäinen, vaaleaverinen, hiukan lihavahko. Pukuna aivan lyhyt hame ja takintapainen yläruumiin verho; käsivarret, olkapäät, osa rintaa, sääret ja jalat paljaina. Uumenilla vyö, jossa kiviveitsi. Vaaleat hiukset aivan valtoimina, ei päähinettä, parraton. Kaulassa luukoriste, johon on piirretty Jehovankuva.]

AABEL. Aada! — Jehovan rauha, sisko!

AADA. Samoin sulle, veljyt! — Ovatko lampaasi jo paalutuksessa?

AABEL. Juuri toin. Turvassa ovat kaikki yön lauhan saapuessa.

AADA. Miksei Silla-sisko vielä tullut?

AABEL. Eikö hän ole täällä? En tavannut majalla, luulin tänne tulleensa.

AADA. En ole nähnyt sitte aamurukouksen.

AABEL. Sitte aamurukouksen?

AADA. Niin. Luulin kanssasi kedolla olleen. Mutta, veli hyvä —

AABEL. Mitä?

AADA. Kunpa — kunpa ei lie karannut ystäväsi!

AABEL. Mitä tuo nyt taas on olevinaan?

AADA. Karannut, karannut — kyllästynyt sinuun, juossut tiehensä! Etkö ymmärrä, sinä lampuri, joka olet niin monesti ennenkin karanneen jälestä juossut?

AABEL. Heitä jo tuhma leikkisi! Silla on varmaan vanhusten majalla. Käyn etsimään.

AADA. Mitäpä sillä kiirettä, käymme sitte yhtenä. Tulehan tänne! Näytän sulle jotakin uutta.

AABEL. Tulen heti. Käyn ensin Sillan hakemassa.

AADA. Siis sittekin karann...

AABEL. Harmistun jo melkein — sinä se olet aina laisesi.

No, mitä tuo uusi sitte on olevinaan?

AADA (menevät omenapuuta kohti). Näetkös, kun tänään on omenapuuhuni ilmestynyt outo lintu. En ole semmoista ennen nähnyt.

AABEL. Outo lintu?

AADA. Hiljemmin, veljeni, hiljemmin — ettei säiky!

Aivan outo mulle, vaan ehkä sinä tuntenet. Varsi sinervä, rinta vaalea, päälaki kellervä, ihmeen kauniit silmät. — Tuonne katso!

AABEL. Enhän minä näe mitään.

AADA. Etkö näe? Annappa kun kutsun, se vastaa heti! Lintuseni, pienoseni:

tviiv tviiv tvir rir rir!

SILLA (rungan takaa). Tviiv tviiv tvir rir rir!

AABEL. Se kumma! Kuulen, vaan en näe vieläkään.

AADA. Kutsutaanpa esiin. Tviiv tviiv! Näyttäy lintu, älä pelkää sirkku!
Tviiv tviiv tvir rir rir!

SILLA. Tviiv tviiv — tviiv Aabel!

(Vetäytyy nauraen esiin.)

AABEL. Silla —? Ah sinuas, sinä Aada! Mitä ihmettä sinä puussa piileksit?
Tule alas, armaani!

SILLA. Heti, heti! Tästä hyppään.

AABEL. Ei, ei. Nojau olkapäilleni, niin nostan! Niin, niin, aivan niin.
Ja nyt lennä, lintuseni!

Kas niin, nyt on lintu maassa! — Totta kaikki: sinivarsi, valkorinta,
keltakutri, silmät sirkut, ihanat — ah!

Sinäkö lintu? Ei, omenankukka olet! Mun kukkani, jonka omenapuusta
löysin. Sisarut — armas — kyyhkyseni pieni — sydämeni siunattu!

AADA. Paljo nimiä sillä linnulla!

SILLA. Sisko sinä!

AABEL. Aada! Tulehan hiukan tänne!

(Nipistää leikiten korvalehdestä.)

Siinä pilastasi!

AADA. Kaunispa kiitos tosiaan! — Vaan se sinään, istutaan.

Ei! Malta hiukan, niin näytän senkin, miksi lintusi puussa visersi.

(Tuo omenavasun.)

Minun puussani on hedelmiäkin, ei vain kukkia ja lintuja.

AABEL. Kypsiäkö jo? (istuvat.)

AADA. Niinkuin näet. — Terveydexsesi!

AABEL. Armias on Jehova lapsilleen! On kuin taivas kallistuisi puoleemme, kuin Hän taas meitä lähenisi, siunaisi ja lohduttaisi.

AADA. Totta, Aabel. En muista ihanampaa kesää.

AABEL. Niin, kevät, kesä — kaikki! Ihana on Luojan luonto, ei ole lankeemuksen kirous voinut sitä kokonaan omakseen merkitä. Pyhä ihastus täytti sieluni, kun sitä äsken kedolla katselin.

SILLA. Oi kuinka? Kerro, Aabel, kerro; näkemäsi meille kuvaa!

AABEL. Läksin laumaani kokoomaan, kun varjo seitsentä osotti. Taivas sees sinipuvussa, vihanta metsä vuoren rintaa kiertää, järven pinta välkehtii, ilma ilosta väreilee, keto sadoin kukkasin loistaa, tuhansin tuoksuin lemuaa. Tuolla aterioiva anttiloopilauma illanruskosta punertaa, täällä mustat kamelikurjet valkohohtoisin siivin, tuolla tuhatväriset perhot lentävinä kukkina liittää. Sanoin: suuri on Jehova armossaan!

SILLA. Jatka, veljeni, jatka! Anna sielusi sointuihin sulautua.

AABEL. Käyn sitte laumani luo, torveeni puhallan. Se hypellen ympärilleni kertyy. Kaikki tallella. — Ei, vielä enemmänkin! Emät riemuin määky, vuoroin minuun katsoo, vuoroin keskuuteensa. Jo älyän: yks, kaks, kolme — kolme vienoa ääntä, kolme pientä, kirkasta silmäparia. Arvaattehan: laumani hedelmäimisaika on alkanut!

SILLA. Oi, nuo pienet, puhtoiset, valkoiset!

AABEL. Vien niin iloiten laumani paalutukseen, puhuttelen, hyvästelen,

hienoa turpaa hyväilen. Käyn sitte teitä etsimään. Täällä taas puu punervin
heelmin tervehtää: hedelmäaika jo tullut on!

Mutta missä viipyy veljemme Kain? Aurinko jo kiirein lännen alamäkeä
laskee.

AADA. Kauvan tosiaankin viipyy Kain pellollaan. Jo kotvan on korvani
tuloaan kuulostanut.

AABEL. No, hän tulee, kun joutuu. Kuka tietää vaikka hänenkin aaltoileva
vainionsa olisi tänään kuiskannut: terve, peltomies; kumarramme päämme
eteesi! — Ah! Elouhrin toivottu aika joutuu.

AADA. Toivottu todella. Valmistamme kai suuren juhlan?

AABEL. Suuren — sydämemme syvyydessä. En tiedä miksi tätä elouhria
toivon hartaammin kuin mitään entistä. Tuntuu kuin Jehova silloin astuisi
luoksemme ja me eksyneet lapsensa —

(KAIN on saapunut majan luo ja viskaa olaitaan tarvepuita raajan
seinustalle.)

Kas, Kain!

[Kain: pitkä, jänterälihaksinen, tumma tukka valtoimena; vähän
partaa, silmät mustat, tuliset. Puku samanlaatuinen kuin Aabelin,
kaulassa luinen vihellyspilli, vyöllä pitkä kivipuukko.]

(Aada rientää juosten Kainin luo ja syleilee tulisesti.
Suutelee silmään.)

KAIN (hellästi loitontaen). Taasko lapsettaa?

AADA (kiihkeästi). Niinpä annakkin lapsettaa! Vielä kerran — kerran —
vaikka sitte sylilapseksi sanoisit.

(Tulevat yhdessä Aabelin ja Sillan luo.)

AABEL. Terve tuloa, Kain! Olemme sinua kaivanneet.

KAIN. Terve, veli! Rauha sulle, sisko!

SILLA. Rauha itsellesi, peltomies!

Sinuapa ei ole näkynyt moniin päiviin kuin ehtoorukouksessa?

KAIN. Aika kiire — työ ankara.

AABEL. Sen saatan hyvin arvata. Vaan onpa siunauskin vaivan veroinen — Jehovalle kiitos!

KAIN. Sen täytyy! Täytyy?

AABEL. Minkä?

KAIN. Kedon kasvaa, ohdakkeiden lannistua! Katsokaahan!

(Ojentaa Aabelille joukon tuleentuneita tähkiä, istuutuu).

AABEL. Aivan niinkuin arvasin! — Miten täyteläisiä ja raskaita. — Mutta on meilläkin...

AADA. Niin, arvaas Kain — katsoppas! Mitäs nämä ovat?

KAIN. Katsohan vaan! — Kauniita ovat.

AADA. Nii-in. Maista!

AABEL. Ja sitte on minun laumani —

KAIN (hymähtäen). Sekin!

AABEL. — satoaika tullut. Kolme kirkassilmäistä valkoturkkia. Eikö eriskummainen yhteensattumus: kaikki samana päivänä? — Kain! Elouhrin aika on tullut.

KAIN. Se on totta.

AABEL. Minkä päivän määräämme? Huomisen? Ylihuomisenko?

KAIN. Siitä kerkiämme. — Katsokaahan tarkemmin tähkiäni. Maistakaa!

AABEL. Valkea on sydämys ... hyvän ovat makuisia...

AADA. Mutta minä jo arvaan, Kain! Nämähän ovat aivan erilaisia, jotakin uutta?

AABEL. Minäkin vähän ... oudoksuin ... mutta enhän niitä niin tarkoin tunne...

AADA. Ja sinä et ole minulle mitään virkkanut, sinä salakylväjä!

Aivan erinomaista! Tästä se tulee uusi leipä eedeniläisille!

KAIN. Saamme nähdä.

AABEL. Herra antaa aina avoimin kourin, Hänen kätensä ei ole lyhetty!

Mutta mistä käsität tämän, veljeni?

KAIN. Korvesta tietysti! — Kuleskelen, etsiskelen, vihdoin tämän löydän. Arvelen: mitähän tuostakin tulisi, jos maahan työntäisi? Nyt sen näette!

AABEL. Se oli todellakin onnellinen sattuma.

KAIN. Sattuma? — Se on totta: sattuman varassahan on vielä melkein kaikki. Mutta niin ei ole *aina* oleva!

AABEL. En ymmärrä sinua?

KAIN. Ymmärtäisinkö itsekään!

Sen vaan ymmärrän, että kaikki elää, henkii, liikkuu ympärillämme. Koko luonto on salaisuuksia täynnä. Kosketa siihen, ja se värähtää kuin nuori morsian ensi syleilyssä.

AADA. Verratonta, Kain!

KAIN. Maa puhuu, vuori haastaa, metsä kuiskaa. Ei, ne huutavat! Irrota siteet

ihmisenpoika! huutavat ne meille. Irrota, katko, ratko — ja me palvelemme sinua!

AABEL. Intoilet, veljeni! Ne kyllä alistuvat itsestään palvelukseemme, niinkuin näemme, mikäli Jehovan viha lauhtuu.

SILLA (nousten). Minä käyn hakemaan majasta punokseni.

AADA. Tuoppa samalla minunkin työni.

KAIN. Ja mulle majan seinustalta se kaareke — veistelen iltani kuluksi.

Itsestään! Mitä syntyy itsestään? Onnettomuutta, ei muuta! Istu kädet ristissä, ja laumasi kiikkuu petojen vatsassa, peltosi on ohdakkeita täynnä; vielä hetkinen, ja saat ruohoja syödä, juuria järsiä. Tee työtä, katso, kuule, vainua, ja rauhassa on laumasi, peltosi viljaa täynnä.

Ja luonto suuri ympärillämme? Voi, kuinka mieltäni kuohuttaa ja jännittää! Se tuossa outoja voimia täynnä, me tässä voimattomina.

AABEL. Mutta mihin sinä oikeastaan tuolla kaikella tähtäät?

KAIN. Korkeuksiin, syvyyksiin! Mitä on tuolla ylhäällä, mitä maan povessa, mitä vuorten sisuksissa?

AABEL. Sinähän, veli hyvä, haaveilet suorastaan mahdottomia!

KAIN. Tänään mahdotonta, huomenna mahdollista!

SILLA (joka on palannut). Tässä, Kain!

KAIN. Hyvä, Silla!

Mikä on mahdotonta? Ovatko lampaasi ainoat, joita kannattaa paimentaa? Katselin taas tänään aron uljaita sarvikkaita. Nekin imettävät, niilläkin on maitoa. Mitä on sinun uuhiesi tilkka niiden rinnalla!

AABEL. Mutta nehän ovat villedä, melkein petoja!

KAIN. Sen parempi! Taltuttaa, alistaa, lannistaa — se olisi vaivan arvoista! Jos olisin sinun sijassasi, ne eivät vapaina kävelisi — tai en kävelisi minä!

AADA. Se oli Kainia se!

KAIN. Tuolla korskuva hepo ketoa kiittää. Jänneet jännitteessä, harja tuulessa hulmuu — mikä verraton näky! Sen selkään haluaisin nousta, sieltä nuoleni petoihin lennättää. — Ja nousenkin vielä kerran!

AADA. Nyt sanoit jotakin, Kain! Siellä minäkin tahdon olla!

SILLA. Tehän olette hurjia molemmat!

AABEL (mietteissään). Se *voi* onnistua Kainille, mutta minusta ei ole semmoisiin. Tyydyn vähäpätöisiin lampaihini, tyydyn Luojan luontoon semmoisena kuin se *on*.

KAIN. Mutta min' en tyydy! Haluan uutta, semmoista jota ei vielä ole, vaan jota *voi* olla.

AABEL. Miksi nämä ristiriitaiset mietteet tänä ihanana iltana? Katso ympärillesi! Taivas on kirkas, maa elämää, tuoksuja täynnä — aina sama, mutta kuitenkin joka päivä uusi.

KAIN. Näen sen. Mutta miksi katsella kaikkea vain päiväpaisteessa! Nyt kaikki loistaa ja välkehtii, metsä täynnä liverrystä ja huilutusta, lammas lakeana kedolla käy. Hetki vain, ja taas kuuluu yön ja taistelun äänet. Hämärikkö vaippansa heittää, pedot muristen luolistaan karkaa; pensaat, näreet jalkoihin murskautuu, tuhanten jalkain töminä tannerta tärisyttää —

SILLA. Heitä, veljeni! Miksi tuota!

KAIN. — Tuossa sarvimetsä hämöttää, tässä harjat häilää, tuolla hohtavat hampaat välkkää, verenhimoiset silmät hehkuvina hiilinä kiiluu. Pienet pakoon painuu, lampaasi järjetönnä paalutuksessa laukkaa; ulvontaa, määyntää, tuskanvaihketta, verta, kuolonkorahduksia, uh! — Taisteluksi minä tämän käsitän.

(Äänettömyys.)

AABEL (liikutettuna). Meidän syntiemme tähden. — Jehova sen lievittäköön!

KAIN. Sitä kaikki toivomme, mutta oleva ei tule olemattomaksi. Luonnon haltijoita — ja kuitenkin turvattomia sen edessä!

AABEL. Se vain meitä muistuttaa heikkoudestamme ja viittaa Häneen, jonka valta ulottuu niin hyvän kuin pahankin ylitse, niin myrskyssä kuin päiväpaisteessa ilmenee.

KAIN. Eh-kä. — Mutta mitä me tiedämme hänestä?

AABEL. Mitä tiedämme hänestä —?

KAIN. Niin — hänestä, joka ei näyttäydy! Kunpa tulisi kerran luoksemme, astuisi tuohon keskellemme ja sanoisi mitä hän on ja mitä tahtoo.

AABEL. Mutta sehän ei ole tarpeenkaan. Vanhempamme ovat nähneet.

KAIN. Mutta ovatko he myös käsittäneet hänet oikein?

AABEL. Epäiletkö sitä —?

KAIN. He ovat erehtyneet muussakin!

SILLA (rukoilevasti) Kain?

KAIN. Ja he pelkäävät häntä!

AABEL. Tuon suuren hairahduksensa vuoksi — tiedäthän.

KAIN. Mutta, joka pelkää — hm!

AABEL. Ajattelehan vähän, veljeni! Tomun lapsetko rohkenisivat kysellä Hänen jumalallisen kirkkautensa salaisuutta?

KAIN (painokkaasti). Ja Hänkö, joka itse on kirkkaus, tahtoisiko että meidän pitää pimeydessä hapuilla?

AABEL. Tahdotko repiä Jehovan alas maahan?

KAIN. En — mutta ellei hän itse tahdo laskeutua alas, täytyy *minun* pyrkiä ylös, häntä lähemmäksi!

AABEL. Mutta etkö tahdo niiden rajojen yli, jotka ovat meille asetetut?

KAIN. Rajojen yli —? Rajojen takaako meidän pitää häntä hapuilla? Täysi selvyys tahi täysi ero — jompikumpi!

AABEL. Puhut taitamattomia sanoja, Kain! Eihän laumanikaan aina ymmärrä tarkotustani ja vapautensa on, niinkuin tiedät, rajotettu. Mutta eivätkö he silti ole yhtä onnellisia ja turvatuita? Ja nyt: eikö meidän suhteemme Jehovaan ole sama?

SILLA. Kiitos, Aabel! Se ajatus oli Jehovalta. Nyt on suhteemme täysin selvä.

KAIN. Selvä —? Emmehän, Jehova paratkoon, toki lampaita liene!

AADA. Kain! — Mustat veret kohoovat ohimoillesi!

(Äänettömyys.)

KAIN. Totta, totta! — Miksi suotta intoilla.

(Veistelee. Pitkähkö äänettömyys.)

AADA. Mutta kuulehan, Kain! Mitä sinä tuosta veistelet? Jousenkaartako?

KAIN. Pitäisikö sekin sanoa?

AADA. Pitäisi.

KAIN. No, kaartapa tietenkin.

AADA. Mutta sehän on erinäköinen kuin toiset?

KAIN. Erinäköinen se on lintukin, jonka sillä aijon pudottaa!

AADA. Joku uusiko taas? Nytkö havaittu?

KAIN. Nyt — äskettäin.

SILLA. Onko se suuri?

KAIN (merkitsevästi). Suuri — hyvin suuri.

AADA. Ja minkä värinen? Valkoinen, harmaa, musta?

KAIN. Ei, vaan aivan tulipunainen!

AADA. Tulipunainen?

KAIN. Aivan. Silmät hehkuvat, sädehtivät.

(Haaveillen.)

Se on vielä niin kaukana ja korkealla. En ole edes varma jaksaako kaareni lennättää nuolta niin ylös.

AADA. Kummallista! Eikö se laskeu alemma?

KAIN. Ei! (Asettaa kaaren tähtäysasentoon). Vaan ampujan täytyy *ylemmä!*

(Äänettömyys. Itsekseen:)

Kun se on tehty, paljo mahdotonta on sitten mahdollista.

AABEL. Puheesi tuntuu niin oudolta ja kummalliselta. Kunhan ei tuohon eriskummaiseen lintuusi olisi kätkeyty joku kiusaajan paula, joku uusi onnettomuus.

SILLA. Niinkö, Aabel? — Jehova olkoon meille armollinen!

KAIN. Ja te tiedätte sen? Olette kai nähneet kiusaajan?

AABEL. Emme, vaan seuraukset.

KAIN. Seuraukset! Tuon ainaisen käärmepeilon, joka kalvavana matona povessamme kaivaa! Mutta min' en pelkää käärmettä, jota en ole koskaan nähnyt, en —

AABEL. Minä kauhistun sinun puolestasi!

SILLA. Jätä, jätä, veljeni!

AADA. Niin, jätä, Kain! Minäkin pyydän — edes vanhempaimme tähden.

KAIN. Miksi? Meitä on tuolla pelolla piinattu siitä asti kuin muistamme, yöt kahta kaameammiksi tehty, murheet monenkertaisiksi, harvat onnenkin hetket myrkytetty. Miksi? Kenellä on selvyys siitä?

AABEL. Sinä uskallat — sinä uskallat epäillä sitäkin?

KAIN. Miksen uskaltaisi! Mikä on hyvää, mikä pahaa? Viholainen! Eikö se ollut paha, muihe salapurija, vahinkokasvi? Nyt sen kuidut kepeinä vaatteina päällämme, tuo samainen paha kuin paras ystävä tuossa Sillan kädessä. Mitä?

SILLA. Kain on oikeassa. Se oli sinun verraton keksintösi, veljyt.

KAIN. Nyt ei ole *minusta* puhe! Tahdoin vain sanoa että sen verran me vielä tiedämme mikä on hyvää, mikä pahaa.

AABEL. Mutta sinähän sekoitat luonnolliset ja yliluonnolliset asiat toisiinsa, vaikka hyvin tiedät että tuo onnettomuus riisti meiltä ainaisesti paratiisin ilotarhat.

KAIN. Mitä minä ilotarhoista! Mennyttäkö haikailisin? En! Maa on nuori, me olemme nuoria, ja joku ääni sisässäni sanoo että me vielä kerran voimme luoda itsellemme vaikkapa uuden paratiisin!

AABEL (liikutettuna). Mutta jos se ääni, veljeni — jos se olisikin viettelijän ääni?

KAIN. Viettelijän? Sanoitko viettelijän —?

TAAMAR tulee kiireisesti juosten.

[Taamar: noin 8, 9-vuotias tyttö.]

TAAMAR. Täälläkö te olette? Löysinpähan!

AADA. Kas, Taamar! Äidin sydänpäpy.

TAAMAR. Olen etsinyt teitä kaikkialta: kedolta, paalutuksen luota, Aabelin majalta, kaikkialta...

AABEL. No miksi se Eedenin kastehelmi meitä etsii?

TAAMAR. Niin, kun Taamar oli metsässä ja —

SILLA. Yksinkö?

TAAMAR. Yksin, aivan yksin — uskalsinpahan! Ja Taamarilla oli niin lysti, mutta sitte... Kain! Miksi sinun silmäsi on niin kova? Oletko vihainen Taamarille?

KAIN (hyväillen Taamarin kutreja). Onko minun silmäni kova? Ei se ainakaan sinulle ole kova — katsoppas tarkkaan!

TAAMAR. Kas niin, niin! Nyt se on taas niinkuin ennenkin. (Kaulaten Kainia). Kuinka sinä olet hyvä, Isoveli!

AADA. Niin, Taamar oli metsässä ja sinun oli lysti, mutta sitte —?

TAAMAR. Sitte joku liikahti puiden takana ja minä huusin: onko se Aada? Ja se vastasi: onko se Aada? Minä: onko se Silla sitte?

AADA. Ja se vastasi: onko se Silla sitte?

TAAMAR. Mitä —? Kuinka sinä sen tiedät?

AADA. Arvasinhan vain.

TAAMAR. Niin juuri se vastasi. Sitte minä kysyin: onko se Kain, onko se Aabel? Ja se vastasi: onko se Kain, onko se Aabel? Silloin minä harmistuin ja huusin että sinä olet tuhma! Niin se vastasi hyvin äkäisesti: *sinä* olet tuhma!

Sitte minä sanoin sille aivan suoraan: sinä olet ilkeä! Ja se huusi hyvin ilkeästi: *sinä* olet ilkeä! Silloin minua alkoi pelottaa ja minä juoksin teitä hakemaan.

Niin että mikä se on? Onko täällä pahoja ihmisiä metsässä?

AADA. Ei, ei ole ketään, paitsi me. Se oli vaan sinun oman äänesi kaiku.

TAAMAR. Kaiku? Mitä se on?

AADA. Sitä: kun huutaa metsässä, niin kuuluu sama ääni takaisin.

TAAMAR. Ainako sama?

AADA. Aina.

TAAMAR. Mutta enhän minä huutanut pahasti enkä ilkeästi!

AADA. Kyllä sinä huusit, vaikket luullut huutaneesi. (Panee kätensä Taamarin ympärille). Jos olisit huutanut: sinä olet hyvä, tule luokseni, ystävä; niin se olisi huutanut aivan samalla tavalla.

TAAMAR. Kummallista!

AADA. Niin se on, se vastaa aina samalla tavalla. — Mutta katsohan, Taamar! Tunnetko näitä?

TAAMAR. Miten kauniita, miten hauskaa — kiitos! Saanko niitä oikein paljon?

AADA. Saat, kun kypsyvät.

Mutta etkö luulisi isän ja äidin tulevan iloisiksi, jos juoksuttaisit heillekin muutamia?

TAAMAR. Se nyt on varmaa! Minä juoksen aivan paikalla.

(Lähtee kiireisesti, mutta pysähtyy metsänreunassa ja käännäksen ympäri.)

Ettekö tule pian ehtoorukoukseen?

AABEL. Tulemme, tulemme, aivan pian.

SILLA. Niin, emmekö lähdekkin?

AABEL. Aivan heti, aivan heti.

Miten onnellinen onkaan lapsuudenaika! Niin huoleton, kirkas ja valoisa. Kunpa saisimme aina olla lapsia!

KAIN. Mutta, Aabel kulta, etkö olekkin lapsi — enemmän lapsi kuin mies?

SILLA. Vaan eikö juuri siinä ole onni?

KAIN. Tuntee ja uskoa, siinä lapsen onni; tahtoa ja etsiä, siinä miehen — onnettomuus. Valitse!

SILLA. Niinpä valitsen onnen! Olla kuin lapsi, rakastaa kaikkia: vanhempiaan, veljiään, sisariaan, Jehovata, luontoa — koko maailmaa.

AABEL. Niin, emmekö olekkin kuin Taamar metsässä: mitä itse olemme, sitä ympäristökin?

KAIN. Aivan niin. — Entä pelko, pahuus, kiusaaja?

AABEL. Älä jatka, veljeni, älä jatka! Herra meitä valaiskoon!

KAIN. Niin, niin: älä jatka, älä jatka! Elä vaan, kun olet elämään luotu; syö, juo, tee työtä ja kuole — siinä päämäärä!

AADA. Oi, minä ymmärrän niin hyvin Kainia! Minäkin kaipaen jotakin enempää, vaikken ole koskaan uskaltanut sitä sanoa.

KAIN. Siinä se: emme uskalla! Emme uskalla astua täydellä jalalla tätä maan pintaa — me vain hiivimme varpaillamme, kuin pelkäisimme nukkuvia herättävämme.

AABEL. Synti on elämämme samentanut. Mutta tämä nykyinen

elämämmehän onkin vain kuin kupla kiivaasti kiitävän virran pinnalla.

KAIN. Kupla? Ei ikinä; se on itse virta! Me pyristelemme elämänvirran ristipyörteissä. Sieluni on kuin kosken kurimo — kenkään ei vastaa, vain veden pauhu soi ympärillämme!

SILLA. Voi, voi tätä erimielisyyttä ja ristiriitaa, joka repii Eedenin perheen hajalleen! Tämä ei voi päättyä hyvin — ja tiedättekö —?

AADA. Mitä, Silla?

SILLA. Olen nähnyt niin omituisen unen.

AABEL. Unen? Olisiko Jehova vihdoinkin tahtonut sen kautta meille jotakin ilmottaa?

KAIN (hymähtäen). Unen kautta!

AABEL. Miksikäs ei unenkin kautta — Hänen tiensä ovat tutkimattomat.

AADA. Kerro se uni, Silla!

SILLA. Kun voisin, kun osaisin!

Se ei ollut mikään uni, luulin olevani koko ajan valveilla. — Olimme syvässä kallionrotkossa, me neljä. Mustat, jyrkät seinämät kahden puolen, taustalla mustanryöpeä puro, joka syöksyy kohisten toisen seinämän halkeamaan. Emme pääse pois, kyselemme, etsimme pääsykohtaa. Äkkiä kuuluu ilmassa ääni: katsokaa ylös! Katson — toisen seinämän rinnassa kapea polku huimaavassa korkeudessa. Siellä mies kiipee, suorana, kumarassa, polvillaan — toisella kädellään seinämään varaten. En tunne aluksi — nyt se kääntää kasvonsa, ja ne ovat —

AADA. Mitä?

SILLA (liikutettuna). Kainin kasvot.

AADA. Kainin?

AABEL. Tunsitko varmasti, sisareni?

KAIN. Niin minä tahtoisinkin kiivetä! Juosta, kiivetä, uhmata kuilua!

AADA. Kain!

SILLA (yhä enemmän liikutettuna). Nyt se aikoo hypätä kallionrillon yli! Sumu laskeutuu alas — pää jo peittyi — ilma humahtaa — nyt se ponnahtaa jalallaan, horjahtaa — ummistan silmäni. Rotkossa raskas mätkähdys, ylhäällä kalliolla vihlova nauru. Sumu laskeutuu pohjaan — rotko valittaa — ilma valittaa — ah, minä vapisen vielä nytkin!

(Äänettömyys.)

AADA. Sehän oli kauheata!

KAIN. Sinä, siskokulta, olet aina ollut haaveilija, herkkä näkemään ja kuulemaan yhtä ja toista.

AABEL. Mutta tämä on jotakin erikoista. Rukoilkaamme Jehovaa että hän kaikki hyväksi kääntäisi.

KAIN. Unet unina! Me valvomme emmekä uneksi.

SILLA. Minustahan tuntui kuin olisin ollutkin valv... (kiljahtaen) ui! — mikä se oli?

AABEL. Minäkin olin... Jotakin putosi!

KAIN (mennen puun alle ja palaten omena kädessä). Pelkäätekö viatonta omenaakin?

AABEL (liikutuksesta vapisevalla äänellä). *Omena* —! Tämä kaikki ei voi olla. Jotakin odottamatonta on tulossa.

KAIN. Kunpa tulisi! Me tukehdamme elävältä tähän myyränkoloon — tulkoon tulta ja salamoita!

AABEL. Sinä uhmaat Herraa vastaan! Jos tulisi — kestäisimmekö? Ja jos se

tulisi toivomattakin — sinä puhut julmaa!

KAIN. Kestäköön tai katketkoon — minä tahdon elää! Tulkoon! Räjähäköön niin, että taivas ratkeaa ja häikäisevät valokenttensä avaa, maa kuiluihin repeää ja sydämyksensä paljastaa!

Silla! Rääsyjen taakseko sinä kasvosi piilotat?

(Tempaa tekeillä olevan vaatekappaleen, jolla Silla on peittänyt kasvonsa.)

Etkö uskalla enää edes vapaasti katsoa?

AADA. Kain!

KAIN. Nuo viheliäiset riekaleet! Pelkurien, itsensäpettäjien valeverhot! Niinkuin ei Jehovan silmä näkisi niidenkin läpi!

(Rutistaa käsissään.)

AABEL. Veljeni, minä rukoilen sinua!

KAIN. Vihaan niitä, inhoon niitä!

(Viskaa pallona maahan.)

Tahtoisin nuo kurjat riekaleet repiä tuhannen sirpaleiksi —

AADAM, EEVA ja TAAMAR tulevat.

[Adam: jo harmahtava; harvahko parta. Puku nahkasta.
Eeva: lempeä, surunsävyinen, kärsivän näköinen. Puku
kuitukudelmasta.]

AADAM. Mikä väittelyn ja kiivaan puheen ääni täältä kuuluu, lapset?

(Äänettömyys, kaikki nousevat.)

Miksi Kain noin seisoo, noin hurjasti eteensä katsoo?

(Äänettämyys.)

Taasko kiista? — Kain! Minä olen monesti sinua varottanut eriseuraisista ja liijotelluista puheistasi. Ja niin teen nytkin. En ymmärrä mikä halu sinulla, esikoiseni, on aina häiritä meidän hiljaista rauhaamme —

KAIN (liikutuksesta väräjäväällä äänellä). Rauhaamme! Onko meillä rauhaa?

AADA. Kain!

KAIN. Minne matka, isä, jos kuolema tulee? Mikä tie eteen, äiti? Unen unhotusko? Emmekö havahdu kerran? Emmekö —

AADAM. Taasko? Ainako samat kysymykset, sinä kovakorvainen poika? Olen monesti teille sanonut että minkä Jehova on meille ilmottanut, siihen on tyytyminen, kunnes hän arnessaan näkee hyväksi lisää selvitystä antaa.

KAIN. Isä! Haluaisin vielä kerran kysyä, haluaisin puhua sydämeni puhtaaksi —

AADAM. Vait! Sinä uskallat —?

EEVA. Isä! Malta mielesi, minä rukoilen.

(Äänettämyys.)

AADAM (tuskaisen liikutettuna). Ettekö te ymmärrä, että kiusaaja vaanii alati ympärillämme etsien pienintäkin vartioimatonta kohtaa, josta voisi joukkoomme syöksyä ja uuden onnettomuuden valmistaa.

KAIN. Nyt sen tiedän — yksin, yksin on —

AADAM. Mitä sinä siellä itsekseksi mutiset!

EEVA. Ah Jehova, Jehova! Mitä tästä lopuksi tulle?

AADAM. Ei mitään! Uppiniskaisen pojan kovakorvaisuutta kaikki tyyni. Siunatkaamme itsemme, ja kaikki on hyvin.

Lapset! Yön varjot lankeevat maahan ja pimeän henget alkavat liikkua. Polvistukaamme ehtoorukoukseen ja uskokaamme itsemme Jehovan armohuomaan.

Laskevan auringon viimeiset säteet pistäytyvät esiin puiden takaa ja valaisevat paikan. Kaikki polvistuvat, Kain viimeksi ja viivytellen. Aada tarttuu häntä käsivarteen ja katsoo rukoilevasti silmiin, Kain tekee poistavan kyynärpääliikkeen. Tuijottaa tuskaisesti eteensä, tyyntyy vähitellen ja yhtyy loppupuolella rukoukseen, painautuen alas.

AABEL. Jehovah, Jehovah! — Niinkuin lapset juoksevat äitinsä armaiseen helmaan, niinkuin virrat vierivät meren avattuun syliin, niin meidänkin sielumme kohoovat sinun puoleesi. Sinä olet suuri, sinä olet väkevä! Minne katseemme luommekin: itään tai länteen, pohjaan tai etelään, ylös korkeuksiin tai alas syvyyksiin, kaikki julistaa sinun armoasi, kaikki sinun kirkkautesi heijastusta säteilee. Sinulle, kaikkivaltias, olkoon kiitos ja kunnia! Me kiitämme sinua että tänäkin päivänä väkevällä käsivarrellasi meitä varjelit ja heikon työmme yltäkülläisyydelläsi siunasit. Ja me rukoilemme: lähetä pyhät enkelisi meitä suojelemaan yön kauhuilta, pahoilta unilta ja ruman nuolilta, jotka pimeässä lentävät. Sinun armohelmaasi suljemme itsemme, rakas Isä!

(Syvästi liikutettuna.)

Herra, Herra! Sinä, joka asut tähtien keskellä, korkeudessa ja kirkkaudessa, katsahda meidän puoleemme! Meidän sydämemme ovat ahdistusta täynnä, viettelykset meitä ympäröivät ja suuret tuskat sieluamme saartavat. Puhu, Herra, sillä me odotamme sinun ilmotustasi niinkuin ne, jotka yön pimeydessä aamua odottavat. Sano sielujemme kuohuille: tynny! ja epäilystemme rajutuulille: vaikene! Sinä voit sen, sillä mihin sinä kasvosi käännät, siinä luomakunta iloitsee; mihin sinä kädelläsi rupeet, siinä aallot asettuvat. Puhalla vielä kerran elävä henkesi meidän sieramiimme, että me sillä täytettäisiin, että olisimme sinun omasi nyt ja ijankaikkisesti!

Esirippu.

ENSIMÄINEN NÄYTÖS.

ÖINEN KOKOUS.

Paikka: Kuivunut joen-uoma alkuvesien ajoilta. Kahden puolen valtavat pystysuorat kallioseinämät suorasyistä liuskavuorta; pohja osaksi louhikkoa, etualalta nurmettunut. Uoma kaartuu taustalla hieman toiselle sivulle, pohja kohoa ja seinämät mataloituvat lientyen sekavaksi kalliomaisemaksi, jonka keskeltä kuitenkin vielä yhä uomaa häämöttää. Taustalta tulee mustavesinen puro, joka syöksyy kohisten taka-alalla olevaa pientä köngästä alas, muodostaa könkään alla syvän "mustanlammen" ja juoksee vinosti toisessa seinämässä olevaan halkeamaan, kadoten kallion alle. On yö, kuu valaisee himmeästi; toinen kallioseinäma luo uoman pohjaan synkät varjot.

LUSIFER seisoo hetkisen mietteissään könkään luona. Päällä polviin ulottuvat housuntapaiset, tulipunaisella poluksella kiinnitetyt; takki liivintapainen, hihatton, vyötäröön ulottuva, sädehtivän musta; uumalla leveähkö vyö, jonka halki kulkee tulinen, mutkikas salamanauha. Hartioilla lyhyt musta viitta. Pikimustat hiukset valtoimina; päätä kiertää kapea, säteilevä diadeemi; oikeassa käsivarressa olkavarsirengas, vasemmassa rannerengas, oikeassa nilkassa nilkkarengas.

LUSIFER. Yhäkö? — Ainako? — Ijankaikkisestiko?

Viiskolmatta pitkää vuotta jo näin olen tään kiroton maapallon ympärillä toimetonna liehunut. Miksi? Kun iskin ensi kerta: taivas tärisi ja avaruuden patsaat vavahtelivat! Toisen kerran: maa huokaili ja ihmisalut vaikeroiden käsiään vääntelivät! Nyt? — Ei helveti! Tään avaruuden alla päällä voiko olla tuskaa suurempaa?

(Käy etualalle päin.)

Mit' aijon? Lauhtuisinko — leppyisinkö — tään hurjan taistelun heittäisin?
Kiitos kunniasta! Mik' olen? Lusifer, vapauden, itsenäisyyden henki!
Kyömynskoin, lipokielin? Kiitos kunniasta — en koskaan! Ennemmin
kärsivä isäntä kuin loistava renki!

Mitä oottelen mä sitte? Aikaa! Ja aika mataa etanan, kilpikongan tavoin. Mitä
muuta varron? Tilaisuutta! Hy — *Lusifer* tilaisuutta! Ei, ylös henkeni
hetteistään! Sisässäni kiehuu, kuohuu, itää, sikiää. Kolmas kerta, tuhat
tulimaista! Iske ja salamo!

Ho-hoi! Palvelijani, osakumppalini suuret pienet, tänne rientäkää! —
Ilmasta te siivin liikkuvaiset!

(Kuuluu kaukaista siipien havinaa ja esiin syöksähtää KENOKAULA,
RIIKINSULKA, HÄMÄRÄNLINTU ja HAUKANKYNSI.)

[Kenokaula: Ylpeys; Riikinsulka: Itserakkaus; Hämäränlintu: Epäluulo
(musta, yökön siivet); Haukankynsi: Ahneus (laiha kuin luuranko,
petolinnun nokka ja kynnet, terävät vaanivat silmät).]

TULIJAT. Herra ja Mestari! Nöyrimmät palvelijasi!

LUSIFER. Hyvä! — *Vesi*, eläjäsi luovuta, mun palvelijani!

(Mustanlammen vesi kuohuu ja sen laineista nousee APEATAR,
SYNKÄTÄR ja SYVÄTÄR, hiukset vettä valuen.)

[Apeatar: Tyytymättömyys; Synkätär: Synkkämielisyys; Syvätär:
Epätoivo. Kaikilla naisen pää, pitkät valuvat hiukset, riippuvat naisen
rinnat, loistava suomuspeite ruumiilla, kalan pursto, räpyläevät.]

TULIJAT. Herra ja Mestari!

LUSIFER. Hyv' on, lähemmäksi vain! — *Syvyys*, aarteesi esiin!

(Äänettömyys, ei kuulu eikä näy mitään.)

Tuli ja leimaus!

(Polkee jalkaa, maanalainen jymähdys, tuli leiskahtaa esiin ja sen kera maan uumenista REPOKORVA, VTHREÄSILMÄ, TÄTI LIERO, KAKSIKARVA, LIPILAPI, SALAKAVIO, PÄLYSILMÄ, HERJAKIELI, SATASORMI, KIVIJALKA, PUNAKELTAINEN, SAMMUMATON ja UMPILUOMI.)

[Repokorva: Uteliaisuus (nainen); Vihreäsilmiä: Kateus (nainen); Tati Liero: Kavaluus (naisen pää, käärmeen ruumis); Kaksikarva: Teeskentely (mies, toinen sivu musta, toinen valkea, kulkee valkea sivu edellä, mustassa keltaisia virnistyssilmä); Lipilapi: Imartelu (suuripäinen, lihava mieskääpiö); Salakavio: Petos (silmäpuoli, kaviojalka mies, hiipii varovasti, mutta kuitenkin kolistelee); Pälysilmiä: Pelkuruus (mies, lyhyt paksu yläruumis, erittäin pitkät hoikat kädet ja jalat, pää hartiaain välissä, ontuu pahasti); Herjakieli: Pilkka (muodottoman pitkä ja hoikka mies); Satasormi: Vallanhimo (paksuruumiinen, vaivaisjalkainen mies, käsissä lukematon määrä pitkiä, teräväkyntisiä sormia, joita alati liikuttelee); Kivijalka: Sorto (tavattoman suuri ja vanterarakenteinen mies, jolla on muodottomat pölkkyjalat, raskaasti puettu, ketjuja ja kahleita ympärillä, taluttaa pientä, kuonokopalla varustettua koiraa); Tulipunainen: Viha (tuimannäköinen, sarvellinen mies, räikeät punakeltaiset värisekotukset); Sammumaton: Kosto (nuori, epäluoma poika, aivan musta) taluttaa Umpiluomea: Vainoa (vanha, sokea mies, laiha ja kyrmyniskainen, leveät sieraimet, nuuskii alati ympärilleen).]

TULIJAT. Anteeksi, herra ja mestari! Matka pitkä, tie hankala.

LUSIFER. Sen tunnen! — No, joko nyt kaikki koossa lienette? (Katsastaa). Horna! Missä viipyy viimeiset?

(Polkee äkäisesti, osa kallioseinämätä sortuu jyrähtäen ja esiin rientää kevein tanssivin askelin HELOSILMÄ, HEKUMATAR ja MUSTASUKKA, niiden jälessä leveästi taaperrellen LAPIOKOURA ja TIHRUSILMÄ.)

[Lapiokoura: Tuhlaus (tavattoman leveä mies, hirmuisen suuret kädet); Tihrusilmä: Mässäys (luonnottoman paksu ja lihava); Helosilmä: Kevytmielisyys (nuori, kaunis mies); Hekumatar: Sukuhimo (nuori, ihana nainen, miltei alaston, hiukset ulottuvat aina polviin vaipan tavoin); Mustasukka: Luulevaisuus (tumma, tulisilmäinen nainen, jalat polvista alaspäin aivan mustat).]

HEKUMATAR. Ah, armas Herra! Ette toki vihainen liene? Palvelukseksenne!

(Niijaa syvään ja viehkeästi.)

LUSIFER (päättään nyökäyttäen). Suvaitsen unhottaa tuon sievän sipsutuksesi vuoksi.

Hoo hitto, kun muuttuu maailma! Nää alastoman luonnon alastomat sikiöt noin sievään rääsyesiekaleissa tepittävät. Oikein, oiva joukko: aina samaa maata kuin ihminen — ja tuo suuri Rääsyherra ylhäällä!

(Naurua.)

No, terve tultuanne!

JOUKKO. Terve sulle, Herra ja Ruhtinas!

LUSIFER. Terve toisen kerran! Mua iloittaa taas teitä nähdä — jo onkin aikaa vierinyt, kun viimeks haasteltiin.

APEATAR. Aikaa, tyhjyyden ja äilön aikaa — meille täysi arvotus.

LUSIFER. Sen arvotuksen langat tänään laukeaa!

Vaan — istumaan, ystävät ja valtaherrat! Mä teidät neuvotteluun kutsuin, mi aikaa vaatii, tyyntä harkintaa.

HENGET. Siitä kunniasta, oi Ruhtinas, kiitämme ja iloitsemme!

LUSIFER. Mantu! Istuimia syvyyden ruhtinaalle ja seuralleen.

(Polkee jalkaa, kestävä jyrinää maan alla, josta kohoaa taka-alalle istuimen tapainen paasi ja kahden puolen puolipyörössä kalliopenkereet.)

Istukaa, valtaherrani ja ruhtinattareni!

HERJAKIELI. Kaikki arvon mukaan tietenkin — kuin on tapa tuolla ylhäällä ja luona ihmisten?

LUSIFER (nyökäyttää päätään, nauraa). Kelpaat!

(Istuutuvat.)

Jo kyllin tätä horroselämätä! Mun tunnette. Rajua mä rakastan, taistoa, hengen jännitystä. Kun erottiin, niin pyysin teidän malttamaan ja aikaa parhain hyödyksenne käyttämään. Sen teitte. Nyt odotuksen aika loppukoon, taas torvi soimaan ja luonto valloilleen!

HENGET. Kiitos, Isä! Sinut jälleen entiseksi tunnemme.

LUSIFER. Innostanne iloitsen, vaan ensin pieni kysymys. Te kaduttenko että Jehovasta luovuttiin ja elonpyrkimysten alkukaaoksesta oma suunta irtileikattiin?

TULIPUNAINEN. Me kadummeko? On moinen luulokin jo loukkaus! Me valan vannoinme ja vannomme sen uudelleen.

HENGET. Niin vannomme!

LUSIFER. Hyvä — siis asiaan! Tää pitkä levon aika teitä kai on ihmetyttänyt. Vaan perusteensa silläkin. Tuo suuri tiedonheelmä-tuumamme ei täysin onnistunut, niinkuin tiedätte.

TÄTI LIERO. Ah, rakas Mestari! Et tiedä kuinka tuo mun sydäntäni kaivertaa.

LUSIFER. No no, täti kulta, ei sentään siedä vaikertaa! Sä teit, min siitä asiasta tehdä voi — syy oli minun.

HENGET. Sinun, suuri Ruhtinas —?

LUSIFER. Minun — olosuhteiden — kuinka suvaitsette. En nähkääs minäkään oo kaikkietävä — laskuun sattui pikku hairahdus.

LIPILAPI. Sinulle hairahdus, älyn ruhtinas? Siin' ei ole perää.

LUSIFER. Omiasko mairit — narri!

Niin, *mulle* sattui hairahdus, en häpee sitä tunnustaa. Tää elämä on suuri laskelma, yks väärä numero — kaikki mennyttä. En silloin vielä tarkoin tietänyt mit' ovat ihmiset, mitä pohjaltamme itse, mi suhteemme on häneen tuolla ylhäällä, mikä osuutemme tässä elon ilvenäytelmässä.

TÄTI LIERO. Ja nuoko kaikki numeroita, joista laskun loppusumma riippuu?

LUSIFER. Ne. Siks tutkimahan antausin. Viiskolmatta pitkää vuotta kuin myyrä kolossani myllersin. Vaan nytpä onkin numeroni selvillä!

REPOKORVA. Oi kerro, rakas Ruhtinas! Me pelkkää korvaa olemme.

LUSIFER. Me ylen paljo ihmisestä luulimme ja liiaks tiedonheelmän vaikutuksiin luotimme — siinä syy. Hän oli muka niinkuin me! Tuon heelmän eteen panimme: pilvikuvat — elontotuus, orjuus — itsenäisyys ... valitse! Ja hän valitsi, ja söi, ja silmät aukeni — vaan hän oli raukka!

HÄMÄRÄNLINTU. Niinkö? Se eikö Jahven voimanylemmyyttä ollutkaan?

LUSIFER. Ylemmyyttä — hy!

REPOKORVA. Anteeksi! Tää asia on meille aina epäselvä ollut.

LUSIFER. Se ihmisraukan *alemmuutta* oli! Oli uskallusta silmät aukaista, vaan ei uskallusta omaa tietään kulkea. Ja nyt he haikailevat alkuaikain metsäihmistilaa — ois näet laiskan ylen ihanata käydä alasti ja manturaukan syöttiläänä maata. Ja kun tuo ei enää tyydyttänyt auvenneita silmiään, he keksivät — tää onkin Jahven kirous, hyh hyh hyy!

VIHREÄSILMÄ. Sekö, rakas Mestari, nyt olikin tuo kuulu kirous?

LUSIFER. Se. Ja ne raukat *pelkäävät!* Ensin minua, hyväntekijäänsä — minä muka aijon joskus heitä kantapäähän pistää, hah haa! Ja sitte Jehovaa — hän näet on *vihainen*, hah hah haa! (Pällysilmiin katsoen). Oo, nilkkujalka veljemme, sull' on paljo sanansijaa maailmassa.

(Naurua.)

Nauru sikseen. Tuo kaikki on niin kurjan kurjaa. Nyt sen tiedän: ken vanhaa epäilee eikä jaksu uutta luoda olentonsa tyhjän sijan täytteeksi — hän ei ole mitään. Mutta meidän sanamme on: kaikki tai ei mitään, myötä taikka vastaan, mutta — kokonaan. Siis: irti Jehovahasta kokonaan!

HENGET. Irti, irti kokonaan!

LUSIFER. Vaan heit' ei tieto yksin vapaaks tee — siihen heill' on älyn lahjat liian heikot. Ei näet ihminen oo pelkkää älyä, vaan myöskin verta.

HENGET (innostuneesti). Ei ei, ei suinkaan! Tuota puolta mekin oivallamme.

LUSIFER. Siks on tarpeen verten vapaus. Hän tuolla tahtoo kaikki tukehtaa, me luonnon vapaaks päästämme, niinkuin itse vapaat olemme.

HENGET. Oi niinkö? Se meille työtä ennustaa!

LUSIFER. Ja sitä saattekin! Mä anteeks pyydän että viime kerta teidät syrjäytin. Nyt kaikkein kunto käytäntöön! Me heihin liittymme, tuon olentonsa tyhjän sijan raittiin verin täytämme — ja silloin, toivon, ihminen on vapaa.

TÄTI LIERO, Varmasti! Jo elontehtävämme meille selviää. Sinä, Ruhtinas, oot äly, joka kaikki suunnit, tehtävänsä näytät kullekin.

LUSIFER. Hyvä — ja te?

TIHRUSILMÄ. Elon punaneste heidän suonissaan — eikö niin?

LUSIFER (nyökäyttää hyväksyvästi.)

HEKUMATAR. Loimi halujen kankaassa — jos uskallan?

APEATAR. Pohjavesi mielitekojen virrassa — luulisin?

LUSIFER. Te oivallatte, sitä olette — ituja heidän veressään. Hän tuolla sanoo meitä *pahuudeksi*. Narri! Mik' on pahuus? Minä! Ja sentään samaisesta alkujuuresta kuin kaikki muu. Yli-ihailija, nyt vastakohta — miss' on raja? Niin, raja, raja — ooh, sinä kuuden päivän mestari, sit' ei olekkaan! — Ei ei, se *on*, vaan se olen minä! Olen raja, joka silmät avaa ja ihmislapset elonvirran lainehille vetää. Ja te —

VIHREÄSILMÄ. Suuri Mestari, suo mun arvata — rajan toinen puoli?

LUSIFER. Oikein! Rajan toinen puoli, elonvirran kuohupäiset laineet itse.

TULIPUNAINEN. Niinpä sallikkin jo meidän kuohua ja ihmislapset harteillemme viskaa!

LUSIFER. Mutta kuinka viskata — heit' onhan nyt jo seitsemän? En aijo sielu sielulta mä heitä kurkottaa, *tään* iskun täytyy koko ihmiskunta irrottaa!

HÄMÄRÄNLINTU. Se onko lainkaan mahdollista?

LUSIFER. Ei — jos puuttuu uskallusta! Mulla suunnitelma valmis on, nyt laskuntekoon käymme. — Kai ihmisnumeroista ensin kuulla tahdotte?

HENGET. Sen kunnian jos meille suot.

LUSIFER. Oh jaa, niin mielisti. — Naikkosesta alku? Tietysti — toki pirun pitää olla kohteljas...

Se *kylkiluusta tehty*? Niin, se raukka muut' ei osaa kuin: ah ja voi, surun alho, käärme, Jehova, ja taasen ah ja voi ja kädet ristiin — näin, ja silmät taivaaseen päin.

HENGET. Verratonta!

(Naurua.)

LUSIFER. En tiedä kannattaako nauraa ees. Mä miltei säälin eukko-parkaa!

SYNKÄTÄR. On vaimo-rukka tosiaankin paljo kokenut. Ja miksi hällä, vaikka heikompi, kärsimys on kovempi?

HERJAKIELI. Oo, hölmö! Miksi hänen, vaikka *toiseks* luotu, *ensiks* piti omenata napsia? Oisi äijällensä tarjonnut ja — odottanut olisiko mitä tähteeks jäänyt.

(Naurun rämäkkä.)

LUSIFER. Ukko, totta tosiaan, on aika pyhimys! Aina suuna päänä, kaikki ymmärtää ja määrää, sanoo juu ja jaa ja tyst ja hist — tuo uljas herra ämmälauri, joka kerran pani näin ... muistattehan? (ristii kätensä, polvet vapisee): en minä mitään tehnyt, tuo akka otti!

(Naurunräjähdys.)

LUSIFER. Sitte Aabel-poika — simasuinen saarnamies ja lammaslaamanni! Pää kallellaan, vaisut silmät kosteina, aina polvillaan ja huulet höpäjää. Hän lampaita paimentaa ja lammas hän itsekin on! — Se siitä.

HERJAKIELI. Bää, bää, bää!

(Naurua.)

LUSIFER. Silla? Ah neitsyikäistä! Lemmin, armas — hän nähkääs juur' on lemmenmakuun päässyt. Aabelin käenpiika — tipu tipu!

(Naurua.)

LUSIFER. Taamar! — Ei vielä tiedä — hy!

(Hillittyä naurua.)

LUSIFER. Kain ja Aada — terve!

HENGET. Oo!

LUSIFER. Kain, siinä miesten mies; lentävä, levoton henki — terve siemen tunkkaisessa pesässä. Hällä polvi jäykkä on, ja hän ei pelkää!

HENGET. Ohoh! Se jotakin jo ennustaa.

LUSIFER. Jotakin ja paljokin. — Ja Aada! Sen tytön suonissa on tulta!
Armastaa kuin villikissa — no, no!

(Naurua.)

HEKUMATAR. Kas, kas! Terve, Aada, minunkin puolestani!

LUSIFER. Niinkuin näette, on heissä kahta ainesta. Nuo toiset riippuu,
kiikkuu, pelkää, maraa; vaan Kain, hän jo melkein vastaan haraa — Aada
seuraa mukana.

Ja nyt suunnitelman langat lauvetkoot!

REPOKORVA. Ne pian lauvo! Tää odotus ja into maltiton jo alkaa tuskaks
käydä.

LUSIFER. Niinpä kuulkaa!

Yks laki suuri maailmata vallitsee — syvä, valtava ja ihmeellinen. Se Herran
luomisjärjestelmän peruslaki on, salalaki, joka kantaa hänen työnsä ajast'
aikaan juuri semmoisina, miksi hän ne kerran loi. Mä tunkeusin elävitten
ruumiiseen, salakammioihin kasvimaailman, vuorten korkeuksiin, vetten
syvyyksiin — sama laki kaikkialla. Mä suora olen, siksi suoraan tunnustan:
se ihmeellinen on, käsittämätön älyn välähdys — juuri kuin ois hänkin
laskumies ja vastavoiman ilmestystä vainuten ois kaikki ikuisiksi kiveen
valanut, niin ettei kenkään piirtoakaan muuttaa voi.

HERJAKIELI. Olipas Äijä-raiskallakin kerran älliä!

LUSIFER. Vain kerran — ja senkin salarakennelman oiti murskaks lyön!

HENGET. Vaan se laki mik' on lajiaan?

LUSIFER. Se *perinnöllisyys* on! Kaikki periytyy, mi elollista on, kaikki
siittää laisiansa sekä muotoon, sisällykseen että salaisimpiin hengen
taipumuksiin nähden. Niinpä inehmoinen inehmon, sammal sammalen,
sinikukka sinisen — se eikö ihmeellistä?

HENGET. Ihmeellistä, suurenmoista!

TÄTI LIERO. Aivan niinkuin meidän henki sinun henkes siitos on?

LUSIFER. Aivan. Vaan — oi manala! Taas mulle kärsimyksiäni muistutit. Minäkö siitän? Äh, sinä kiero henki siellä ylhäällä! Miks yksin meiltä kielletty on tämä autuus? Mikä huima ajatus! Maan, ilman, veden ja lopulta itse taivaan täyttäisimme itsemme kaltaisilla hengillä!

HENGET. Oi, herra, herra; mikä ajatus!

LUSIFER. Vaan se ajatus on marroks tuomittu! (Raivostuen). Ah, ah, ah! Kasveille, eläimille, maan matosille pienimmillekin se riemu suotiin — vaan me! Kirous! Nyt ymmärrän! Sä *aavistit* ja tarkotuksella sen meiltä riistit. Vaan sen koston sulle!

TULIPUNAINEN. Jo koston nuoli sinkauti!

MUUT. Koston, koston!

LUSIFER. Vaan kuinka?... (Riemahtaen). Oh, rakas Itseviisaus! Sä olit nokkela ja tarkotukseen liitit viekotteeksi *nautinnon*. Kiitos keksinnöstä! He nauttikoot ja kuumain verten iloja kuin hullut ahmikoot! Tarkotus? Hah hah hah — se sinun romakoppahasi jäädä saa! Ja silloin — *irti Jehovahista!*

HEKUMATAR (tanssien esiin). No, Isä! Jo taisit tyttärelles työtä löytää?

(Niijaa syvään ja irstaan viehkeästi.)

LUSIFER. Saakeli, suas tyttö! Tuo temppu oli kuin minun sielustani.

HEKUMATAR (Niijaa keikaillen.)

LAPIOKOURA (rykäisten). Maltas, heila! — Sana sulle, mestari!

LUSIFER. No?

LAPIOKOURA. Mä ensin elonpöydän kauniiks kattaa, sen täytän maireherkuin imantein.

LUSIFER. Hyvä!

TIHRUSILMÄ. Ja minä sen pöydän herkut suuhun appaan, elämän niin rennon hupaiseksi teen.

LUSIFER. Yhä parempaa!

HELOSILMÄ. Ja minä pöydän yli katseen nakkaan, joka veret saapi oudoin aavistuksin värjymään.

LUSIFER. Kolmiapila!

HEKUMATAR. Ja minä, tytönhempu — niijaan vaan.

LUSIFER. Kas, kas — onpa apilalla kukkakin! Vie hitto! Noin ensi näkemältä melkein munkin kuumaks saat. Tuota väriä, tuota mettä — Apilankukka olkoon vasta nimesi.

(Apilankukka niijaa viehkeästi.)

Vaan oivallatko myöskin ongelmani — mehiläiset?

APILANKUKKA. Ne tunnen lemmenmettiäiset ja kyllä osaan luoksi houkutella — luulisin. Vaan itse päättä. Näin:

(Hivelevää soitantoa, jonka mukaan Apilankukka tekee viehkeitä liikkeitä paikallaan, sen jälkeen laulaa, sisällystä jäljitellen; laulun keskellä tanssi.)

Apilankukan tanssi.

Olen vain hento tyttönen:
Hiljaa, hiljaa!
Kuin kukka pieni, valkonen:
Hiljaa, hiljaa!
Oi, katse poijes suunnatkaa:
Näin kainoa
Ei katsoa
Tok' miehen silmä saa!

Kas niin, se kiltisti!
Ah, niijaan kauniisti —
Ja neitonen karkeloon käy.

Se alkaa aivan näin:
Yks askel eteenpäin
Ja kaksi syrjähän,
Hei, ympär pyörähdän!
Oi jalka virkku
Kuin tanhuilet!
Ja käsi sirkku
Noin riemuilet!
Vars' sorja — herra jee,
Se aivan kirmailee!
Ja kultakutrit nää
Kuin aalto vaahtopää!
Täss' keijusen luulisi keikkuvan.

(Äänetöntä tanssia — pysähdys.)

No, isä varjele:
Te johan katsotte!
Sen kosten julkeelle
Näin oiti korvalle —
Ai, ai! Ma pahoin tein.
No, sitten sovitaan.
Käs' toinen kaulallein,
Niin anteeks annetaan.
Ah — väriset
Ja huokailet!
Voi, poika, minkä teit!
Jo multa voiman veit:
Yks suukkonen
Niin armainen,
Yks hellä puserrus
Ja syvä syleily,
Mi tulistaa

Ja vilvottaa —
Näin riemujen helmaan vaivumme.

Hoh hoo! Noin pian väsytkö?
Ja leikin armaan heitkö?
Hyv' yötä, ystävä!
Nää unta immestä,
Sen silmistä
Ja huulista
Ja lemmen sulohurmoista.

Hiljaa, hiljaa!
Olen vain hento tyttönen,
Johonkin silti kelvannen:
Tuoss' luonnon herra kiemurtaa
Mun jaloissan' kuin mato maan.
— Näin sulle, mestari, kelpaanko?

(Kaikuva käsien paukutus ja jalkojen tömistys.)

LUSIFER. Oo hitto! Enpä oisi moista uskonut. Sä enkelitkin kiehdot lankeemaan — saati ihmiset. Oikein, sievä iili, helmanheiluttaja verraton! Mua lähinnä sun paikkas vasta on!

APILANKUKKA. Kiitän ja siitä huolen pidän, että tyttärekseksi mun kehtaat tunnustaa.

LUSIFER. Sen uskon. — Oi tuuma verraton, mä voitonriemumaljaa nautin jo!

Hän tuolla ylhäällä, hän käski heidän toisiansa rakastaa — ja he rakastavat, hah hah haa!

Hän käski heidän jumalata palvella, ja he palvelevat, hah hah haa — nyt kun jumala on heillä veressään!

(Äänekästä riemua.)

TIHRUSILMÄ. Oi, Isä ja Mestari! Olet suuri tänään!

LUSIFER. Ja jumalkuvat itse? Ooh! Nyt emme enää tarvi heille omenoita tarjoilla — jo löytyi omena, mi istui ruumiiseensa ijankaikkisesta ijankaikkiseen. Mitä nyt? Kaksi ja kaksi — vaan sitte!

MUSTASUKKA. Palvelijas! — Mun sukkani sä näet. Niiden väriä saanko mielin määrin verten punaan sekottaa?

LUSIFER. Vielä kysyt! Totta kai väririkkautta ihailen. — Terve Jehova! Katsoppas nyt kuvias!

(Raivostuen). Mutta — oi kirous!

HENGET. No —? Mikä nyt?

LUSIFER. Tuo mielas omena noin meidät pääasiasta syrjään vei. Mun suunnitelmani!

HENGET. Niin, suunnitelma, suunnitelma!

LUSIFER. Se loppuun kuulkaa! Tuon kaavaherran salasäännön käännän häntä itseänsä vastaan ja sen sisäisellä voimalla, jot'ei itsekään hän enää muuttaa voi, koko järjestelmän pirstaks lyön ja uuden itse sijaan luon. — Te tiedättekö?

REPOKORVA. Mitä? Se varmaan tärkeää?

LUSIFER. Ja kovin salaista. Hiljemmin puhukaa — ne asioita, joista ihmiset vain kuiskain haastelee. On nähkääs Aadamin ja Eevan elonvoimat tyhjenneet, verten kiihko lauhtunut ja —

(Naurua.)

TÄTI LIERO. Se merkitsee?

LUSIFER. Ei perillistä enää.

HERJAKIELI. Noin hupiinko nyt kurtistui tuo suuri siunaus, heh heh hee! Se viiteen jäi.

LUSIFER. Viiteen — se on *ensimäinen* kohta. Vaan Aadaan — hm — on ilojen ja surujen siemen tarttunut.

HENGET. Ohoo!

LUSIFER. Hiljempaa! Täst' silmäniskuun, salamyhäilyin vaan haastellaan.

Se poikalapsi on, isän kuva luullakseni. Ja se on *toinen* kohta.

REPOKORVA. Entä Silla — jos uskallan mä kysyä?

LUSIFER. Aabelin Silla ja Sillan Aabel — hm, ne hurskaat lapset vasta harjottaa... Vaan mestareiksi kuontuvat kai piankin — ja siin' on *kolmas* kohta. Ja samalla jo *neljäskin*.

VIHREÄSILMÄ. Se?

LUSIFER. Että noiden kahden miehen ytimissä lepää koko ihmissuvun vastaisuus.

HENGET. Sen hyvin oivallamme.

LUSIFER. Ja senkin, että Kainist' Kainit tulee, Aabelista lampahat?

REPOKORVA. Senkin. Entä sitte?

LUSIFER. Sitte lasku summataan!

Aatami ja Eeva — tyhjät numerot — pyyhin laskusta.

Kain ja Aada — siinä perusnumerot! He siityit siihen aikaan, jolloin omenamme mehut vielä kuohuilivat suonissa. Siksi heiss' on meidän verta: uljasta ja rohkeata.

TÄTI LIERO. Ah! Tuo yrityksemme ei sentään aivan hukkaan mennytkään?

LUSIFER. Hukkaan —? Siit' ei puhetta, se koko uuden suunnitelman pohja on.

Niin. Tuo veri suuriin tekoihin on luotu, jos vaan taiten ohjataan. Se eroo Jehovasta ja omaa tietään astuvi, se suuren mailmanvallan luopi ja uuden neronrodun synnyttää. — Vaan tuo toinen pari!

HERJAKIELI. Sehän uuden lammasmaan kantapari on!

LUSIFER. On — jos *saapi* olla! Vaan ei! Mä vihaan lammasta ja lammassielu ihmistä. Aabel? Maitoa, ei verta; nöyryyden, alistuksen tekohurskas siitos. Hän aina riippuu, riippuu — ensin äidin hameenhelmuksista, sitte Jahven liepehistä. Siksi: tuon numeron päälle musta risti!

HENGET. Mitä —? Mitä aiotkaan?

LUSIFER. Tuon lammaskatraan kantajäärän täytyy pois! Ja heti, ennenkuin hän ehtii laumaa kartuttaa.

HENGET. Pois? Hengiltäkö?

LUSIFER. Niin. *Se on päätetty!*

(Äänettämyys.)

LUSIFER. No, mitä tuijotatte?

PÄLYSILMÄ (kauhuissaan). Tää tuntuu kovin oudolta.

LUSIFER. Vai oudolta? (Halveksien). Sinusta!

HELOSILMÄ. Muistakin, suuri Ruhtinas. Jos tuo raukka saisi elääkin, niin onhan toki neronsuku, joka uuden mailman luopi.

LUSIFER. Raukka? Ei niinkään raukka kuin näytte luulevan! Mä kyllä tunnen tuon liukkaan lipokielen. Hän edistyksen poikkitela on ja repii, minkä toinen rakentaa. Ei kyllin että itse riippuu, vaan hän saarnaa, saarnaa — ja siinäpä se onkin! Näin äsken mitä tapahtui iltarukouksen aikana.

REPOKORVA. Oi mitä? Se meille kerro!

LUSIFER. He keskustelivat, kuin on tapansa. Jo Kainin veri kuohahtaa; on tulta, miehevyyttä, uhmaa täynnä, ja juuri aikoo valhesiteet ratkoa. Silloin tuo lammas alkaa määkyä, ja määkyy, määkyy, kunnes — Kainkin polvillansa maassa makaa! Ja tuota pitäis katsella!

KIVIJALKA. Ei, ei! Jos niin, on kuolonsyynsä selvä.

HENGET. Selvä! Selvä!

PUNAKELTAINEN. Oi Isä! Luontoni jo nousta alkaa. Vaan kuinka hänet poistamme? Ei itsellämme valtaa henkeen koskettaa.

LUSIFER. Siksi: *veljen käden kautta veli kaatukoon!*

HENGET. Veljen —?

APILANKUKKA. Tuo eikö sentään julman julmaa?

LUSIFER. Julmaa! Kysyykö tuo säysy ihminen, kun madon mäsäks tallaa, se onko julmaa vaiko lempeetä? Tai hurskas Aabel lampaaltaan: sä sallinetko, vuona kulta, mun puukollani hiukan kurkkuasi kutkuttaa? Ja itse tekopyhän tekopyhä suuri! Sille eikö lampaanliha mieluisinta herkkua? Julmaa — hyh hyh!

TÄTI LIERO. Jes sentään, kuinka tuo on totta!

HENGET. Merkillinen havainto!

LUSIFER. Ja jos tuo pieni julmuus itse asiassa onkin — sääliä?

HENGET. Sääliä —?

LUSIFER. Yks tieltä pois tai miljoonia kiusata — kumpi?

HENGET. Oi, herra, mikä ajatus!

LUSIFER. Sitä paitsi: ei suurta tuumaa koskaan sääli ohjaella saa.

TÄTI LIERO. Se päivän selvää on.

LUSIFER. Vielä: mun tuumani ei arveluita siedä! Tää hetki ainoa on laatuansa maailmassa eikä koskaan uudellensa palaa. Mä tässä: nykyhetki, te siellä: tulevainen ihmiskunta; tuossa Kain ja tuossa Aabel, riviensä päässä molemmat. Sivallus!

(Tekee rajun liikkeen kädellään, josta tuli leimahtaa, toinen rivi kaatuu.)

Aabel poissa, koko toinen rivi poissa, poissa puolet ihmiskuntaa ainoalla käden käänteellä. Nyt joko ymmärrätte?

KAKSIKARVA. Tuon tylsäkin jo ymmärtää.

HENGET. Ymmärtää, ymmärtää!

KENOKAULA. Se kauhistavan suurenmoista on!

HÄMÄRÄNLINTU. Jos vaan mahdollista?

LUSIFER (ylenkatseellisesti). Yökönsielu!

HÄMÄRÄNLINTU. Anteeksi — epäillä uskallan. Miss' on se *aate* ja missä *voimat*, jotka veljen voipi nostaa vastaan veljeä?

APEATAR. Ja veli pitää veljestään, sen tiedämme.

LUSIFER. Jo riittää tuota! (itseään osottaen). On *aate tässä*, ja *voimat* — no, mä enkö teihin luottaa voinekkaan?

HÄMÄRÄNLINTU. Varmasti — vaan josp' ei yllä kummatkaan?

LUSIFER. Luontos kuva olet — en moiti, vaan se asia mun huolekseni heitä. On Kainin henki tiedon, vapauden halua ja omanvoiman aavistusta tulvillaan. Ne lentoon nostan! Hän uutta, neron, työn ja vallotuksen maailmata haaveilee. Siitä lähden. Haaveihinsa syvennyin ja niistä sekä oman tuntemukseni aavistuksista luon tulevaisuuden kuvan häikäisevän, ihanan.

SATASORMI. Verratonta, verratonta! Se *aate*, suuri Mestari, ei petä.

LUSIFER. Niin luulisin. Ja kun tuo *aate* hehkuu, punertaa, ja Aabel on vain silkkaa vettä, nöyryyttä ja herranpelon mettä — silloin heidät yhteen isken jotta sähähtää!

TÄTI LIERO. Oo, Ruhtinas! Nyt Kainin kantapää jo paljas on.

HENGET. Niin, kantapää, kantapää!

LUSIFER. Ja nyt teistä kysymys — te mihin kelpaatte ja minkä verran taiston rintamahan pystytte? En tähtääkkään vain tätä kertaa, vaan myös tulevia aikoja — nyt suunnitellaan koko taistelumme vastaisuus.

Tiedonhalu — sen kuinka käsitätte? Teillä vapaa sananvalta on.

REPOKORVA. Kiitän kunniasta — mä tunnen hiukan tuota alaa. Tiedon *lähteeks* sanoisin ja selittäisin että konsa kysyy, utelee, niin siin' on tiedonlähteen pohja juuri edessä. Sen kuvailen niin matalaksi, ettei kastu nilkatkaan.

HÄMÄRÄNLINTU. Ohoo — ei sillä monta narrata! Vaan annappas kun minä koittelen. Sen lähteen syväksi niin kuvaan, ettei pohjaa olekkaan. Yks kulaus sen vettä, hän epäilee; toinen, hän enemmän jo epäilee, yhä syvemmälle pohjaan kurkistaa.

LUSIFER (nyökäyttää päätään.)

APEATAR. Ja pohjassa oon minä vastassa. Sen veden samennan ja apean yrtit sekaan heitän — kas, kuin se poreilee ja partaittensa yli kuohuilee!

SYNKÄTÄR. Ja nyt tuo kyllästetty sielukulu minusta saapi saattajan. Sen tämän oivan siskon kera pohjavesiin sukellamme, pohjamutiin upotamme — yks pieni loppupore pinnalle ja sitte kaikki hiljaa, hiljaa.

SYVÄTÄR. Mustat ovat meidän lammen vedet, mustat meidän vetten pohjamudat, musta se sielu, joka meidän vesiin vaipuu.

(Äänettömyys. Lusifer pudistaa synkästi päätään.)

KENOKAULA. Minun mielestäni tuo jo liian mustaa on. Hui, vesiin sukeltaa — ihmiset kai mieluumminkin lentää haluaa?

LUSIFER (nyökäyttää hyväksyvästi.)

RIIKINSULKA (siipiään liehotellen). Oikein, sisko! Me heille lentotaidon opetamme.

KENOKAULA. Varmasti! Me tiedon vuoreks sanomme ja ylös viitaten näin kuiskaamme: on tiedon huiput korkeat!

RIIKINSULKA. Ja ilmaan kepein siivin, leijauksin vienoisin — vähän vain, ymmärrättehän?

KENOKAULA. Ja sitte: oi kuinka hurmaavaa on ihmishengen lento!

RIIKINSULKA. Ja: ah, jo ollaan lähellä taivasta!

KENOKAULA. Ja sitte: täältä kaikki näkee, kas kun kaupungit ja maat ne alla makaa!

RIIKINSULKA. Se vastaa: ne kaikki näen!

KENOKAULA. Myös etäisyyden aavan näet?

RIIKINSULKA. Se heti: sitä enkö näkisi, mä kaikki näen! — Nähkääs: se näkee juuri sitä, mitä sanoo näkevänsä.

LIPILAPI. Ja minä alla juosta sipsuttelen, käsiäni yhteen lyön ja sirkuttelen: mikä oiva lentoniekka! Kas, kas, kuin korkealla, se enää itikalta maahan näyttää! Oi ihmis-älyn lento, oi viisaus, oi nero, oi kaikkitietävyys! — ja mitä muuta siihen lisäksi keksin.

RIIKINSULKA. Kiitos, veli! Ja nyt nähdä saatte kuin sen kaula nousee, rinta paisuu ja sulkareuhkat harrittaa.

LUSIFER (nyökäyttää hyväksyvästi.)

TÄTI LIERO. Ne siskot lentää osaa, totta tosiaan! Vaan kuinka aijotte tään lentokokeen lopettaa?

KENOKAULA. Näin: nykäys, ja läiskäys, yks märkä pilkku maassa — siinä lorun lopetus.

(Äänettömyys. Lusifer synkkänä mietteissään.)

LUSIFER. *Vapaus ja omanvoiman aavistus* — mitä siitä —?

KAKSIKARVA. Kaks on mulla kylkeä: musta sekä valkea. Niille kaksi etsin tunnussanaa vastaavata: *tyranni* ja *vapaus*! Tuon ensimmäisen annan Jahvelle — se on sen helpompi, kun todella hän onkin tyranni!

LUSIFER. Hyvä!

SALAKAVIO. Mä myöskin väriasioita ymmärrän. Voin mustan valkealla peittää, valkean päälle mustan häivän heittää.

LUSIFER. Veljespari!

HERJAKIELI. Kun ei vaan tuo toinen liiaks pensselkaviollaan kapsaile!

(Naurua.)

Mun tunnet, Isä! Olen maun herra, ivansuolan haltija. Myös tiedät: mausteista maitti riippuu.

LUSIFER. Mestarkokki!

VIHREÄSILMÄ. Ja minun vihreätä vertani on pisarainen teissä kaikissa.

SATASORMI. Samaa verta nääkin sormet tykkäilee. Mä nälkä, jano olen — vallannälkä, maineenjano.

HAUKANKYNSI. Nää kynnet sille tyydykettä hamuilee.

KIVIJALKA. Ja nämät kahleet saaliin kytkee, tää töppö ruuan murentaa.

TÄTI LIERO. Tää seura mua varsin miellyttää. Vaan nää miehet, huomaa, kovin raisut ovat — luulisin: täss' suuremp' äly tarpeen oisi.

LUSIFER (nyökäyttää hyväksyvästi.)

UMPILUOMI. Ken noin miedoin kielin lavertaa? Verta, verta!

PUNAKELTAINEN. Verta, verta! Jo vihan värit välkkykööt!

UMPILUOMI. Miss' on se, johon iskemme? Miss' on se?

SAMMUMATON. Sen kyllä näytän, konsa luvan saamme.

PUNAKELTAINEN, UMPILUOMI. Lupa, lupa! Pian, pian!

LUSIFER. No malttakaa — tuo äänenne jo melkein kauhistaa!

(Äänettämyys. Synkästi.)

Mun pitäis iloita, ja sentään tekee mieli arvella.

HENGET. Mitä —? Mitä tämä?

LUSIFER. Teitä innostanne kiitän; senkin huomaa, että riittää voimamme. Vaan en tiedä — tuntuu niinkuin teissä olis kovin paljon rajan tuotapuolta. Te verta janootte!

TULIPUNAINEN. Erehdyskö? Eikö Aabelpojan veri verta olekkaan?

LUSIFER. Vait! — Aabelin murha pakkomurha on, min suuri suunnitelma vaatii; vaan teillä muutamilla, pelkään, on *veressänne* julmuutta.

TÄTI LIERO. Intoa, armollinen Ruhtinas, intoa — ehken liian urmakkaa.

LUSIFER (synkästi). Sepä se arvelemaan saa!

(Äänettämyys.)

No, intoanne kyllä tiennen hillitä! (Mietteissään). Tässä päämäärän ja keinon kumma ristiriita on. Se paikallansa että Jehova omissa tekeleissään kostetaan — vaan tekele?

HERJAKIELI. Lie liian mitätön ja halpa näin suurten voimain tuhluulle?

LUSIFER. Vaiti! Tiedä aikasi!

Ihminen — se onhan sekin kysymys. Vihaanko mä häntä? Miksi? Hän luotiin pyytämättään, niinkuin kaikki muut. Kärsimystäkö hälle tahdon? Miksi? Hän onko tehnyt kenellekään vääryyttä?

TÄTI LIERO. Noin jos jatkat, Isä, miten loppu kuuluukaan?

(Äänettömyys.)

LUSIFER. Näin: mä vihaan häntä, jok' on kaiken alkusyy!

Mitä varten luotiin me? Nöyrytymään! Ei, vaan valtaamaan ja kärsimään ja kärsimystä toiminnalla lientämään!

Mitä varten ihminen? Ka, nöyrytymään! Ei, vaan valtaamaan ja myöskin kärsimään ja kärsimällä elonymmärrystä voittamaan!

Mitä varten itse elää hän? He, nauttiakseen! Ei, vaan tapatakseen ja myöskin kärsiäkseen — nähdessään kuin pala palalta tää mailma lohkee käsistään!

TÄTI LIERO. Oi Isä! Nyt taasen olet entinen ja selvän tasajaon teet.

LUSIFER. Sen teen. Mä ihmiselle hyvää suon, vaan minkä sille voin, että riemu näyttää kärsimykseen kytketyn — en saata noita siskoksia toisistansa irrottaa. Ja miksei kärsisi myös ihminen, kun hälle kärsimänsä korvataan? Ja minä korvaan sen! He kärsikööt ja taistelkoot, *mutta saakoot myöskin täysin rinnoin nauttia*. Siks elon soihtu loimumaan! — Mä tiedän: se on tuskan soihtu, mutta se on myöskin *lämmän* soihtu — siksi mielellään he kärsivät.

RIIKINSULKA. Jo soihtu ilmaan nostaos!

KENOKAULA. Sen ympärille ihmissuku tanssimaan!

LUSIFER. Ja tanssikoot! En emmi enää. Vain yksi elon perusaate on: alas pilvikuvat, pirstaks orjankahleet, luonto vapaaksi — sen eessä kaikki muu on välikappaletta vaan. Kun se on voitettu, he vapaat olkohot ja itse asiansa ohjatkoot. — Nyt suoraa tietä toimeen käyn.

REPOKORVA. Oi koska?

LUSIFER. Huomenna.

HENGET. Jo huomenna! Jo huomenna!

TÄTI LIERO. Ja loppu-isku — milloin, missä?

LUSIFER. Pian — Jahven alttarilla!

HENGET. Jahven alttarilla —?

LUSIFER. Niin. Ei isku yksin iskun vuoksi, vaan myös koston nautinnon. Se alttari on *hänelle*, hän uhrisavua ja mairitusta oottelee, vaan saakin — iskun vasten kasvoja.

HENGET. Oi, herra, herra!

TÄTI LIERO. Sun valtakuntas aika pian lähenee!

LUSIFER. Mun valtakuntani? (Mietteissään). No, jos sillä pilvivallan vastakohtaa tarkoitat, se pian lähenee. Ja jospa viipyiskin, niin malttia, ystävät! Ei kiirettä — *ijankaikkisuus on pitkä!*

HENGET. Ijankaikkisuus on pitkä!

LUSIFER. Kas niin, nyt kaikki suunnittuna on. Rihma rihmaan, lasku laskuun liittyy, loppusumma varma on.

Oi hetki valtava ja ihmeellinen! Äsken hajallaan, nyt kaikki tulta täynnä: yksi äly, yksi käsi, yksi kaari, yksi nuoli, joka puhkoo maita ja taivaita. Oi sinä maailmanjärjestyksen poikkitelä! Sinä hikoilit kuusi päivää — minä yhdessä hävitän, minkä sinä kuudessa loit, ja sitte luon yhtä ijankaikkista! Sull' oli kantavanhemmat — minä ne pois pyyhkäsen ja uudet sijaan nostan! Sull' oli maailmanjärjestys — mulla, totta vie, on toinen, joka pyörii ijankaikkisesta ijankaikkiseen! Sinä olet taivaan voima, siksi — pysy pilvissäsi! Min' olen mailmanvoima, siksi — selvä raja välillemme!

(Nousee, samoin kaikki muut; kokoontuvat Lusiferin ympärille.)

Nyt toimeen rivakkaan! Sä olet luoja ja me — vain marrot piruraukat. Kiitos, rakas Itseviisuus! Kohta uusi suku esiin astuu ja sun vanhaa mailmaromuasi järkyttää. Ken heidät loi, ken siitti nämät miljoonat? Manala! Me siitämme, me siitämme, ja siittämisen suurta riemua jo nautimme! Kaikki, mitä meiltä kielsit, otamme kaksin kerroin takaisin. Tapasitko vertaisesi? Tunnetko

kostoni nuolten sähkövän?

Ne tunnekin, matelijain majesteetti! Voimasi esille — nuo hymysuiset,
hurskaat, siveet, mairenaamaiset henkesi! Me taasen mittelemme voimia!
Iske — en pelkää! Juoksuta laumaasi — en väisty! Se tietäös:

min' olen maailman herra!

HENGET (haltioissaan). Maailman herra, maailman herra!

Esirippu.

TOINEN NÄYTÖS.

PUNAINEN LINTU.

Paikka: Uutisviljelysraivio vuoren juurella. Etualalla avara alue raivattuna ja kuokittuna, sivuilla harvahkoa, matalata metsää. Vuori metsätön, poikkipuolin kulkeva.

KAIN (kuokkii voimakkain iskuin raskaalla puuharalla). Vain tupruaa! — Sinä niin vastaillet, minä näin kyselen... (Lyö voimakkaan iskun syvään ja tempasee: räsähdys, haran piikit poikki — seisoo varsi kädessä.) Siinä se! Ei kestä — ei kestä! Mikään ei kestä täyden voiman kosketusta. Kaikki särkyy — koko elämä on kuin tuo —

(Viskaa haranvarren kedolle, astuu syrjäpuoleen ja istuu kivelle.)

Ei kestä! Mutta eikö se voisi kestä?

OUTO ÄÄNI (melkein kuiskaten). Eikö se voisi kestä?

KAIN. Eikö ainetta, joka varmasti kestäisi? Pureutuisi maan läpi, puun läpi, kiven läpi — kuin kypsään hedelmään?

Totta kai! Ja varmastikin! — Kun vaan sen löytäisi.

ÄÄNI. Ja miksikäs ei löytäisi? On jo löytänyt!

KAIN. Niin, niin; on jo löytänyt — jotakin. Yksi ensin, toinen sitte. Mun punainen lintuni vielä ilmassa leijailee. Se ei erkane minusta, se seuraa kaikkialle. Öisin majani päällä liitelee, päivin työmaalle saattelee. — Ei, nyt minä katson sinua silmiin!

(Menee syrjään tuoden tulikaaren aluspuineen ja rinnuslastoineen.)

Miten ihana ajatus! Saada se valtaansa. Ja miten välttämätöntä! Jos se sammuisi, tuo kyven? Aabel unohtaisi vaalimisen tai onnettomuus sattuisi? Saisimmeko sitä enää koskaan uudelleen salamaniskun kautta? Tuskin — sehän oli sattuma, jota emme ole sittemmin nähneet.

(Asettaa aluspuun paikoilleen, katselee kaarta.)

Miten kummallinen yö viime yö! Näinkö unta vai valveillaniko uneksuun? Kipunoita ja leimuavia tulikieliä! Ne kirposivat tuosta kaaren nenästä — kirposivat, leimahtivat ja olivat multa kasvot korventaa. Aavistaako se, että ratkaisun hetki vihdoinkin on lähellä?

(Pyöräyttää oran kaaren jänteeseen, asettaa sen aluspuun ja rinnuslastan väliin, laskeutuu polvilleen, alkaa kieputtaa.)

Kas! Kas! — Vauhtia, vauhtia vaan!

Herra Jumala! Se savuaa! Vauhtia, vauhtia!

Kipinä! Oliko se todella kipinä —? Vauhtia!

(Sammaleet oran kärjen ympärillä leimahtavat tuleen.)

Tuli, tuli! — Aabel, Aada, Silla! Missä te olette? Tuli on keksitty!

Mutta onko se mahdollista? Onko tämä totta vai yöllisen unelman jatkoa?

(Pistää kätensä tuleen.)

Se polttaa! Se on tuli! — Aabel, Aada, Silla, vanhemmat — kaikki: linnut, eläimet, pedot! Missä te viivytte? Tuli on keksitty!

Mutta jos se olikin vain sattuma? Yksi ainoa kerta?

(Sammuttaa, kieputtaa uudelleen.)

Savua! — Tuli! — *Toinen* kerta!

(Sammuttaa taas ja sytyttää kiireisesti.)

Tuli! — *Kolmas* kerta! Tuli on ihmisen vallassa, kaarella, kädessä. Hän sen sammuttaa ja jälleen esiin kutsuu milloin tahtoo. Oi taivas ja maa!

(Nousee, juoksee ympäristöstä risuja ja mitä muuta käsiinsä saa, laittaa kokon. Seisoo sen ääressä.)

Niin, niin! Tuikkios tulisilmä — sinä suuri, salaperäinen, kirkas ja väkevä! Sinä olet tulevaisuuden tienrasti, sinä yöllä kulkijan polkua valaiset, sinä värisevää poloista lämmität.

Sähköys punasydän, leimuos pyhä lekko! Sinä olet kuin oma henkeni, sinä punainen lintu: levoton, leiskuva, tulisiivin korkeuksiin kohoova. Syliini tahtoisin sinut sulkea ja kanssasi ikuisen liiton tehdä. Minä sinua vaalisin ja kanssasi leimuisin, sinä elonpuuni jäännöksen hiileksi kuluttaisit. Hiili maahan, lieska ylös — kauvas ja korkealle sinun siivilläsi!

(Kantaa kiven tulen ääreen, istuu sen päälle, katselee mietteissään tuleen.)

Sinussa on *henki* — vasta tänään sen ymmärrän. Sinä liikut, sinä puhelet, kun vain ymmärtäisin kieltäsi. Sinä kannat aatokseni kaukaiseen tulevaisuuteen...

(Katselee hetkisen äänettä tuleen, pää käsivarsien varassa, käsillä silmiään varjostaen. Tulessa alkaa liekehtiä punaisia tulikuvioita.)

Mitä? Mitä kummaa? Lieska tanssii — ei, selviä hahmopiirteitä — ihmisiä!

Ne kiitävät ohi — nyökäyttelevät päitään — kuiskaavat toisilleen. Mitä kuiskannevatkaan —?

ÄÄNI (kuin Kainin mietteitä jatkaen). Miksen sitäkin arvaisi. Tulevaisuuden ihmeitä ja salaisuuksia — kuinka tuli oli alkuansa pieni kipinä, kuinka se kasvoi maailmanvallaksi —

KAIN. — kuinka kaikki lähtee kipinästä! Niin, niin! Tuon kaiken aavistan, mutta nähdä se, mitä toivoni sanoo?

LUSIFER (joka näyttää ilmautuvan maasta Kainin takaa, näkyen aluksi vain osa kasvoja Kainin olkapään yli hänen kasvojensa vierestä). Ja miksikäs ei voisi nähdäkin — se, joka *tahtoo* nähdä ja jonka silmä on terottunut? *Kaikki* pitää sinun valtasi alle annettu oleman, sanoi se, joka meidät loi.

(Tuulen hyminä käy ilmassa ja vuoren takaa kuuluu hiljaista soitantoa.)

KAIN. Mitä —? (Kuuntelee). On kuin kuulisin ääniä — puhetta, säveliä, sointuja. Tuuliko puhuu, vuoriko haastaa, vai oma sydämenikö sykäjää?

(Nousee. Lusifer kohoo yhtäkaa, seisoen Kainin takana, koko näytöksen ajan Kainille näkymätönnä.)

Valehtelisivatko korvani?

(Kuuntelee.)

LUSIFER. Tuskin. Kuulen aivan selvästi!

KAIN. Kummallisia ääniä!

LUSIFER. Ihmeääniä kerrassaan!

KAIN (kuunnellen). Ne kuuluvat —?

LUSIFER. — vuoren takaa.

KAIN. Ne aivan niinkuin kutsuvat —

LUSIFER. — ja vetävät!

KAIN. Jos kohoaisin vuorelle —?

LUSIFER. — niin vannaan saisin selityksen tähän outohon ja kummaan.

(Kain alkaa nousta, Lusifer askel askeleelta jälessä.)

KAIN. Ne olisivatko tulevaisuuden ääniä nuo kummat?

LUSIFER. Toinenko ihme tänä ihmeitten päivänä?

(Ovat nousseet jonkun verran vuoren juurta oikealta.
Ilma humisee ja himmenee, vuori väräjä.)

Vuori vapisee

KAIN (pysähtyen.)

LUSIFER. — ja osaks vaipuukin!

(Vasemmanpuoleinen osa vaipuu maan alle, paljastaen kaukaa
häämöttävän toisen vuoren rinnan.)

KAIN. Tää outoa! Kääntyisinkö takaisin?

LUSIFER. Niinkuin lapset, jotka sitä pelkäävät, mitä enin toivovat.

KAIN. Olen mies!

LUSIFER. Siks pelkää en!

KAIN. Vaan ylös käyn, vaikka kaikki vaipuisi.

LUSIFER. Eikä vaivu, kun *usko* vaan ei vaivu!

(Nousevat.)

KAIN. Tuolla kaukaa vuoren näen —

LUSIFER. — ja kuulen niinkuin laulua sen sisältä...

KAIN. — ja kilkettä ja kalketta...

LUSIFER. — niin monen oudon äänen helkettä.

KAIN (kuunnellen). Kas! Kummaa jyskettä —

LUSIFER. — paukkinaa ja ryskettä.

KAIN. Ne varmaankin

LUSIFER. — henkien lie ääniä. Jo sanat saatan erottaa.

Vuorelaisten laulu (vuoren sisältä.)

Syvällä, syvällä
Kaikki kallis on.
Kivehen kytketty
Aarre verraton.
Iskekää
Jo veikot!
Rynnätkää
Te peikot!
Aukee — laukee!
Murru — sorru!

(Vuorensinämä murtuu paljastaen kaivossolan, jossa punaiset valot tuikkavat ja joukko yläruumiiltaan alastomia vuorimiehiä moukareillaan murtaa vuorta, toiset kulettavat louhoksia pois; joukossa nuoria poikasia.)

KAIN. Ah!

LUSIFER. Ah!

Vuorelaisten laulu.

Syvällä, syvällä
Kaikki kallis on:
Ystävyys, rakkaus,
Onni inehmon!
Syvällä aarteiden lähde,
Syvähän suontansa iskemme.
Esille tarmomme tähde:
Malmia meidän on hikemme!

Iskekää!
Iskekää!
Kiireinen meillä on työ!
Levoton päivä ja yö!

KAIN. Tää unta onko?

LUSIFER. Unta sekä totta — tulevaisuuden tosiunta ihanaa.

KAIN. Tuolla tulet kiikkuu palloina —?

LUSIFER. — ja vuoren sydämykset paljastaa.

KAIN. Ah — jo alan oivaltaa! Kun ihminen sun kerran taltuttaa ja raisun luontos älyllänsä ohjaa — niin...

LUSIFER. — niin olet mailmanvoima, jonka eessä vuoret murtuu, sulaa kalliota ja kitsas mantu sala-aartehensa luovuttaa!

(Hämyhäivähdys, vuorensinä umpeutuu ja ensi säkeen aikana avautuu sulatto suitsevina uunineen. Sen ympäri häärii puolialastomia miehiä ja poikasia; kahden puolen suuret liehtimet, joiden vivuissa liehtoja. Uunista tulee neljä malmipuroa: punerva, musta, keltainen ja valkoinen, juosten toisen seinämän läpi.)

Malminhenkien laulu.

Uunissa kuumassa
Malmin mahla soi;
Kupliten, kuohuten
Hehkuu, purppuroi.
Kalliota virtoina vierii,
Punaisin, mustin ja valkoisin
Lainehin hohtaen kierii
Taiturin taitavan pajoihin.
Liehtokaa!
Liehtokaa!
Tulinen meillä on työ!

Helteinen päivä ja yö!

KAIN. Oi tulen voimaa verratonta! Noin suureksi en sua koskaan voinut aavistaa.

LUSIFER. Ja kuitenkin tää kaikki lienee alkuvalmisteita vaan.

(Hämyhäivähdys, sulatto katoa.)

KAIN Kas, kas!

(Vuoresta kuuluu laulua, joka vähitellen paisuu. Ensi säkeen aikana aukeaa paja ahjoineen, liehtojineen, takojineen. Etualalla teräsaseita, kirveitä, kuokkia, aurantapaisia y.m. maanviljelysaseita.)

Takojain laulu.

Nostakaa, laskekaa
Väkivasaraa!
Kääntäkää, vääntäkää:
Malmi muodon saa.
Punaisna takojan lapset
Syntyvi säihkyen maailmaan;
Kirkasna raution lapset
Työhönsä käyvät ja toimintaan.
Takokaa! Takokaa!
Terästä meidän on työ!
Kalketta päivä ja yö!

KAIN. Nyt ihmeet näen! Siellähän on kuokka kummanlainen: terä kuuna paistaa, varsi päivänä kuvastaa. Se kädessä jos oisi —

LUSIFER. — niin vaikka kalliota viiltää voisi!

KAIN. Ja nuo muut — en edes tunnekkaan?

LUSIFER. Arra — harra — mitä nimistä. Niillä pellon aarteet pintaan nostan, hyödyn hyvinvoinnin itselleni ostan.

(Hämyhäivähdys, paja katoa. Laulua, ensi säkeen aikana aukeaa kultaseppäin työpaja lieskuvine ahjoineen. Miestä, naista, lasta töiden ääressä. Sivulla valmiita töitä: pöytäkaluja, koristeita y.m. Erään naisen päälle koetellaan somisteita.)

Kultaseppäin laulu.

Oihkavi, voihkavi
Maamies pellollaan;
Leikkavi, korjavi
Kulta viljoaan.
Riemunpa hetkinä pukee
Pöytänsä hohtavin hopehin,
Vaskihin itsensä sukee,
Naisensa kuurtavi kultihin.
Hohtakaa!
Loistakaa!
Hopeita meidän on työ!
Kultia päivä ja yö!

(Hämyhäivähdys, näky katoa. Hetkisen äänettömyys.)

KAIN. Ne katosi ja äänet kiehtoovaiset vaikenä — on kaikki hiljaa taas.

LUSIFER. Siksi kunnes aika ahjostaan ne uudellensa nostattaa. Se ihmismurheen jännerten on ihme!

KAIN. Niin, niin! Noin usein olen mielessäni kuvaillut — tai jotain sinnepäin — ja luullakseni uniakin nähnyt toisinaan. Vaan tää kaikki onko sentään mahdollista?

LUSIFER. Miksei — se onhan melkein luonnollista! Kun tietämättömyyden sumuverho katoaa, ken silloin unelman ja toden rajan voipi osottaa.

KAIN. Niin, se raja?

LUSIFER. Lie niinkuin maan ja taivaan raja.

KAIN. Ei, ei; ne rajaviivat ovat hirmun kaukana!

LUSIFER. — *tällä kohti*, vaan tuolla etäällä — yhteen sulavat!

KAIN. Kas, sehän — totta tosiaan — lie luonnon selvä viittaus!

LUSIFER. Ja aate Jehovan: hän tahtoo yhdistää, ei erottaa.

(Hämyhäivähdys, vuori katoa, ilma kirkastuu.)

KAIN (katselee, kädellään silmiään varjostaen). Näyttää niinkuin vuori olisi kadonnut —?

LUSIFER. — ja niinkuin järvi kirkas päilyisi sen sijalla.

KAIN. Kas, aivan selvästi! Ja päivä kultaa laineitaan —

LUSIFER. — ja sorsat soutaa pinnallaan.

KAIN. Se soutu somaan käy —

LUSIFER. — ne liikkuu vaikkei mitään näy.

KAIN. Taas kuuluu soittoa!

LUSIFER. Ei aivan kaukana.

(Taka-alalta tulee esiin vesilinnun muotoinen suurehko laiva, tulisilmäinen, höyryä suustaan tupruttava. Laivalla paljo ihmisiä ja soittokunta, joka soittaa hiljalleen koko ajan. Kulkee hitaasti ohitse.)

KAIN. Tuo se vasta kumma on! Mä tokko uskon silmiäni.

LUSIFER. Ja tokko edes korviani.

KAIN. Lie vetten kumma?

LUSIFER. Tai ihmisälyn ponnistusten summa! Se neron tekolintu itsestensä liikkuu.

KAIN. Noin sievään aalton hartehilla kiikkuu. Kas! Ne päähineitään heiluttaa —

LUSIFER. — ja liinasiaan liehuttaa.

KAIN. Oi viivy, viivy, armas lintu!

LUSIFER. Ei aikaa. Hyväst', hyväst' ensi näkemään!

(Hämyhäivähdys, järvi katoa. Äänettömyys.)

KAIN. Taas kaikki öinen hämy peittää.

LUSIFER. Kunnes päivä uuden hohdon heittää. Näin valoa ja varjoa on elo ihmisen.

KAIN. Ain valon voittoon sentään luottanen.

LUSIFER. Enkä turhaan, en — jo tuossa näen uuden huomenen.

(Maisema vaalenee, etäältä kuuluu lähenevää kohua ja hiljaista jyryä.)

KAIN. Taas oudot äänet humajaa!

LUSIFER. Se varmaan jotain aavistaa.

KAIN. Ne lähenee, ne kovenee; käy kumma kumu kautta maan.

LUSIFER. Tuon kumman kohta nähdä saan!

(Kuuluu pitkä, voimakas vihellys ja esiin kiittää juoksevan hevosen näköinen veturi, suuret tulisilmät kiiluen, höyry harjana tupruten, sivut pyöreitä ikkunoita täynnä, joista ihmisiä katselee. Kiittää kaukaa verkalleen ohitse.)

KAIN. Ah! Se meni niinkuin tuli, tuulen lailla humahtain. Tuon uljaan muodon kyllä tunnen, jalon kaulan kaarroksen — vaan kumma, senp' ei jalat nousseetkaan?

LUSIFER. Ei, sen lienee määrä kiittää vaan.

KAIN. Oi aikaa ihanaa! Linnun lailla vettä liittää —

LUSIFER. — malmijaloin maata kiittää, sen äärest' äärehen.

KAIN. Vaan mik' on se henki, joka niitä liikuttaa? Jos uskaltaisin arvata —?

LUSIFER. — niin silmiin katsoisin ja näkisin ne kuinka tulta tuiskahtaa, ja kuinka lieska käy ja savu tupruaa.

KAIN. Taaskin tuli!

LUSIFER (kuin mieleen johdatellen). Niin, niin! Sehän liikkuu, kohoaa; siinähan on henki.

KAIN. Oi tuli, tuli; ihmishengen näkyväinen kuvailus! Tää jos totta on, jo lentäväni uskoisin.

LUSIFER. Ja *usko* kaiken pohja on ja *tahto* toinen peruste.
Kun uskon näkeväni, niinpä näenkin; kun kuulla tahdon, niinpä kuulenkin.

(Soittoa ilmassa.)

KAIN. Taas soittoa! Se äänin vienoisin mun melkein uneen uinuttaa.

LUSIFER. Ei, vaan sielun lentoon kohottaa! Se lähenee —

KAIN. — ja outo tuulenvirve kasvoilleni väreilee. Näen jonkun lentävän!

(Lentävän linnun muotoinen, erivärisin valoin valaistu ilmalaiva leijailee esiin. Laivassa useita henkilöitä. Koko ajan soittoa. Miehet näyttävät nostavan hattujaan ja kuuluu huuto: eläköön! eläköön! eläköön! Kiittää ohitse.)

KAIN. Jo sanattomaks käyn. Tuot' usein lasna uneksuin: kun voisi liittää lintuna ja avaruuteen kurkistaa. Niin lasna silmin avoimin ja sitten aikuisena unen sulkasilla noita maita matkasin. Ja nytkö uni todeks vaihtunut?

LUSIFER. Miksei! Lentää lintukin!

KAIN. Niin *lintu*?

LUSIFER. Ja sekin on vain luontoa!

KAIN. Niin että senkin lentotaito —?

LUSIFER. — vaan luonnonlakiin perustuu. Ja että kerran ihminen...

KAIN. — tään salasäännön tietoon saa —?

LUSIFER. — ja myöskin kohoaa!

KAIN. Niin että salaperäist' onkin vaan —?

LUSIFER. — se, mit' emme satu tuntemaan!

KAIN. Ei, ei! Lie sentään joku ala, jonka piiriin ihmisen ei suotu kurkistaa.

LUSIFER. Se ihmema —?

KAIN. Tuo, tuolla ylhäällä! Kuinka taivaan tulet illoin lakeen kiintyy, kuinka syttyy, sammuu, paikoiltansa siirtyy?

LUSIFER. Lie hyvin merkillistä! Jos ihminen tuon kumman nähdä sais, kai liian syvään kumartais — siks Herra pilviin kääriytyy.

KAIN. Ei, ei!

LUSIFER. No sitte koko laitos lienee silmänlume vaan, jok' ei siedä lähemmältä tarkastaa?

KAIN. Ei, ei! Vaan jos ihminen lie sentään joltain kohti tomun syleilyhyn kytketty?

LUSIFER. Ei tomu sitä sido, ken ei tomua itse ole hengeltään!

KAIN. Ja henki meill' on ... vaan tuo —? Kuin kaikki sumuun peittyisi ja

kummat haamut avaruutta halkoisi! Tuo outo humu?

LUSIFER. Ja tuolla avaruuden ääri liikkunee —?

KAIN (katsellen käsiensä välitse). — ja kiirein tänne rientänee. Nyt tähdet sumun läpi pilkottaa!

LUSIFER. Ah! Ne lähenee ja suurenee —

KAIN. — ja humu yhä kiihkenee. Ne onko tähtiä, vai?

LUSIFER. Tomun silmälle tähtien tuike, hengen silmälle uusien maailmoiden kuiske!

(Avaruuden kappaleita kiittää etäisyydessä suhisten ohi valaisten maiseman.)

KAIN. Kas, kas! Palloja ja pyöröjä ja renkaita ja valoja ja varjoja. Kuin kuita, auringoita — ei niitä kuitenkaan. On purppuraa, on sinervää — ken tämän värileikin ymmärtää?

LUSIFER. Se, ken tulen jumalvoiman älyää!

KAIN. Nekin tulta! Oi terve, kirkkauden joutsenparvi! Terve, valon valtajoukot! Teitä katsellessa silmä soentuu ja sieluun astuu pyhä ihastus. Jos kerran kuolla pitää, niin mun sallittakoon tähän valomereen vaipua!

LUSIFER. Kuolla —? Nythän vasta alkaa elämää!

(Näky katoa.)

KAIN. Nyt? Kun valot katosi ja sielu taasen tomuun viskattiin. Tää onhan kuolemaa jo sille, ken kirkkauden nähdä sai.

LUSIFER. Ei, vaan muistutus että *maassa* ihmisen on asuinsija ja että siellä ja sieltä hänen pitää hallita. Vai Jehovanko kanssa tahtoisin mä tomun lapsi vallon jakaa *tuolla ylhäällä*?

KAIN. Ei, ei; en koskaan! Mi Jehovan, se Jehovan; mi ihmisen, se ihmisen.

— Vaan mit' on ihmisen?

LUSIFER. Tää maa!

KAIN. Osaksi.

LUSIFER. Ei — kokonaan!

KAIN. Ja sentään riippuvainen ylhäältä.

LUSIFER. Mistä rihmasta?

KAIN. Siellä pilvet, siellä sade, siellä päivän lämpimyys.

LUSIFER. *Nyt.*

KAIN. Eikö *aina*?

LUSIFER. Ei — kaaresi!

KAIN. Tässä!

LUSIFER. Jännitä!

KAIN. Miksi? Se ei sitä varten.

LUSIFER. Jännitä!

KAIN. Jo on!

LUSIFER. Tähtää!

KAIN. Minne?

LUSIFER (ylös osottaen). Sinne!

KAIN. Pilveen?

LUSIFER. Sateen suoneen, niinkuin salama!

KAIN. Puuttuu vasama!

LUSIFER. Usko kuoli —?

KAIN. Ei!

LUSIFER. Tuossa nuoli!

(Tulipunainen nuoli singahtaa Lusiferin kädestä Kainin eteen.)

KAIN. Hei!

(Ottaa nuolen, asettaa.)

KAIN. Josp' ei yllä?

LUSIFER. Kyllä!

(Kain tähtää, punainen nuoli lentää ilman halki, jyrähdys, salamoita, alkaa sataa.)

KAIN. Mitä?

LUSIFER. Sitä!

(Äänettömyys.)

KAIN. Tätä täytynee jo uskoa.

LUSIFER. Ja enemmänkin koitella.

KAIN. Siis ... siis lienny!

(Sade lakkaa.)

LUSIFER. Kah! Totta tosiaan!

KAIN. Tää viekottelee jatkamaan...

LUSIFER. Esiin aurinko!

KAIN. Ei, ei! Se Jehovan on silmä.

LUSIFER. Niin, se vanha, mutta uus!

KAIN. Mikä?

LUSIFER. Kainin aurinko!

KAIN. Kainin —? (Äkkiä huomaten). Niin tuli? Kaikkialla tuli!

LUSIFER. Mikä muu? Kättä nosta!

KAIN. Täss' aivan hullaantuu. — Päivä paista!

(Loistava tuliaurinko näytäksen ja valaisee kirkkaasti maiseman.)

KAIN. Oi, oi! Tää huipun huippu on! — Jos vaan mahdollista.

LUSIFER (merkitsevästi). Ol' kerran vaimo, joka ensin uskoi, sitte epäili, ja sen epäilyksen vuoksi vielä tänään maa ja luonto huokailee.

KAIN. Niinkö —? (Äänettömyys). Niin, niin — miksei! Siks uskon!

LUSIFER. Ja usko nuolen maaliin kantaa, vaikka maalia ei näkyiskään.

KAIN. Yks seikka sentään arvelemaan saa.

LUSIFER. Jaa?

KAIN. Kuinka sopinevat yhteen taivas sekä maa?

LUSIFER. Onko kateutta?

KAIN. Ei mulla.

LUSIFER. Entä hällä?

KAIN. Ei kai!

LUSIFER. Kai? *Ei suinkaan!* Hän *siellä*, minä *täällä* — kukin hoitaa

omiaan!

KAIN. Se raja selvä olisi.

LUSIFER. Ja *on!* Laps' hoivaa, ohjausta tarvitsee, kunnes omin neuvoin tehtäviinsä kykenee — silloin, luulisin, isän sydän iloitsee.

KAIN. Niin niin, *niin se on!* Nyt elon ongelma jo mulle selviää. Ihminen näin itse ohjaa onnensa. Minne tahtoo, sinne menee: vettä, maata, ilmaa myöten; sataa, jyrisee ja salamoi ja päivänsilmän korkeuteen kohottaa. Kuin sanoisin, kuin nimittäisin: ihminen on...

LUSIFER. Ihminen on *maailman...*

KAIN. *Ihminen on maailman herra!*

LUSIFER. Amen!

(Aurinko, joka on vähitellen himmentynyt, katoa. Äänettömyys.)

KAIN (mietteissään). Nyt sen tiedän — nyt sen tiedän...

LUSIFER. — mi on ihmissuvun vastaisuus!

KAIN. Se suuri on! Sit' aatellessa melkein henki herpoutuu.

(Istuutuu; Lusifer hänen taakseen, puhellen olkapään yli.)

Hän *itse* paratiisin luopi; siinä kärsii, taistelee ja riemuitsee — aina niinkuin työnsä ansaitsee.

LUSIFER. Ja kirousta muut' ei olekkaan, kuin minkä oma kehnous ja laiskuus aikaan saa!

KAIN. Ei — se on selvää nyt!

LUSIFER. Hm ... vaan jospa tuohon paratiisiin — puikahtaakin käärmeht?

KAIN. Käärme? Siis on totta kuitenkin —?

LUSIFER. — että...?

KAIN. — ett' on paha maailmassa?

LUSIFER. Totta! Mutt' ei maassa, puussa, eläimissä, vaan — ihmisessä itsessään.

KAIN. Niinkö? Jotain sinnepäin oon aina aavistellut. Vaan sen muoto, tapa?

LUSIFER. Tuskin huomattava. Yks tuntomerkki sentään varma lie.

KAIN. Se?

LUSIFER. Että paha aina yhteispyrinnöstä erii.

KAIN. Oh niin — jo muistan kertomuksen langenneesta enkelistä!

LUSIFER (hämmästyä — hillityn ivallisesti). Joo, joo — ja sama henki ilmii ihmisissä.

KAIN. Se oisko mahdollista?

LUSIFER. Jos sentään. Tuo suuri maali vaatii suurta ponnistusta — vaan josp' ei kaikki ponnistakkaan?

KAIN. Mi heitä riivaisi?

LUSIFER. Ken tietää. (Merkitsevästi). Yks karjaa hoitaa, paimentaa, toinen muuten elon tyynipuolta rakastaa.

KAIN. Sekin totta — kukin seuraa luontoaan.

LUSIFER. Vaan siten voimat pirstotaan — ja asia?

KAIN. Niin, asia! Se on sille vahinko.

LUSIFER. Korvaamaton kerrassaan! Nuo toiset raataa, kärsii, taistelee ja kaikki alttiiks panee; nää vain päivää paistattaa, sen korjaavat, min mantu rukka itsestensä kasvattaa ja mairein kielen maukuvat: sen Herra antoi

armossaan!

KAIN. Ne kehtaavat! — Ei ei, se ei mahdollista.

LUSIFER. Ehkei — sen sitte näkee. Vaan jos sentään — ja jos eivät tyydy siihenkään, jos suorastansa vastaan iskevät?

KAIN. Vastaan —? Mitä? Ketä?

LUSIFER. Työtä — edistystä. — Tuossa vuori on, sen povi malmin mahlaa tulvillaan.

KAIN. Hyvä — sen otan oiti käytäntöön!

LUSIFER. Vaan jos se onkin toisen miehen?

KAIN. Kenen?

LUSIFER. Tuon liukkaan lipokielen, joka sanoo: älä koske!

KAIN. Hävytöntä! Hän ei sillä mitään tee. Se kuuluu työlle, ihmiskunnalle!

LUSIFER. Erehdys, kas täss' on selitys: se on *Jehovan!* Vai sinä, julki jumalaton, aijot Luojaa vastaan uhmailla, sen pyhää käsialaa kopeen mieles mukaan muokkailla? Ee-e! Mä vastaan nousen Herran puolesta.

KAIN. Ja hän, hän uskaltaa! Ja vielä mairii Jehovaa!

LUSIFER. Viel' enemmänkin uskaltaa! Hänkin tahtoo vallottaa...

KAIN. Vallottaa —? Mitä?

LUSIFER. Sitä, mi on toisen omaa: peltoja ja vainioita, kodin rauhaa — puolisoita.

KAIN (kiihtyen). Puolisoita —?

LUSIFER. Niin.

KAIN. Piru!

LUSIFER (ilkamoiden). Se läsnä on — vaan sit' ei huomaakaan: kaikki, näet, käypi hienoin salapyytein vaan. Se tuli kyllä silmäin salaikkunoista heijastaa, vaan ken niin viisas, että silmiin osais kurkistaa. Se siellä hymyy, haastaa, pienin sala-iskuvin pilkahtaa, vaan sitte taasen kaikki hurskauden valhevaippaan verhoutuu.

KAIN. Ja tuota pitäis kärsiä?

LUSIFER. Minkä sille voi!

KAIN. Minkä sille voi —?

LUSIFER. Minkä tosiaan? Kun kivi sattuu saralle, niin — se on saralla.

KAIN. Ei! Se tieltä raivataan!

LUSIFER. Vaaan hänp' ei kivi olekkaan!

KAIN. Ei, vaan saatana!... Mitä —?

LUSIFER. Vuorella liikkuu jotakin.

KAIN (nousten). Kas kummaa!

(Vuori valaistuu. Sen harjanteella joukko sotilaita polvillaan puolustusasennossa, tulijouset kädessä. Reipas marssin sävel lähenee, komentosanoja, loistava sotilasosasto jouset olalla saapuu liehuvin lipuin vuoren juurelle.)

KAIN. Kuinka uljasta! Mi komeus ja välke — aivan silmä huikenee.

(Huuto: laukaiskaa! Tulsia nuolia lentää räiskyen ja tulta leiskuten molemmin puolin.)

LUSIFER. Kas, kas, punalintuin parvea!

KAIN. Lennä, lintu, lennä! Sin' oot kaikki kaikkialla!

(Huuto: rynnätkää, se kuuluu ihmiskunnalle! Ryntäys vuorelle, melua, puolustajat verisin päin alas, ilma pimenee, keskellä vuorta liehuu punainen lippu ja kuuluu voimakas joukkohuuto voitto, voitto!)

KAIN. Oikein, oikein! Juuri niin. Voitto, voitto! Tulen lipun valta on!

(Näky katoa.)

LUSIFER. Ja maine verraton! Nää tulileikit leimuavat, nää sankarteot uljahat ei koskaan unhoon häivy. Ne ajast' aikaan, suvust' sukuun muistotarinoina kiertelee; niistä äidit pienoisisilleen kehdon ääress' kertoilee, ja malmit, kivet muistopatsain kulkijalle kuiskailee.

KAIN. Oi ihanaa, oi ihanaa — olla moinen sankari!

LUSIFER. Vaikka luut jo maassa maatuu, muisto elää ainiaan.

KAIN. Ja ihminen *ei kuolekkaan!*

LUSIFER. Ei, ei kokonaan! Se maahan vaipuu, mikä maasta on, vaan tekonsa, ne jääpi elohon ja maineen siivin kiittää tulevaisiin aikoihin — siinä kuolevaisen kuolemattomuus, siinä elonarvotuksen selvitys.

KAIN. Jo ymmärrän, jo ymmärrän! Hän voittamaton elossa ja kuolossa — ihminen on kaiken herra!

LUSIFER. Amen!

(Äänettömyys.)

KAIN. Kuinka merkillistä! Kärsimys ja taistelu on raskas rangaistus — noin usein huokailtavan kuulin...

LUSIFER. — ja osaks itsekin niin luulin.

KAIN. Ja nyt? Mik' onkaan suurempaa kuin moisen määrän eestä ponnistaa!

LUSIFER. Se suurta on. Vaan määrämpää ei liene yksin haudan tuollapuolla

eikä tulevien sukupolvein onnessa — myös itse elämme!

KAIN. Se totta on, me myöskin elämme —!

LUSIFER. — ja itsessämme työn ja vaivan tuskat tunnemme; myös itsellemme kuuluu palkinto.

KAIN. Niin, niin; tuon melkein unhotin — se paratiisi, jonka itse luomme.

LUSIFER. Juuri se! On työn ja tuskan raskaat retket, vaan myöskin levon rikkaat riemuhetket.

KAIN. On, on — ne *täytyy* olla! Silloin elon pöytään kaikki kannetaan, min ihmiskäsi irti saa!

LUSIFER. Kaikki! Majat korkenee ja laajenee, katot hohtaa, seinät välkkää, seinäin kohottajat juhlapukein riemuilee —

KAIN. — ja pöydät viljelyksen voittoheelmin notkuilee...

LUSIFER. — ja puun ja pensaan hurmonestein välkkyilee...

KAIN. — ja urhon sielu onnen unelmissa keinuilee!

LUSIFER. Ja vielä yksi — jaloin kaikista!

KAIN. Sen jos voisin arvata?

LUSIFER. No koitellaan. Mitä varten luotiin nainen?

KAIN. Miehen avuks vainen!

LUSIFER. Ohoh! Se selityspä melkein raakamainen. Nainen luonnon jalohelmi on, kun sen kirkkaus ja värit kerran keksitään. Mies taisteluun ja suuriin tekoihin on luotu, naiselle sen sijaan sulon hurmat suotu. Tarkotuskin lie? Totta kai! Hän sulollansa vaivannähneen urhon lemмен mailmaan kohottaa. Näin luonto iskun luopi, vaan myös voiteen suopi.

KAIN. Oi autuus! Tuon kaiken tunnen, aavistan.

LUSIFER. Vain osittain — on kaikki vasta alussaan. Vaan maku hienostuu, uudet aistit kasvaa, uudet nautinnot, ja vanhat uuden tuoksun saa. Ah armas auvo! Yks tuossa, aamuruskon punerrus, sun rinnoillesi painautuu. Sen kanssa hetken hehkut, niin jo toinen, illan tyyni hempeys, vienoin kutrein puolehesi kurkottuu —

KAIN. Mitä? Useampiako?

LUSIFER. He, onhan niitä maailmassa! Monta, monta — se näiden salahurmain tarkoitus.

KAIN. Vaan jospa — — Tuo riemuääni tuolla? Valot hämyn läpi pilkottaa?

(Vuori valostuu ja upea, valaistu sali aukeaa. Perällä loistopukuinen sankari istuimella, kahden puolen uroita. Pöytiä virvokkeineen, palvelijoita. Sivuilla korokkeilla nuoria soittajia, edessään nuoria, kepeästi puettuja impiä, kullakin kädessään läpikuultava malja, eri maljoissa erivärisiä juomia. Nuorukaiset alkavat soittaa, immet astuvat keskelle, liikuttelevat maljojaan soiton mukaan, laulavat, muodostavat siroja kuvioita, kilauttelevat maljojaan yhteen j.n.e.)

Maljatanssi. (Neidot, vieno säestys.)

Soittopa soimaan,
Nyt karkeloimaan!
Neito sorja,
Hemmen orja
Sankarin iloksi tanssimaan!
Taistoa elo tää —
Juhlina kukkapää!
Kas, kas, kun kimmeltää
Nestehet maljassa;
Helminä päilyy,
Kutsuen häilyy
Siskoset sarjassa.
Nauttios sankari!
Lyhyt on elosi!
Voittajan malja nyt juokaa!

(Tarjoovat maljat sankarille ja muille uroille, tanssivat sivuille.)

Neitojen ja poikain kööri:

Nauttios sankari!
Lyhyt on elosi!
Voittajan malja nyt juokaa!

(Juovat. Sen jälkeen neidot laulavat ja liikehtivät, viidennen säkeen loputtua hetkinen äänetöntä tanssia soiton säestyksellä; loppu taasen laulaen.)

Kaihopa salaa
Rinnassa palaa;
Impi sorja,
Lemmen orja
Elonsa tanssihin kiiruhtaa!
Kevät on kerran vaan,
Siksipä riemuitaan!
Kas kuinka silmät nää
Tähtinä välkähtää;
Marjana poski,
Poikako koski?
Älä kysy enempää.
Lempiös, lempeä saa!
Hukkukoon taivas, maa!
Maljanne pohjahan juokaa!

Neidot, pojat ja uroot:

Lempiös, lempeä saa!
Hukkukoon taivas, maa!
Maljanne pohjahan juokaa!

(Juovat.)

KAIN. Niin, hukkukoon! Haihtukoon kuin kastehelmi päivän suuteloon!

(Hämyhäivähdys, näky katoa.)

KAIN. Oi viipykää, viipykää te armaat hetket ja antakaa mun täysin rinnoin onneani hengittää! Nyt vasta olentoni kokonansa tajuan: — *ihminen on ilojen ja riemujen herra!*

LUSIFER. Amen!

(Hämyhäivähdys, Lusifer katoa, vuori vapisee ja vaipunut osa kohoaa jälleen entiselleen, aurinko paistaa.)

KAIN. Kaikki taasen ennallaan. Kaikki näyt, elon tulevaisen hurmaänet poissa. Vaan ne nähnyt olen ja kuullut kutsumukseni. Oi, pyhä vuori! Sä mulle maailman näytit niin kirkkaan, loistavan. Nyt sen tiedän, minne tieni vie ja mi on määrämpää. Pois esteet tieltä, polku selvä on ja maali kirkasna! Tuon kaiken teen, niin totta kuin sen olen nähnytkin. Eteenpäin! Lentoon, lintu punainen:

min' olen maailman herra!

(Hetkisen äänettömyys. Kain astuu haltioissaan vuorelta alas, käy raivion poikki ja katoa viidakkoon.)

VUORELLA pitkä, vihlova pilkkanauru.

Esirippu.

KOLMAS NÄYTÖS.

Paikka: Viettävä nurmikko pienen joen rannalla. Joki etualalla. Taustalla ja osaksi sivuilla uhkeata lehtimetsää. Lähellä metsän rintaa kaksi kivistä alttaria, toinen kookkaasta laakeasta paadesta neljän jaluskiven kannatteella, toinen pienemmistä kivistä ladottu, alareuna turpeilla ympäröity. Alttareilla uhripuut valmiina.

ENSIMÄINEN TOIMINTO.

ELOUHRI.

Puhelun ääntä — KAIN ja AABEL tulevat.

AABEL. — — — itsestään selvänä ilman erikseen päättämättä, ja sen vuoksi...

Kas tässä! Molemmat valmiina meitä odottamassa. Valitse, veljeni!

KAIN (tuskaisesti). Onhan ne — mutta kuule minua, Aabel! Jättäkäämme tämä uhri tällä kertaa.

AABEL. Minkä vuoksi? En ymmärrä sinua.

KAIN. Etkö näe? Mieleni on painuksissa. Se ei jaksa kohota.

AABEL. Sitä suurempi syy saada se rukouksen siiville nousemaan.

Ja tiedätkö mitä, veljeni? Minä aavistan, melkein *uskon*, että Jehova on tämän uhrin kautta tavalla tai toisella lähettävä uutta valoa vaellukseemme.

KAIN. Mutta min' en voi voittaa mieltäni tänä hetkenä. Miksi kiusaat minua? Uhraa yksin!

AABEL. Yksin? Isämme ja äitimme odottavat, Aada ja Silla juuri eloateriaa valmistavat — miksi häiritä näitä valmistuksia?

KAIN. Häiritä valmistuksia! Valmistuksista — aterioista — muiden odottamisestako uhri riippuu — vaikkei itse olisikaan valmis?

AABEL. Miksi tulistut, miksi tahallasi käsität minua väärin? Tiedäthän että pimitetty luontomme usein punoo näennäisiä esteitä.

KAIN. Mutta jospa olisi todellisiakin?

AABEL. Mitä sanot —?

KAIN. Jos en tiedä mistä minun pitäisi häntä kiittää?

AABEL. Ja *sinä* puhut noin?

KAIN. Puhun! Minä, näet, en saa mitään ottamatta. Niin että jos kerran kiittää pitää, tekisi mieleni kiittää (tekee voimakkaan liikkeen nyrkkiin puristetuilla käsillä) — näitä kahta!

AABEL. Kain!

KAIN. Ne suitsuttavat uhria joka päivä. Se on minun uhrini — ja se pitäisi riittää!

AABEL. Kain! Sinä et voi noin ajatella, minä tiedän sen. Se on vain hetkellistä ajatuksen harhailua.

Oi veljeni! Olet viime aikoina ollut niin kummallinen, niin synkkä ja levoton. Ajattelin että uhri sinua rauhottaisi ja sovittaisi. Samaa arveli Aadakin, kun —

KAIN (kuohahtaen). Aada! Vai niin —? Te järjestätte mitä minun pitää tehdä — *sinä ja Aada!*

AABEL. Jehova armahtakoon! En ymmärrä mistä tämä ärtyisyys, jo eilen illalla olit aivan käsittämätön.

KAIN. Niin, eilisiltapa — —

(Malttuu; taistelee itsensä kanssa, Aabel katsoo häneen hämmästyneenä.)

KAIN. Eilinen eilisenä, nyt on uhrista puhe! Ja mihin kelpaa uhri, johon käymme epäilevin mielin? Pitääkö teeskennellä? Ei! Eikö silloin parempi lykätä — tai vaikkapa kokonaan heittää?

AABEL. Ei. On Jehovalle otollista ja meille itsellemme hyödyllistä taivuttaa harhailevaa mieltämme korkeampaan päämäärään. Muuten sielumme maalliset siteet kasvavat liian vahvoiksi.

KAIN. Ja sen vuoksi on valittava taivaalliset pakkositeet — se on sitte uhri!

AABEL. Kain, Kain! Silmäsi leimuavat niin oudosti ja äänesi niin kummasti värähtelee. Olet liikutettu —

KAIN. Niin olen, sydänjuuriani myöten, rikki, hajallaan!

AABEL. Sepä juuri osottaa että todella kaipaavat uhria. Uhri tuo aina siunausta, aina mieltämme tynnyttää ja kohottaa. Valitse alttari!

KAIN. Anna minun mennä, Aabel! Tai salli ainakin olla itse uhria toimittamatta. Voinhan katsella, kun sinä uhraat, ja vaikkapa sitte yhtyäkkin — jos voin.

AABEL. Kas niin, veljeni! Mielesi tyyntyy vähitellen. Valitse alttari, niin käyn hakemassa sytykehiilet.

(Kumartuu korjaamaan paikoilleen erästä irtaantunutta turvetta toisessa alttarissa.)

ÄÄNI. Hiilet! Missä on tulikaaresi, Kain?

KAIN (kuin havahtuen.)

AABEL (nousten). Sanoitko jotakin, veljeni?

KAIN (syvästi liikutettuna). En — minä vain ajattelin asiaa. Ehkä — ehkä sentään voisimme koettaa, mieleni tuntuu nyt ... tuntuu ... kepeämmältä.

AABEL. Nyt olet taas kuin ennen. Valitse, veljeni, valitse!

KAIN (arvellen). Ei, ei! — No, jos välttämättä täytyy, niin valitse sinä minun puolestani.

AABEL. Sinun puolestasi? Ei, Kain! Sitä en voisi koskaan tehdä — se on sinun esikoisoikeutesi.

KAIN. Mitä me synnyn oikeuksista — sinä olet näissä asioissa esikoinen.

Et suostu! No, niinkuin tahdot — minä olen valinnut.

AABEL (syleilee Kainia). Kiitos, Kain! Kuinka iloinen olen tästä päätöksestäsi.

Nyt rientäkäämme uhritarpeita hakemaan.

(Menee.)

KAIN. Oikeinko vai väärin? Mieskö? En! Liehijä? En, en koskaan! Vanhan tavan orja? Ei ei, en sekään! Mutta miksen sitte sano suoraan kaikkea?

Oh, kuinka nuo vanhat siteet ovat hirmuisen lujat! Maata ja taivasta, entistä ja tulevaista — ja nykyistä. Kaikki niin sekavaa. En saanut viime yönä rahtuakaan unta. Näyt — eilisilta! (Kiihtyen). Niin, eilisilta! Miksi hänen silmänsä Aabelille säihkyivät, vaikka hän on minun, yksin minun! On muka hyvä, että meitä on kaksi, että Aabel on kuin illan viileys, niin tyyni, niin... Jumala, jos se on totta, niin min' en takaa mitä.. Suonissani on jotakin paksua ja raskasta, joka tunkeutuu kaikkialle, puristaa, ahdistaa henkeä — —

(Äänettämyys.)

Ja sentään voipi kaikki olla vain kiihtyneen mielen harhaa! Katselin häntä yöllä salaa. Salaa? Luulen nukkuvata katselevani, ja minua kohtaa kaksi

hellää, kyyneleistä silmää. Ne valvovat — ne surevat — voiko petos katsella sellaisilla silmillä? Ei, ei; olen melkein varma ettei siinä ole mitään. Mutta sehän se juuri leikkaa, ettei ole täyttä varmuutta! Oh, miksi tähän unohduin! Aabel kiirehtää.

(Menee. — Hetkisen päästä palaa Aabel, toisessa kädessä hiiliastia, toisessa valkoinen, teurastettu karitsa.)

AABEL. Kuinka kummallinen sentään on ihmismieli! Se hapuilee ja harhailee — lankeemuksen kirous ei ole vielä kokonaan verestämme kadonnut. Mutta hyvä kuitenkin voittaa. Ylistetty olkoon Jehova, että hyvän voima on niin suuri!

(Puuhailee alttarinsa luona.)

Kuinka hyvä sinä oletkaan pohjaltasi, veljeni! Vain hiukan liiaksi mieltäväinen ja synkkä ja liiaksi raju. Mutta se on kummallista kun tuntuu niinkuin rakastaisin sinua sen vuoksi vielä enemmän.

(Äänettömyys.)

Hän viipyy. Tarkastanpa vielä kerran että kaikki on kunnossa.

(Kain tulee. Toisessa kädessä tulikaari, toisessa vasu, jossa on maan tuotteita.)

AABEL. Jopa tulet, veli! — Mutta muotosi on taasen niin synkkä?

KAIN. En tiedä — tuntuu taas niin vaikealta.

AABEL. Ryhtykäämme vain ripeästi uhrilahjoja asettamaan, niin mieli kyllä keventyy ja synkät ajatukset karkottuvat.

Miten kauniita sinun lahjasi ovat! Kuinka ihmeellisesti Herran siunaus niissäkin ilmenee. Käy, veljeni, toimeen; minä haen hiukan ruohoja ja kukkia alttariemme reunojen katteeksi.

(Menee syrjään.)

KAIN. Taas epäilen. Käsi käskee, toinen kieltää.

LUSIFER (ilmautuu puiden takaa tulipunaisessa puvussa — on Kainille näkymätön koko ajan). Uhraamaan käy, uljas peltomies, niinkuin veljes kehottaa!

MIKAEL (tulee puiden takaa, valkoisessa puvussa). Kain! Älä tällä kertaa uhriin kajoo!

LUSIFER (Mikaelille hillityllä raivolla). Sinä! — Uhriin käy, Kain! On vanha hyvä tapa, että näin kiitosuhrin kannat Jehovalle!

KAIN. En mitään tee vain tavan vuoksi.

LUSIFER (ilkamoisesti). Ohoh!

MIKAEL. Oikein, Kain! Ole uskollinen itsellesi! Suotuisampi Jehova ilman uhria, kuin jos uhrisi ei sydämen syvyydestä kohoa.

KAIN. Niin sanoo sisimpäni ääni, vaikken Jehovan mieltä tunnekkaan.

LUSIFER. On sydämessä monta ääntä — mutta uhri, se on aina kaunis, ylevä. Sitä veljes pyytää, se mieleen on myös vanhusten ja siskojen.

KAIN. En tahdo olla kenellekään mieliksi!

LUSIFER. No, no! Lie sentään hyvä sopu aina ihmislasten kaunistus.

KAIN. Sekin totta. Oh tätä ristiriitaa!

MIKAEL. Se kyllä sopuun sointuu, kun vaan pysyt uskollisna itsellesi.

LUSIFER. Ja myöskin *työllesi!* Hedelmiäsi, rypäleitäsi, tähkiäsi katso — se olisi miehen uhri se!

KAIN (ottaa hedelmäoksan käteensä). Ne uljaat, totta tosiaan!

MIKAEL. Pois nuo ajatukset, Kain! Kauvas pois!

LUSIFER. Ne miehen hien hedelmiä ovat, ei itsestänsä kasvaneita!

MIKAEL. Ihminen kylvää ja ihminen korjaa, mutta elämän siemen oli ennen häntä ja on hänen jälkeensä — se muistaos, Kain.

LUSIFER. Niin, tuo vanha laulu muistaos: kaikki, kaikki lahjaa on!

KAIN. Kylliksi! En moista toivotusta kestää voi!

MIKAEL. Varo itseäsi, Kain! Ajatukset himon siittää, himo synnin, synti kuoleman.

LUSIFER. Lorua! — Toimeen käy!

MIKAEL. Kain!

LUSIFER (pyytävänrukoilevaa ääntä ilkamoisesti matkien). Kain!

AABEL (tulee). Seisot vielä mietteissäsi — no, alkuhankkeissa jo sentään. Reippaasti toimeen vaan, niin pian leppoiset uhrisavumme taas korkeuteen kohoovat.

(Aabel asettaa ruohoja ja kukkia alttarille, sen jälkeen karitsan.
Kain tähkäkimppuja, hedelmäoksia ja marjaterttuja.)

AABEL. Kas niin! Nyt on uhrini valmis. Kuinka puhdas ja viaton olet, karitsaiseni — puhdas puhtauden herralle korkeuteen kohoomaan.

(Menee Kainin alttarin luo.)

Ja sinun uhrisi, veljeni, melkein vielä ihanampi! Maan parhaat antimet noin kilvan Jehovalle kiitosta kantaa. — Nyt uhritulalta sytyttämään, Kain! Mä hiilet käyn.

(Menee oman alttarinsa luo.)

LUSIFER. Hiilet! Se hiiliin puhukoon, ken hiilten orja on!

MIKAEL. Ylpeyttä varo, Kain! Se hiipien tulee sydämeen, mutta ovet

murskain ulos lähtee. Kaareen älä kajoo!

LUSIFER. Ole mies! Kaari on sun!

AABEL (tullen hiiliastia kädessä). Tässä. Ota!

(Äänettömyys.)

Miksi viivyttelet? Niin tuskaiselta näytät.

KAIN. Se olenkin. (Äänettömyys, tarttuu kaareen). Minä — minä — min' en tarvitse sinun hiiliäsi!

AABEL. Et tarvitse —?

KAIN. En! Mulla on sekä hiilet että tuli tässä.

MIKAEL. Kain! Kavahda!

LUSIFER. Välähdä!

(Kain pyöräyttää oran kaaren jänteeseen ja ottaa tulta.)

KAIN. Siin' on tuli! Mitä siitä sanot?

AABEL (hämmästyneenä). Se onko totta? Vastako keksinyt?

KAIN. Vasta. Siinä se on mun punainen lintuni!

AABEL. Niinkö —?

(Äänettömyys.)

KAIN (epäluuloisesti). Käytkö sanattomaks, Aabel?

AABEL. En, en — minä vain aattelin. Ja nyt ymmärrän. (Lämpimästi). Oi kuinka iloitsen kanssasi, Kain! Jos olisit tämän ennen sanonut, olisimme kutsuneet vanhukset ja siskot kanssamme Herraa kiittämään tästä uudesta armonsa osotuksesta. Kahdenkertainen syy on sinulla nyt uhrata. Pian tulet

leimuamaan!

(Menee.)

LUSIFER. Pokkaa Herraa, poikani — hän viskasi sulle kaaren taivaasta!

KAIN. Kaaren tein *minä*!

AABEL (kääntyen). Mitä —? Silmäsi taas leimuavat. Nöyrry, veljeni!
Kaaren teit sinä, mutta ajatuksen antoi Hän, joka ajatustemme kulkua ohjaa.
Iloitse että hän on sinut välikappaleekseen valinnut.

(Menee alttarinsa luo.)

LUSIFER. Kummallista! Vaikket edes jokapäiväisillä polvirukouksilla tätä kunniaa anellut. Vain suotta aikojasi puuta nakersit ja jännettä punoilit.

MIKAEL. Sulje korvasi, Kain! Pilkan henki hiipii ympärilläsi —

LUSIFER. — ja viheliäisine hiilineen sun kaartas ivailee!

MIKAEL. Jätä uhri tällä kertaa — olet liian kiihtynyt. Tai jos teet, se nöyryn mielin tee —

LUSIFER. — ja kysy veikolta saatko vielä tällä kertaa hiukan hiiltä lainata.

KAIN. Min' en tätä kestä — en, en! Jätän kaikki ja juoksen pois.

LUSIFER. Siinä uskalikko! Verratonta! Se mies vielä maailman kaataa.

AABEL. Minun uhrini jo syttyi!

LUSIFER. Lainaa hieman tulta, veikko kulta!

MIKAEL. Kain, Kain!

(Kain kiepauttaa kiivaasti tulta ja sytyttää uhrin.)

AABEL. Nyt polvistukaamme pyhään uhritoimitukseen. Aiota, veljeni!

KAIN. Minä —? Pilkkaako teet?

AABEL. Kuinka voit semmoista ajatella? Aiota, vanhempi veli!

KAIN. Mahdotonta! Olen tottumaton tähän toimeen. Kun kuulen sinun äänesi ja mieleni ennättää rauhottua, niin ehkä minunkin henkeni voi kohota.

AABEL (polvistuen). Jumala korkeudessa! Sinä ijankaikkinen kirkkaus ja kunnia, valta ja vanhurskaus, katsahda lastesi puoleen! Tässä polvistuu halpa palvelijasi piskuisen uhrinsa ääreen ja uskaltaa kohottaa silmänsä sinun puoleesi. Mitä on minun uhrini sinun edessäsi, jolle maa kaikkimensa on vain tomua ja tuhkaa? Ota se kuitenkin vastaan sydämeni uhrina; anna nöyryyden, rakkauden ja kiitollisuuden tehdä se itsellesi otolliseksi. Laskeu, oi ijäinen henki, poveeni, että sinun armosi valjun rintani täyttäisi ja heikot huuleni...

(Vaipuu hiljenevään rukoukseen.)

KAIN (seisoen alttarinsa ääressä). Jehova! Sinä, joka olet suoruus ja totuus, kuule miehen suoraa rukousta —

AABEL. Ole ylistetty, Herra — veljeni jo rukoilee! Sinä taivutat sydämet niinkuin —

KAIN. — Olen tottumaton sinua puhuttelemaan ja sanat kangertavat suussani, mutta sinähän olet kaikkietävä ja näet etkä ainoastaan kuule —

LUSIFER. Tyhjät koristeet pois, asiaan! Alku ei ole hullumpi — ensikertaiselle.

KAIN. — En tee tätä tavan vuoksi; olen tuskaa täynnä, keuhkojani polttaa ja ääneni pusertuu ahdistetusta rinnasta —

MIKAEL. Herra tuskasi lieventää — häneen turvaudu!

LUSIFER. Jatka, jatka!

KAIN. — En myöskään tee tätä suosiota hankkiakseni enkä pyydä mitään armoa tai lahjaa; mutta minkä kerran itse hankin, sen pyydän myös itse pitää —

LUSIFER. Se miehen rukousta se! Jatka!

MIKAEL. Nöyry, Kain, nöyry! Synti on sydämesi ovella — sulje ovi!

KAIN. — Tahdon olla oikea, suora ja rehellinen sekä sinua että kaikkia muita kohtaan; tahdon myös nurisematta kärsiä omista teoistani, mutta toivon ettei minun tarvitsisi kärsiä vanhempieni eikä muiden ihmisten vuoksi, ei myös pahojen olentojen vuoksi, jos semmoisia on, sillä niiden avaruuteen saattamisessa ei minulla ole mitään osaa —

MIKAEL. Kain! Sinä uhmaat tietämättäsi taivasta vastaan. Synti kolkuttaa sydämesi ovella — älä päästä sisään!

LUSIFER. Mies käy suoraa tietä. Jatka!

KAIN. — Jos, niinkuin meille kerrottu on, sinä olet kaiken luoja, niin sinä olet totisesti suuri, sillä sinä olet maan ja taivaan suurenmoisesti suunnitellut ja sinun käsialasi ovat moninaiset ja ihmeelliset —

LUSIFER. Kas niin! Polvillesi, Herran koira! Suutele tomua ja ryömi nelinkontin — vaivainen mato!

MIKAEL. Pysy lujana, rauha sielullesi etsi!

KAIN. — Mutta elämä on nyt vielä taistelua ja ankaraa ponnistusta, sentähden minä pyydän: anna meidän liikkua vapaasti tämän näkyvän piirin sisällä — niin, kuinka sanoisin...

AABEL. — Me tosin menetimme paratiisin ilotarhan, mutta miksi sitä muistelisimme, kun tämä maallinen elämämme on vain lyhytaikaista vaellusta oikeata kotimaata kohti. Oo, Herra! Me odotamme sitä aikaa, jolloin sinä kutsut meidät luoksesi tuonne ikuisten vuorten kukkuloille, tuonne —

KAIN. — Ja kun meidän täytyy täällä kärsiä ja ponnistella, niin minä pyydän että saisimme jo täällä nauttia työmme ja taistelumme hedelmät — sillä tulevasta et ole mitään varmaa meille ilmottanut. En myöskään tiedä millainen sinä kokonaisuudessa olet, sillä en ole koskaan sinua nähnyt enkä kuullut —

MIKAEL. Monestikin! Hyvän ääni sydämessäsi on hänen äänensä.

LUSIFER. Tuo pirisevä karitsanääni, joka sopii niin mainiosti maailmanvallottajalle. Oivallista!

KAIN. — mutta minä uskon että sinä olet *oikeamielinen* ja suot ihmiselle kaiken sen hyvän, minkä hän nyt tunnetuilla tai vasta löydettävillä keinoilla voi itsellensä vallottaa, niin ettei meitä ajeta taas korpeen, kun saamme itsellemme asuinpaikan viljellyksi —

MIKAEL. Kain, Kain! Sinä et tiedä mitä puhut! Lopeta rukouksesi.

LUSIFER. Jatka, Kain, jatka! Pelkäisitkö astua totuuden tietä?

AABEL. — Ja minä kiitän sinua, kaiken hyvän Isä, että olet meille taas uuden armon osottanut ja veljeni hengen tulenvirityksen keksinnöllä valaissut. Minusta tuntuu —

LUSIFER. Sulla onko korvat, Kain? Siellä toinen nokkelampi jo kiitosvirren tulikaarestasi virittää.

MIKAEL. Niin tee sinäkin — sulla syy kahdenkertainen.

KAIN. — Minä *kiitän* sinua, kiitän siitä ettet tehnyt itse kaikkea valmiiksi, vaan jätit jotain ihmisellekin. Minä kiitän sinua että annoit hänelle *älynlahjan*, jolla hän voi luomakunnan valtansa alle alistaa, ja minä kiitän niistä —

LUSIFER. Niin: kiitän, kiitän, kiitän — se sopii miehelle!

KAIN. — Minä *iloitsen* niistä voitoista, jotka jo nyt olemme saaneet luomasi luonnon yli —

LUSIFER. Oikein: *sinun* luomasi luonnon yli, joka meidän täytyy ase kädessä itsellemme vallottaa!

MIKAEL. Kain! Synti ryntää sisään — taistele vastaan.

KAIN. — *luonnon* yli, jonka sinä armossasi...

LUSIFER. — loit karuksi, verenhimoisia petoja täyteen, ikuiseksi taistelukentäksi!

KAIN. — jonka sinä, sinä — minä sekaun, ajatukseni eivät pysy koossa. — Aabel! Kuule minua, Aabel!

LUSIFER. Jatka, jatka! Älä veljesi uhrimieltä häiritse!

MIKAEL. Puhu, Kain! Puhu veljesi kanssa. Vapauta sydämesi synkkien ajatusten taakasta.

LUSIFER. On uhri harras tehtävä, se itseensäsulkeumista vaatii. Etkö näe kuinka veljesi on pyhään hartauteen vaipunut?

AABEL. — Nouskoon sydäntemme suitsutus luoksesi kuin ihana uhrisavu kohoo korkeuksiin; se siellä —

LUSIFER. Tää pyhä uhripaikka on — kumma vaan, tuntuu kuin kuulisin jostakin lampaan ääntä, karitsan maaritusta.

MIKAEL. Kavahda, Kain, oi kavahda! Herran laupeus sinua vahvistakoon!

AABEL. — Sinun tiesi tosin ovat joskus meille käsittämättömät, mutta ken rakkautesi ymmärtää, hän ei kysele enää enempää —

LUSIFER. Aivan oikein: mää, mää, ja bää!

MIKAEL. Turvau Herraan — suuri vaara uhkaa sieluasi!

KAIN (syvässä tuskassa, polvillaan). — Jehova! Minä en tiedä — minä en ymmärrä; tässä on sinulle uhri — työn uhri — hien uhri — tuskan uhri —

AABEL (jonka uhri leimahtaa korkeaan lieskaan). — Kiitetty ja ylistetty, Herra, että palvelijasi puoleen katsahdit!

LUSIFER. Mutta työn ja hien uhri ei kelpaa! — Kain! Sinun uhrisi ei pala!

MIKAEL. Uhrisi on niinkuin sydämesi. Sydämesi uhri sytytä — hän ainoastaan siihen katsoo.

KAIN (tuskaisen kiihtyneesti). Minun uhrini ei pala, ei pala!

AABEL (kääntyy Kainiin). Rukoile hartaammin, veljeni, niin uhritulesi kyllä kohoaa!

(Vaipuu rukoukseen.)

LUSIFER. Etkö näe, etkö kuule, Kain? Makaa päiväpaisteessa ja katsele kuin lampaat vuonivat — niin olet hänelle otollinen. Ota lampaannaama, karitsanääni, imartele, matele, suitsuta hänelle verenhajua — niin olet hänelle otollinen. — Tuossa on vastaus rehellisen miehen uhriin!

(Tuulenhenki käy, savu painautuu Kainin silmille, joka on joutunut alttarin sivuun tuulen alle.)

MIKAEL. Mielesi hillitse, Kain — väärennyksen henki kuiskuttaa korvaasi! Etkö näe että tuuli käy, että —

LUSIFER. — että tuulten herra tahtoo hiukan leikitellä kanssasi — sinä yksivakainen!

KAIN. Pilkkaatko minua, Jehova? Halveksitko rehellisen työn uhria? Rakastatko laiskuutta, verta, uhrilampaan tuskia?

MIKAEL. Hahmosi muuttuu, Kain! Nöyryytä sydämesi, niin Jehova katsoo leppyisesti uhrisi puoleen.

LUSIFER. Miksi maassa makaat? Nouse ylös, ole mies!

KAIN. Minä pakahdun — veri puhkasee suoneni — jotain pyrkii ulos —

MIKAEL. Älä päästä sitä! Rukoile! Minä rukoilen sinun kanssasi ja puolestasi.

KAIN. Min' en voi — min' en osaa!

LUSIFER. Ole se kuin olet! Ylös nouse!

(Uusi tuulenhenkäys. Kain karkaa ylös ja tempaa alttarista puun

käteensä.)

MIKAEL. Puu pois, Kain! Pakene, vielä on aika!

LUSIFER. Totuus esiin! Sydämesi puhtaaksi! Eteenpäin!

KAIN. Minä tiesin sen, minä tiesin sen! Ne eivät sovi yhteen — ja hän ei päästä irti. Mutta minä tahdon! Nyt — juuri — tällä hetkellä —

MIKAEL. Kain, Kain! Kuule minua! Tuo sielusi hurja kiihko —

KAIN (lyöden alttaria puulla ja hajottaen sen). Sinä matelijain luoja ja matelijain jumala! (lyö) Sinä imartelijain jumala! (lyö) Sinä käärmeenlähettäjä! (lyö) Sinä rehellisen työn ylenkatsoja! (lyö) Sinä lihan ja veren syöjä! (lyö) Sinä (lyö) sinä (lyö) sinä —

AABEL (nousten). Kain, Kain! Mitä sinä teet? Älä koske alttariin, se on Herralle pyhitetty!

KAIN. Älä sekau minun asioihini — alttari on minun! (lyö.)

LUSIFER. Oikein!

MIKAEL. Kain!

AABEL (käy Kainiin päin ojennetuin käsin, aikoen häntä hillitä). Älä jatka! Jehovan nimessä asetun tätä pyhän häväistystä vastaan!

KAIN (kääntyen päin). Vai niin —? Sinussa on *sitäkin*?

AABEL. On — mikäli se koskee Jehovaa ja hänen asiaansa.

KAIN (kuin havahtuen). Vai *Jehovan* nimessä? — Nyt ymmärrän mikä sinä olet! Pois tieltä!

AABEL. En askeltakaan!

MIKAEL. Oi Herran armo, älä jätä häntä!

KAIN (hyökkää Aabeliin päin, ääni raivosta särkyneenä). Etkö, etkö? —
Pois tieltä, perkele — ääh!

(Lyö. Aabel kaatuu. — Mikael peittää kasvonsa.)

LUSIFER. *Se on täytetty!* Minä, *minä* olen voittanut!

Väliverho.

TOINEN TOIMINTA.

UKKOS-ILMA.

SILLA polvillaan ja AADA seisoallaan Aabelin ruumiin ääressä. KAIN
syrjässä, istuen synkkänä maassa.

SILLA. Untako vai totta? — Nuo kirkkaat tähdet sammuneina, tummina nuo
syvät lammet, joiden pinnalla vielä äsken taivaan kirkkahin säde liekitsi.
Kalvenneina poskiesi ruusut. Ah sydämeni, sydämeni!

AADA. Sisar kulta, sisar kulta! Voi onnettomuuden päivää. — Vanhemmat?

(Äänettömyys. Nyökäyttää Sillalle merkitsevästi päätään.)

Voi heitä, voi meitä!

(Menee.)

Sillan valitus.

SILLA.

Äsken vasta päivä nousi,
Äsken lintuset liversi;
Nyt jo illan venho sousi,
Äkin lintuni vaikenä —
Ja varjot niin pitkät jo on.

Lehtien lepatus.

Linnut pesän laittoivat
Pieneen pihlajaan;
Senpä tuulet taittoivat
Maahan makaamaan.
Toinen sammalella
Sikein uinuaa,
Toinen oksasella
Surren vaikertaa. —
Näin taru lintujen päättyvi, näin!

SILLA.

Äsken vasta sulle armas
Annoin nuoren lempeni;
Nyt jo tuonen halla karmas
Sinut kylmi, suveni —
Ja syksy niin synkkä jo on.

Kukkien kujerrus.

Kasvoi kerran kedolla
Soma kukkanen;
Senpä sulhon otsalle
Solmi neitonen.
Kuihtui kedon kukka,
Sulho kalvastui;
Itki impi rukka,
Poski lakastui. —
Tää taru kukkien, neitojen on!

SILLA.

Äsken soihtu, nyt jo sammuit;
Minne matka, veljeni?
Tuoni julma, multa ammuit
Veikon, sulhon, kaikkeni. —

Oi unta vain elämä on!

Nurmen nyhkytys.

Kysyi kerran poikanen:
Mit' on elo tää?
Hälle vastas äitynen:
Kolme syleilmää;
Ensin tuutii äidin syli
Elon unelmaan,
Sitten sulkee armaan syli
Lemmen onnelaan —
Kolmas maaemon syleily on!

SILLA.

Sulle soi jo tuonen lehto,
Unhon virrat hymäjää;
Siell' on, kulta, armas kehto,
Siellä oota ystävää. —
Oi ero niin katkera on!

Päiväkorentojen hyminä
(joella, jonka pinnalla kajastaa outo valostus.)

Tuonen lehdot leppoiset
Sulhon uinahtaa,
Tuonen virrat vilpoiset,
Siellä rauhan saa.
Hämyn linnut siellä soittaa
Ehtoosoittojaan,
Hämyn kukat siellä tuoksuu
Unhontuoksujaan —
Kuuttaren venhot ne vesillä on.

KAIN (tuskissaan). Oi Silla, Silla!

AADA, AADAM, EEVA ja TAAMAR tulevat kiireisesti.

AADAM (tullessaan). Mitä on tekeillä? — Me poikia odotamme eloaterialle — sinä kiirein tänne kutsut — et mitään selitä — silmäsi itkussa...

(Huomaa Aabelin.)

Herra Jumala! Mitä tämä?

AADA. Kuolema — kuolema on tullut!

(Ratkee itkuun.)

EEVA (kokoonlyyhistyen, kuin iskun tapaamana). Käärme!

AADAM. Jehova, Jehova! Sinä olet leppymätön vihassasi!

EEVA. Salaiset voimat ovat taas elämäämme tarttuneet.

AADAM. Kirous seuraa kirousta. Koska täyttyy rangaistuksemme mitta?

EEVA. Aamulla kaikki terveinä nousimme — oi rakkain lapseni, mun poikani, poikani! (itkee.)

AADAM. Mutta kuinka tämä on mahdollista? Mitä täällä on tapahtunut? Uhritulet vielä suitsevat — toinen alttari hajallaan — kuka tämän on tehnyt? Paha enkelikö?

AADA (Kainia osottaen). Käsittämätön, selittämätön häiriö on tässä täytynyt tapahtua. Jehova olkoon hänelle armollinen.

AADAM. Ettäkö Kain? Veljensä? Uhratessa? Mahdotonta! — Puhu, Kain!

AADA. Niin, kerro Kain, mikä pimeä henki tämän mustan työn on aikaansaanut.

(Äänettämyys.)

EEVA. Ettekö näe hänen silmiänsä? Jumalani, Jumalani! Toinen verissään, toinen...? Ah! Minulla ei ole enää yhtään poikaa!

AADAM. Kain! Sinä et vastaa, sinun vaipunut pääsi ja villi katseesi sanoo kaikki. — Oo! Eikö minun olisi pitänyt tätä arvata? Eikö hänen kielensä ole ollut uppiniskaisuuden myrkkyä täynnä ja salakavala silmänsä kiilunut kuin kyyn silmä ruohikossa?

EEVA. Voi tuskan päivää — se tuli sittekin! Olen yön hiljaisina hetkinä huutanut hänen tähtensä Herran puoleen — olen toivonut ja epäillyt. Käärmeenpään musertajaa olen hänestä toivonut sen voiman kautta, joka hänelle annettu oli, mutta samaan aikaan on outo pelko maannut kovana pallona rintani alla. Se päivä on nyt —

AADAM. Lopeta, vaimo — vielä häntä jaarit! Hän käärmeenpään polkija? Hän itse on käärme, luihu kyy, joka pistää hoitajaansa —

EEVA. Isä!

AADAM. Vait! — Miksi, saatana, puit itsesi ihmishahmoon, toisen kerran meidät pettääksesi, lopunkin onnemme hävittääksesi? Pois täältä, vanha mato!

EEVA. Aadam, Aadam! Kuinka unohdat itsesi, kuinka käytät sanoja, joita taivaskin kauhistuu?

AADAM. Hänen *tekoansa* kauhistuu taivas ja maa ja meri ja kaikki mitä niissä on! Minä katkaisen kaikki siteet hänen kanssaan, minä kiroon hänet ijankaik —

EEVA. Maltu, Aadam, maltu! Älä uudella kauhistuksella onnettomuuttamme lisää.

AADA. Niin, rakas isä! Armahda häntä, minä rukoilen. Joku syvä hairahdus on täytynyt hänen henkensä pimittää —

AADAM. Te — te —?

EEVA. Voi, isä, isä! Minä rukoilen polvillani hänelle anteeksiantoa.

AADAM. Sinä rohkenet, sinä uskallat puoltaa murhamiestä? Mutta minä vannon Jehovan kautt —

EEVA. Älä vanno — kuule minua! Sinä uhkaat itse tehdä raskaan synnin, onnettomuus on sinut soaissut —

AADAM. Sinä — sinä omenansyöjä, sinä käärmeenkuuntelija!

EEVA. Herjaa minua, lyö minua — kunhan vaan annat hänen mennä kiroomatta. Sinä et ole häntä kantanut etkä imettänyt, etkä ymmärrä että se side on enempi kuin mikään muu side, lujempi kuin side miehen ja vaimonkin välillä —

AADAM. Pois tieltä, vaimo! Käärmettä sinä olet povellasi imettänyt.

Kirottu olkoon hän, joka kätensä nosti veljeänsä vastaan ja elämän pyhän siteen katkaisi — kymmenkertaisesti kirottu! Ahnas maa, joka joit tuon viattoman veren, avaa kitasi ja niele elävältä veljenmurhaaja! — Ei, kostosi säästä; hän eläköön sata ihmisikää. Kuin vainottu peto kulkekoon hän paikasta paikkaan; joka puu purkoon, joka pensas pistäköön. Oo, mantu, väkesi hältä kiellä ja taivas kasteesi! Verta tihkukoot tähkät ja hedelmät, joita hän kasvattaa — verta olkoon vesi hänen lähteessään. Ja kirottu olkoon hänen siemenensä, se kupeihinsa kuivukoon —

KAIN (kuohahtaen). Seis, isä! Siemeneeni älä kajoo — se on viaton sekä sinun että minun synneistäni. Kunpa olisit itse kuiva ollut sinä yönä, jona —

AADAM (ryntää Kainiin päin). Sinä kirottu uskallat! Minä sinun —

EEVA (tarttuu Aadamiin, estää). Ei askeltakaan, Jumalan tähden! — Aada, Aada!

AADAM. Pois näkyvistäni, pois!

Kuule sitte, sinä kyykäärmeen sikiö! Olkoon kirottu se yö, joka sinulle elonkipinän antoi, ja se päivä, jolloin sinä epäluoma maailman valkeuden näit! Siitä lapsia, siitä niitä korvet täyteen, ja ne tehköt sinulle samoin kuin sinä teit veljellesi. Hänen verinen haamunsa ja omain lastesi koston pelko vainotkoon sinua unissasikin ja kauhun kyöneleet kastakoot vuoteesi tuliseksi järveksi. Ja kun lähdönhetkesi joutuu, olkoon se kamala ja hirmuinen! Maa

kieltäköön kurjalta ruumiiltasi viimeisen suojan, myrsky kalistelkoon luitasi ketoja pitkin ja näkymättömät hampaat raadelkoot katalaa sieluasi ijankaikkisesta ijankaikkiseen!

EEVA. Ja minä rukoilen taivaan Herraa, että hän tekisi sinun julmat sanasi voimattomiksi ja antaisi hänelle anteeksi, joka ei ole tietänyt, mitä hän —

AADAM (polkee jalkaa). Suu poikki, vaimo! Muista kuka olet ja hillitse kielesi!

Ja sinä! Mitä sinä murhaajaa lähentelet? Pois sieltä paikalla!

AADA. Oi rakas isä! Eikö tätä voi mitenkään sovittaa?

AADAM. Sovittaa —? Murhaajaa ja Jehovan tahtoa? Onko perkele sinuunkin mennyt?

AADA. Ei, isä — olen ihminen!

AADAM. Siksi pois!

AADA. Sinä käsket, isä?

AADAM. Minä *käsken!*

AADA. Ja minä vastaan: en! En ikinä! — Nytkö hänet jättäisin, kun hänellä on korpi edessä ja kirous saattajana?

AADAM. Minä *käsken isän oikeudella!*

AADA. Ja minä vastaan vaimon oikeudella: en!

EEVA. Tätä hajaannusta, tätä hajaannusta!

AADAM. Te kapinoitte minua vastaan, te kapinoitte Jumalaa vastaan. Niinpä mene — menkää te kyykäärmeet! Kohdatkoon sinua sama kirous kuin häntä.

AADA. Sen olen itse valinnut — hänen kanssaan jakaakseni!

AADAM. Sinä uhmaat vielä? Pois paikalla silmistäni!

SILLA. Oi isä, isä! Kuinka sinä, joka olet aina ollut niin hyvä lapsillesi, olet tänä onnettomuuden hetkenä niin kova ja ankara? Minä rukoilen heidän puolestaan: älä aja heitä kiroten pois!

AADAM. Sinäkin! — Oletteko te kaikki liitossa Jehovaa vastaan? Sinä rukoilet miehesi murhaajan ja röyhkeän tyttären puolesta?

SILLA. Anteeksi, isä — ja antakoon Jehova minulle anteeksi jos väärin teen, sillä suru on vienyt voimani ja ajatukseni. Kuulen tänä hetkenä ainoastaan sydämeni äänen, ja minusta tuntuu kauhealta että minulta riistettäisiin yhtäaikaa kaikki veljet ja sisaret.

AADAM. Sinä et tiedä mitä puhut... Miksi tässä viivyttellemme, kantakaamme kuollut majaan.

(Adam ja Eeva lähenevät ruumista, samoin Aada.)

AADAM. Mitä *sinä* täällä teet! Uskaltaisitko kirottuine käsinesi sattua hurskaaseen vainajaan?

AADA. Hän on veljeni!

EEVA (päättävästi). Sinä olet käskenyt minun vajeta, ja minä olen sinua totellut — mutta nyt en enää vaikene! Hajallaan on Eedenin perhe ja kiroukset risteilevät ilmassa siellä, missä meidän pitäisi polvillamme anella Jehovan laupeutta vainajan sielulle. Mikä sinä olet, Adam? Sinä ukkosena jyriset ja kirouksia vyöryttelet, sinä kiellät sisarelta luonnolliset tunteensa paikassa, joka on kuolemalle pyhitetty. Katso häntä tuossa ja kiros vielä, jos sinulla on uskallusta!

AADAM (liikutettuna). Vaimo, vaimo!

EEVA. Hänen henkensä avaruudesta alas katsoo, Jehova ja enkelit hämmästyneinä meihin silmää. Sen sijaan että pyhä vavistus täyttäisi sielumme, sen sijaan me kurjat raivoomme toisiamme vastaan.

(Ratkee nyhkytykseen.)

AADAM. Eeva, Eeva! Ah meidän turmeltunutta luontoamme!

(Kumartuu Aabelin ruumiin yli.)

Anna anteeksi, poikani — anteeksi onnettomalle isä-raukalle.

(Äänettömyys, kaikki polvistuvat paitsi Kain, joka seisoo synkkänä syrjässä.)

AADAM. Voi minua kurjaa ukkoa! Hauta jo minunkin eteeni avautuu ja harmaat karvani vaipuvat murheella multaan. Mitä on ihmisen elämä? Surua ja murhetta on minun elämäni ollut ja vuoteni ovat paenneet niinkuin varjo, onnettomuus on onnettomuutta seurannut kuin pitkäisen jylinä leimausta — ja kun se on parasta ollut, on se tuskaa ja vaivaa ollut.

EEVA. Ja tällainenko on elämän päätös? Mykkä, vapisuttava salaisuuden veräjä. Ne, jotka ovat hänelle rakkaat olleet, ne jäävät tänne, ja ne, jotka ovat häntä vihanneet, nekin jäävät tänne. — Alasti hän tuli ja alasti hän...

(Nyyhkyttää, kaikki vaipuvat äänettömään rukoukseen — paitsi Kain.)

AADAM (nousten, syvän liikituksen vallassa). Aada!

(Tarjoo hänelle kätensä, asettavat yhdistetyt kätensä Aabelin hartaihin alle, Adam kannattaa päätä vapaalla kädellään. Eeva ja Silla kantavat jalkapuolesta ja itkevät — Taamar seuraa jälessä.)

TAAMAR. Aabel nukkuu — Aabel on niin kalpea — Aabel on vuotanut verta ... a ... aa... (Itkee hiljaisella äänellä.)

(Itkuun yhtyy tuulen hyminä puissa. Hyminä jatkuu, paisuen vähitellen vihlovaksi valitukseksi, lopulta puhutteluksi. Kain on vaipunut maahan, tuijottaa tylsästi eteensä.)

TUULI (hyminän välissä). Kain, Kain!

(Kain säpsähtää.)

TUULI (ankarammin) Kain, Kain!

(Äänettömyys, sen jälkeen ukkosen jyrähdys.)

TUULI. Kain, Kain!

Missä on veljesi Aabel!

KAIN. En tiedä. — Olenko minä veljeni paimen?

Urpujen kuiske (hiljaa puissa hymisten.)

Kasvoi kaksi kaunokaista,
Yhden emon lasta
Saman nurmikon nukalla,
Saman virran vieremällä;
Käkinä kukuit kotikummut,
Sorsina sousit kotilahdet —
Missä on veljyt nyt toinen?

PUUT (ankarasti.)

Missä on veljyt nyt toinen?

(Kain väänteleksen tuskissaan.)

TUULI.

Kain! Kain!
Mitäs tehnyt olet?
Kuule! Kuule!
Veljesi veri huutaa maasta!

Maaemon valitus (syvä, valittava ääni maan alta.)

Oi, voi, voi!
Voi maata ja merta!
Oi, voi, voi!
Miksi näin mun pitää

Juoda viatonta verta?
Mä emo koito kaiken katoovan,
Näin syliini he jälleen palaa;
Nukuitpa helmaan päivän armahan
Tai korven yöhön häivyyit salaa,
He palaa, kaikki palaa!
Täss' ootan väsynyttä matkaajaa,
Täss' hyv' ois lapsukaisen uinahtaa,
Mut otsin veripunaisin
Ja synkin viimekatsehin
He elon tieltä palaa.
Oi, voi, voi!
Näin lapsosena palaa!

KAIN. Oi kurjaa, kurjaa!

AADA palaa, seisahtuu syrjään.

Laineiden loiske (joella, hiljaa rantaa vasten.)

Aabel lepää leppoisasti,
Kain se maassa makaa.
Verivelka vaaditahan
Vuosikautten takaa!

MYRSKYTUULI.

Verivelka vaaditahan
Vuosikautten takaa!
Ja nyt Kain, Kain!
Kirottu olkoon sun työsi!
Taistoa kulkijan-tiesi!
Matkalle valmistuos!

(Äänettämyys.)

AADA. Kain!

(Äänettömyys.)

AADA. Kain!

KAIN. Sinä? — Mene!

AADA. Minä —? Minne?

KAIN. Sinne, minne muutkin ovat menneet. Vanhempiesi, sisariesi ja veljesi luo. Erkane minusta kirotusta!

AADA. Ja sinä puhut minulle noin —?

(Äänettömyys.)

Kain! Mitä ovat nuo muut minulle? Vain vanhempia, veljiä ja sisaria, mutta sinä olet — (lankeaa hänen jalkaansa juureen, kädet Kainin polvilla, katsoo palavasti silmiin) — Kain, sinä *tiedät* sen — sinä tunnet sen!

KAIN. Aada —?

(Katsoo pitkään vaijeten.)

AADA. Mitä, Kain? Miksi noin katsot?

KAIN. Voi minua, minua! Ajatus on harhaillut, mutta käsi on kulkenut suoraan. — Sinä — sinä!

AADA (puristautuen lujasti Kainiin). Sinä — ja minä!

(Äänettömyys.)

KAIN (työntäen hänet takaisin). Ei, ei! Erkane minusta, minä teen kaikki onnettomiksi. Olen ohdake, joka kaikkia pistää, kaiken ilon tukehuttaa, turmiota ympärilleen levittää.

AADA. En ikinä sinusta luovu, seuraan sinua vaikka ijankaikkiseen yöhön. Ja jos estät, minä tulen kuitenkin — hiivin salaa metsiä jälessäsi — en luovu sinusta vaikka tappaisit!

KAIN. Etkö kuule? Metsä huokailee, maa on täynnä valitusta, vuoret voivotuksesta pakahtuvat. Ne äänet seuraavat minua...

AADA. Seuratkoot! Sekin on kahden helpompi kestää.

KAIN. Minulla ei ole mitään kestettävää — kaikki on lopussa!

AADA. Ei, Kain! Meillä on vielä elämä edessämme.

KAIN. Elämä? Silläkin, joka itse on elämän suonen katkaissut?

AADA. Silläkin — jonkunlainen elämä. Se on kuitenkin meidän elämämme, vaikkapa kulkijan ja pakolaisenkin.

KAIN. Mitä minä siitä — kunpa *voisi* kulkea ja paeta! Mutta kaikkialla on tuo sama maa ja kaikkialla tuo sama taivas, ne kaksi todistajaa, joita ei voi paeta — oi, oi!

AADA. Älä lankea epätoivoon, Kain. Meidän *täytyy* kestää!

KAIN. Mitä varten? — Mitä hän oli tehnyt? Paimentanut lampaita! Ja minä? Raatanut peltoja!

(Äänettämyys.)

On ja ei ole! Nyt on, ja samana hetkenä ei olekkaan. Tiesinkö minä sitä? *Onko* hän kuollut? Eikö hän seuraa kaikkialle — kysyvänä — kalpeana — verisenä? — — Oi veljeni, veljeni!

(Heittäytyy maahan.)

AADA. Kain, Kain! Koeta tyyntyä! Miten sinun otsasi on kuuma ja tukkasi märkä! Ohimosi niin oudosti tykyttää.

(Ratkee hiljaiseen itkuun.)

KAIN. Tykyttää — polttaa — pakottaa — särkyä — halkee! Anna minun olla!

AADA. Kain, Kain!

(Äänettömyys.)

KAIN. Aada! Sanotko minulle mitä elämä on?

AADA. Älä kysy, älä kysy — emme voi siihen nyt mitään vastata.

KAIN. Täytyy, Aada! Onko ihminen hiiri?

AADA. Jumala! Miksi tuollaista puhut?

KAIN. Onko se niin ihmeellistä? Onko hän hiiri — vai myyrä? Puuhaa, penkoo, juoksee, hääää, käytäviään kaivaa. Eräänä päivänä sattuu suuri jalka kohdalle — painaa. Kaikki valmista. Ojona kuin hiiri. Hiiren loppu — jumalankuvalla, hah hah haa!

AADA. Oi Kain, Kain! Sinä saatat minut epätoivoon.

KAIN. Miksen *minä* saanut olla tuo hiiri? Miksi minun käteni ovat tällaiset? — Jumala, maailma pimenee silmissäni!

AADA. Voi meitä! Sinä olet liian kiihtynyt, Kain. Sinun pitää levätä. Lähdetään suojaan!

KAIN. Minne? Ei vuorikaan voisi minua suojata!

Miksi minun kurjan pitikään syntyä? Sinä olit oikeassa, isäni! Kirottu olkoon se yö, jonka sinä hyvin muistat, ja se päivä, jonka sinä, äitini, muistat!

AADA. Kain! Sinä et saa noin puhua. Sinä teet syntiä.

KAIN. Mikset ollut marras, äitini! —

AADA. Kain!

KAIN. — Tai minä kohtuusi tukehtunut, tai kuollut silloin kuin sinulle kipua saatoin — se olisi ollut viimeinen kipu, millä elämää haavotin. Tai mikset pestessä minua veteen painanut, tai kuivatessa kallioon paiskannut? —

AADA. — Sinä olet kauhistuttava, sinä et tiedä mitä puhut! Ilma pimenee. Minä rukoilen: lähtekäämme!

KAIN. Pimeneekö se? Kas vaan! Käsissäni ei näy enää ollenkaan punaista — miten kauniin mustat ne nyt ovat. Katsoppas tarkemmin — tänne! (Osottaa päätään). Eikö sekin ole musta?

(Tuuli kohahtaa.)

Soiko nyt? Niin, niin: soi tuuli, ulvo myrsky — silloin oli savua!

(Näyttää nyrkkiin puristettua kättään.)

Näetkös: käsi on musta ja ilma on musta ja pää on musta, pyörähdys — näetkös, kun et näe mitään, ja kuitenkin on varmaa että käsi liikkuu —

AADA. Jumala armahtakoon! Minä en hellitä, en!

KAIN. Niin, kyllä se on minun käteni — se on varmaa pitämättäkin.

(Salama.)

Kas! Eikös se ollut punainen lintu? Onko *Hänelläkin* tulikaari? Terve vaan, vastaan oiti! (Hapuu vierestään). Mitä? Kirous! Hän on sen ottanut. Ja ampuu sillä keksijäänsä, konna. Hyi! No no — se on hyvin sinun tapaistasi, niinhän sinä olet aina tehnyt, hah hah haa!

AADA. Sinä puhut käsittämätöntä, Kain! Sinä herjauksia syydät. Kuule minua, tämä ainoa kerta!

KAIN. Mikä hätänä?

(Myrsky hohahtaa puissa.)

Kuulitko? Nyt paljetta painetaan: huu, huu! Eikö se ole mahtavata? Entäs tuo kilke? Et ymmärrä —? *Minä* sen kyllä ymmärrän. Siellä on kiire — niin, niin, kyllä ymmärrän! (Puiden nyrkkejään taivasta kohti). Mutta katsoppas: nämät ovat vielä vapaat! Mies miestä vastaan! Vielä minä olen Kain!

(Jyrähdys.)

Se oli isomoukari!

AADA. Jumalan nimessä: tule majaani Herran voima käy ja rajusade alkaa.

(Koettaa vetää Kainia.)

KAIN. Poisko? Oletko mieletön? Vai etkö uskalla katsoa häntä suoraan silmiin, kun hän on muka vihoissaan?

(Yhä uudistuvia salamoita.)

Ohoh! Se huimii jo käsillään. Sen saattoi arvata. Pitkät käsivarret, hah haa!
— Sattuiko? Ei ei, ei se sinua lyö.

(Sadepisaroina lankee.)

Yhä parempaa! Eikös se nyt viskele kivillä? Juokse piiloon, piikaseni!
Ei; lennä, lennä! Ihminenhan voi lentää — hah hah haa!

AADA. Jumalani, Jumalani! Älä heitä meitä pimeyteen!

(Ankara jyrähdys, rajusade lankee.)

Esirippu.

NELJÄS NÄYTÖS.

KORPEEN!

Paikka: sama kuin proloogissa. Kuuvaloyö. KAIN ja AADA istuvat puun alla oikealla.

AADA. Kain! Kuu jo valostaa. Lähdön hetki on tullut.

KAIN (mietteistään havahtuen). Totta. Olin unohtaa ketä olemme — ja missä.

AADA. Sen voimmekin — kyllin että *olemme*.

KAIN. Ja kulemme!

(Äänettömyys.)

AADA. Niinkin. — Katso ympärillesi, Kain! Ilma on niin kevyt ja raitis — se kutsuu. Metsän harteilla kuun hohtava vaippa — se kutsuu. Ja sinä olet taas tyyni ja tahdot elää — me olemme valmiit!

KAIN. Tahdon elää — kun elämä on välttämättömyys!

AADA. Saman tekevä! Tahdot *ymmärtää* tämän välttämättömyyden ja jännitys on lauennut.

KAIN. Vaan jos sen mukana on kaikki muukin lauennut —?

AADA. Muukin?

KAIN. Niin. Minussa oli ennen jotakin, joka täytti, paisutti ja jännitti — olin kuin viritetty jousi.

AADA. Ja sinä tulet jälleen vireeseen.

KAIN. En koskaan — kaarestani selkä katkesi!

AADA. Ei, vain hetkeks herposi. Sinä *tulet* vireeseen — aikaa myöten. Ja sinä olet jo vireessä.

KAIN. Ivaatko minua?

AADA. En.

KAIN. Tulla vireeseen — siihen tarvitaan aate.

AADA. Niin.

KAIN. Tulevaisuuden aate, päämäärä jonka eteen elää.

AADA. Niin!

KAIN. Minä tavotin *vapautta*, se oli aate — ja minä riistin toiselta kaikkein ensimmäisimmän vapauden, vapauden elää. Ymmärrätkö mitä se merkitsee?

AADA. Ymmärrän. Mutta juuri siitä voi *alkaa* vapauden tie, vaikkemme sitä vielä käsitä.

KAIN. Minä etsin *selvyyttä* ja luulin saaneeni selvyyden langasta kiinni — se katkesi, ja sen pää löi minua vasten silmiä, että näköni soentui. Ymmärrätkö mitä se merkitsee?

AADA. Ymmärrän. Mutta sen säikeen voi aika jälleen solmia.

KAIN. Ei aika, ei mikään! Tulevaisuudenaate on minussa kuollut — ja niin olen itsekin kuollut.

AADA. Sinä elät!

KAIN. Kuollakseni.

AADA. Et, noustaksesi!

KAIN. Ei, ei! Sinä tiedät kaikki, mitä on tapahtunut, ettei ole mitään, minkä eteen me kaksi eläisimme.

AADA. Täytyy olla, ja minä olen varma että me vielä kerran sen löydämme.

KAIN (painokkaasti). Löytyykö sekin, jota ei ole — jonka on omin käsin tappanut?

AADA. Oi Kain, Kain! Älä käytä noita sanoja. Sinä saatat minut jälleen epätoivoon.

KAIN. Miksen käyttäisi? Emme voi katsoa eteen emmekä taakse.

AADA. Ja kuitenkin meidän *täytyy* katsoa eteenpäin — tulevaisuuteen!

KAIN. Tyhjyyteen! — Oh, oh, oh; en surmannut vain veljeäni, vaan oman lapsenikin: tulevaisuuteni!

(Lyhyt äänettömyys.)

AADA. Lapsesi —? Sehän...

(Syvä mielenliikutus kasvoilla, joille vähitellen kohoo outo kirkastus. Painaa käsillään kahden puolen sydänalaansa, kuuntelee.)

Kain! Se elää! Se on löytynyt! Se on minussa!

KAIN. Mitä —? Mikä sinun tuli? Oletko järjiltäsi?

AADA. Olen — ilosta! Elämä! Voitto! Se elää, se *liikkuu!*
Kaikki elää, liikkuu, väreilee, säteilee. Käsi tänne, Kain!

KAIN. Sinä houraillet! Mikä liikkuu?

AADA. Elämä — tulevaisuus — sinä — minä — Jehova liikkuu minussa!

Etkö ymmärrä? *Lapsi! Meidän lapsemme!* Hän, josta olemme niin paljon uneksineet, vaan jonka olemme surussamme unohtaneet. Kätesi tänne, Kain!

KAIN (kauhistuneena). *Tämäkö käsi?*

AADA. Juuri se — tänne, sydämen alle. Sen kautta sinä tunnet tulevaisuuden sydämentykytykset, ja ne tykytykset saavat omankin sydämesi jälleen sykkimään.

KAIN (liikutuksesta vavisten). Jumalani! Hän elää — *hän elää!*

(Tarttuu kiihkeästi Aadan käsiin, katsoo syvälle silmiin:)

Äiti!

AADA. Isä!

(Äänettömyys.)

KAIN (vetäytyy äkkiä irti). Isä! Mutta hänen isänsä on — veljenmurhaaja!

AADA. Miksi taas tuota? Anna minulle kätesi, Kain — ei: isä, isä, tuhannesti isä! Mitä hänellä on osaa meidän hairahduksissamme? Ei sinussa vielä silloin synkät ajatukset liikkuneet. Hän on parasta, mitä sinussa on ollut, ja rakkaudessa annettu. Kaikki, mitä sinussa ja minussa on hyvää ollut, elää hänessä.

KAIN. Nuo tykytykset voivat yhtä hyvin olla vastaisten hairahdusten hurjia suonenlyöntejä.

AADA. Ei koskaan! Etkö voi uskoa että anteeksianto on mahdollinen, että se on armon ja lohdutuksen merkki, uuden puhtaamman maailman viesti?

KAIN. Minäkin olen ollut puhdas, minustakin on toivottu...

AADA. Ja sinun tiesi ei ole vielä loppuun kulettu — hänen polkunsa vasta alkaa. Rakastakaamme häntä, ja hän on sen rakkauden voimalla kulkeva uutta tietä ja avaava meillekin sovituksen polun.

KAIN. *Sovituksen* polun —? Niinkö luulet?

AADA. En vain luule, vaan joku ääni sisässäni huutaa ja vakuuttaa, että se on sitä tietä mahdollinen!

KAIN. Ettäkö hän olisi...?

AADA (riemukkaasti). — se uusi päämäärä! Ajattelehan: *meidän* lapsemme, kenties poika! Se on puhdas ja viaton, vastaisen sukupolven siemen, joka ottaa haltuunsa sen, mitä me hairahduksemme tähden emme itse voineet.

KAIN. Jatkaa siitä, johon meidän täytyi lopettaa; toteuttaa sen, jota me olemme haaveilleet...?

AADA. Juuri niin! Toivon kipinä, jonka viemme kanssamme korpeen.

KAIN (vakuutetusti). Ja jonka eteen *kärsimme ja taistelemme!*

AADA. Kiitos! Nyt taas tunnen sinut. (Puristaa hänen kättään). Olet entinen ja kuitenkin uusi!

Niin, me kärsimme ja taistelemme, uhraudumme kokonaan hänelle. Mikä korpea kaatuu, se hänen tähtensä kaatuu; mikä toukoa kasvaa, se hänen nimeään kuiskaa. Me itse vihdoin kaadumme ja unhotumme, mutta juurestamme nousee uusi, raitis vesa. Ja hän tulee kerran korvesta suurena ja kauniina ja puhtaana ja sanoo: minä tahdon kaikki sovittaa, minä olen niiden poika, jotka päättivät päivänsä unhotuksessa.

KAIN. Aada! Tiedätkö — minä tunnen niin kummallista...

AADA. Niinkuin nyt vasta elämä, se *oikea* elämä aukeaisi eteemme —?

KAIN. Jotain sentapaista. Vakaata ja raskasta, mutta kuitenkin rohkaisevaa. Niinkuin nyt vasta tapaisin sinut ensi kertaa, nyt vasta omakseni lupautuisit.

AADA. Ja niinkuin rakkaus ei olisikaan sitä, mitä se on meille tähän asti ollut — ymmärräthän — vaan jotain suurempaa ja syvempää?

KAIN. Juuri niin.

AADA. Kätkeytyä, niinkuin mullattu siemen, mutta sentään elämän voimaa täynnä!

KAIN (innostuneesti). Niin, aivan niin!

AADA. Ja tiedätkö mitä, Kain?

KAIN. Mitä? Puhu, Aada!

AADA. Olen usein itseltäni kysynyt: mitä varten sinäkin, Aada, elät?

KAIN. Älä puhu noin, Aada — tiedäthän...

AADA. Niin, *nyt* sen tiedän! Minuakin tarvitaan — taisteluun! Taisteluun sinun kanssasi ja sinun puolestasi — meidän kolmen puolesta. Kain! Minä kasvatan sinulle pojan, jonka imetän rakkauden maidolla ja pesen sovituksen kyynelillä, jonka peitän rukouksen suudelmilla ja siunauksen käsivarsilla uneen tuuditan!

KAIN. Aada! Sinä olet minulle enempi kuin — mutta mitä se oli —?

AADA. Sinä säpsähdät — ohikiitävää pilvenvarjoa, joka hetkiseksi kuun kasvot peittää.

KAIN. Ja me, Aada, olemme uneksineet kuuvalounelmia, vaikka minun pääni päällä lepää isän kirouksen musta pilvi!

AADA. Kain! Miksi taas nuo synkät mietteet. Äidin anteeksianto ja minun palavat rukoukseni ovat sen torjuvat — tai ainakin lieventävät.

KAIN. Tehty ei tule tekemättömäksi. Minun rikokseni on suurempi, kuin että se voisi kostamatta jäädä. Veljen käsi veljeä vastaan, miksei seuraavassa polvessa pojan käsi isää vastaan; sehän olisi vaan —

AADA. Älä puhu noin julmaa! Sekö lapsi, jota rintani alla kannan, joka on koko elämäni sisällys?

KAIN (raskaasti). Niin olin minä kerran äidillemme.

AADA. Ei, ei; se ei ole mahdollista! Min' en kestä sitä ajatusta. Ah, Jehova!

(Lyhyt äänettömyys.)

ÄÄNI. Kain, Kain!

AADA. Kuulitko jotakin? Joku ääni —?

(Outo valostus puiden lomasta. Kain ja Aada nousevat.)

MIKAEL (loistavassa puvussa, josta välkehtii koko maisemaa valaiseva kirkkaus). Kain! Näin sanoo Herra: minä en tahdo hairahtuneen kuolemaa, vaan että hän kääntyisi ja itsensä parantaisi. Mitä ihminen kylvää, sitä hän leikkaa, ja niin olet sinäkin leikkaava työstäsi kärsimyksen viljan. Mutta joka Kainille kostaa, hän pitää seitsemän kertaisesti kostettaman, sillä kosto ei ole ihmisen.

KAIN. Jehova! Sinun tuomiosi on oikea ja pitkämielisyytesi suurempi kuin ansainnut olen. — Ethän kiroo siementäni mustan työni tähden?

MIKAEL. En. En ketään kiroo, ken ei itse tahdo kirouksen tietä astua. — Kain! Käy lähemmäksi!

(Kain lähenee.)

Minä panen merkin sinun otsaasi, ettei kenkään sinuun kajoisi —

(koskee kädellään otsaan, valohäivähdys)

— ja kaikkein sinun jälkeläistesi otsaan, jotka ovat sinun kaltaisiasi. Olkoot ne seitsemän kertaa seitsemän kirotut, jotka niihin kajoovat kuin tätä merkkiä kantavat — se olkoon Jehovan kirous!

Ja nyt, Kain! Käy tietäsi ja taistele itsellesi sovitus! Ken tahtoo maailmaa hallita, hän oppikoon itseänsä hallitsemaan. Olkoot viimeiset tekosi otollisemmat kuin ensimmäiset! — Herra on puhunut.

(Hämyhäivähdys. Mikael katoa. Äänettömyys.)

KAIN. Hän on poissa — vai oliko se vain ahdistetun sielun harhakuvailusta?

Ei, ei! Aada! Mikä on se merkki, joka kulmillani polttaa?

AADA. En mitään merkkiä huomaa, vain synkän pilven otsallasi ja silmissäsi oudon palon, niinkuin etsisit ja kärsisit ja kamppailisit enemmän kuin kukaan muu; niinkuin jokaisen, joka sinulle paha aikoo, täytyisi seisahtua vavistus sydämessään ja kärsiä sinun kanssasi niinkuin *minä* kärsin — ja rakastaa sinua niinkuin *minä* rakastan.

KAIN. Synkkä merkki, ja kuitenkin tuntuu niinkuin se minua rauhottaisi.

AADA. Niin, Herra on meitä vahvistanut. Käykäämme!

EEVA ja SILLA tulevat majan luona.

EEVA. Liian myöhäänkö? Ovatko he ennättäneet jo lähteä? — Jehovalle kiitos, he ovat täällä!

KAIN. Äiti!

Sinä, äiti, täällä — ja Silla?

AADA. Oi, äiti, äiti! (Syleilee). Onko se mahdollista? Ja sinä, sisar kulta! Me olemme —

EEVA (liikutettuna). — lähdössä. — Ja sinä, poikani —?

(Äänettömyys.)

KAIN. Niinkuin näet, äiti!

EEVA. Käärmeen kirous näin meidät hajotti. Hän kantapäähän pisti.

KAIN. Äiti! — Näitkö sen?

EEVA. Sinä epäilet —?

KAIN. Epäilen — ja en.

EEVA. Siitä on jo pitkä aika. Kuulin äänensä.

KAIN. Jospa se olikin — (osottaa rintaansa) - täällä?

EEVA. Käärme —?

KAIN. Sinulla silloin, minulla äsken.

EEVA. Näitkö sinäkin sen —?

KAIN. En sitä — ja sentään... Minun lienee ollut lintu.

EEVA. Lintu —?

SILLA. Punainen lintu?

KAIN. Niin — lentoon lähteissään. Ja jos se on aina — kaikilla?

EEVA. Niinkö —?

(Pitempi äänettömyys.)

AADA. Äiti! Herra on meille puhunut — enkelinsä kautta.

EEVA. Ah! Tuomiota, tuomiota!

AADA. Kain —?

KAIN. Myöskin...

EEVA. Lupausko?

KAIN. Ei, vaan käsky: *taistele!*

EEVA. Taistele —?

KAIN. Itsesi kanssa — itsesi voita!

EEVA. *Itsesi voita!* — Ei muuta?

KAIN. Ei.

(Äänettömyys.)

Entä isä?

EEVA. Huokailee murheissansa.

AADA. Isä parka!

KAIN. On aika lähteä.

EEVA. Nytkö jo?

Niin tänne jään kuin kuiva korsi. Kahajan, kaadun, maahan maadun.
Ja te —? Sinä, tyttöparka! Yksin — minä tunnen sen...

AADA. Yksin? — Äiti!

EEVA. Mitä, lapseni —? Silmäsi säteilevät niin kummallisesti?

AADA. Äiti, äiti!

(Heittäytyy Eevan kaulaan ja puhuu kuiskaten. Hetkisen äänettömyys, kaikki kolme naista syleilevät toisiaan ja itkevät ilosta.)

KAIN (syvästi liikuttettuna). Silla! — Voitko antaa minulle koskaan anteeksi; minulle, joka olen niin paljo sinua vastaan rikkonut? *Nyt vasta* sen ymmärrän.

SILLA. Jehovaa vastaan, veljeni!

(Ojentaa kätensä.)

Minä ... kärsin kanssasi (heltyy itkuun.)

(Hetkisen äänettömyys. Leijonan ääni kuuluu metsästä.)

KAIN. Nyt matkaan!

EEVA. Nyt — tuonne? Odottakaa kunnes aamu valkenee.

KAIN. Mahdotonta! Kellä korpi kotina, sitä ei saa korven äänet kammottaa.
— Aada!

EEVA. Lapseni, lapseni!

(Menevät majaan.)

LUSIFER (tulee, ilkamoinen voitonilme kasvoilla). "*Ja katso, ne kaikki olivat sangen hyvät*" — heh heh hee!

MIKAEL tulee vastakkaiselta suunnalta.

Oho! — Noo, veli Mikael? Siellä ylhäällä kai on tänään ollut suuri riemupäivä ensimmäisen hurskaan saapuessa herransa iloon?

MIKAEL. On ilkkas liian aikaista — se omaan rintaasi voi kilpahtaa.

(Aikoo mennä.)

LUSIFER. Oo! Noin nurpeissasi tuon pikku jutun vuoksi? Malttia! Me vuoroin maailman herraa näyttelemme — sinun isäntäsi vuoro...

KAIN, AADA, EEVA ja SILLA tulevat majasta. Mikael ja Lusifer vetäytyvät puiden varjoon. Kainilla aseensa mukana, Aadalla moniaita pieniä talousesineitä. Äänetön hyvästely. Eeva ja Silla pysähtyvät majan luo katsellen Kainin ja Aadan jälkeen, jotka kulkevat kentän poikki.

KAIN (pysähtyen). Hyvästi kotikumpu — ainaiseksi! Paljo onnea olet nähnyt — onnettomuutta enemmän. — Aada! Sin' et virka mitään. Eikö lähdön hetki ole raskas?

AADA. Raskas, vaan ei liian raskas, jos vaan ymmärrämme minkä vuoksi lähdemme.

KAIN. Minkä vuoksi ja miksi? Mun tieni viepi mustaan korpeen — mun, itse mustan, synnin mustan, murheen mustan. Minkä vuoksi? siinä solmu.

Mit' on ihminen? Luojan kuva? Jos niin — hän on kuva särkynyt. Eläin? Jos niin — hän peto on. Molempia? Jos niin — eläin usein voiton viepi. Vai savitönkkä? — Aada! Etkö mitään sano?

(Käyvät eteenpäin.)

AADA. En. Vaan hiljaa sydämässä toistan, minkä sinä ääneen lausut.

KAIN (pysähtyy liikutettuna). Mit' on elämä? Käsikö, joka tätä tönkkää sotkee, muodostaa? Jos niin — se valmistuuko joskus, vaiko käsiin särkyy? Vai onko elo syvä haava, joka aina vuotaa, kirveltää? Jos niin — puhdistuuko joskus veri, vaiko viime tilkkaan kuiviin juoksee? — Aada! Sinä veteen tuijotat?

AADA. Sekin aina juoksee, vaan ei koskaan kuiviin. Ei myös koskaan kokonansa puhdistu: väliin kirkas on, väliin taasen samentuu.

KAIN (yhä enemmän liikutettuna). Samea — samea on elon virta, sumuinen sen määränpää. Mik' on se määränpää? Kangastusko, joka ilmaan haihtuu? Lähde, josta sateenkaari juovan näyttää, jota lapsi juosten tavoittaa, vaan ei koskaan käsiin saa? Vain juosta, juosta! Kivet leikkaa, okaat repii, piikit pistää — vain juosta, juosta!

(Käyvät eteenpäin.)

Tää synkkä polku eikö sua pelota, Aada?

AADA. Ei! Yön silmät tuolla valvovat, ja eikö samoin Herran silmä korvenkulkijankin askeleita?

KAIN (pysähtyen). Se silmä! Mit' on hän? Arvotuksen arvotus. Se kerran selviääkö? Ei kenkään, kenkään tiedä...

Aada! Nyt korven sumuja halkomaan — tai niihin haipumaan.

(Katoovat metsään.)

EEVA (viittaa toisella kädellään jäähyväisiksi, toisella peittää kasvonsa nyyhkyttää.)

MIKAEL (astuu esiin kirkkautta välkehtien). Eeva!

EEVA (varjostaa kädellä silmiään). Ah!

MIKAEL. Rauha sinulle — surujen äiti!

EEVA. Tää armo onko mahdollinen — taas Herra meille puhuu?

MIKAEL. Kautta halvan palveljansa.

EEVA. Ah, kirkkauden sanantuoja! Jo viime toivo katosi ja kaikki sumuun peittyi.

MIKAEL. Sumut voivat hälvetä! On yökin usein pimein juuri aamunkoiton edellä.

EEVA. Oi Herra! Ei koskaan meille aamu koita, ellet *Sinä* meitä tielle ohjaa.

MIKAEL. Vain se on tiellä, joka *itse* tiensä etsii.

EEVA. Herra, Herra! Sitä emme omin neuvoin koskaan löytää voi. Jo käärme voiton sai. Vain yksi vesa versoo — sekin veljenverin tahrittu (nyyhkyttää.)

MIKAEL. Vaimo! Herran tiet ei ole ihmisten. Siis kuule armon sanoma, se lohtunasi tietä etsi. Näin sanoo Herra, Herra: surusi olen nähnyt ja kuullut huokauksesi, eikä käteni ole lyhetty. Sinulle on syntyvä poika, jonka päällä lepää Aabelin henki. Hän on oleva suloinen saarnaaja ja elämäsi ehtoon lohdutus.

EEVA (lankeaa polvilleen ja suutelee hänen vaippansa lievetä). Jehova, Jehova! Olen mahdoton näin suureen armoon.

MIKAEL. Jehovan on armo ja istuimensa rakkaus. Käy siunattuna tietäsi!

Ja sinä, Silla! Näin sanoo Herra: nöyrille minä olen armo ja vilpittömille laupeus. Sinulle on syntyvä veli, joka on surusi vaimentava, ja sinä itse olet kerran tulevaisuuden toivoa rintasi alla kantava. Ole siunattu!

SILLA. Suuri on Herra, Herra!

EEVA. Käsittämätön armossaan!

(Molemmat naiset nousevat ja poistuvat.)

LUSIFER (tulee esiin — purevasti). Joko nyt ovat kaikki siunatut ja saatetut —?

MIKAEL. Jo. — Vielä sana sinulle!

LUSIFER. Oo! Siunaus vai —?

MIKAEL. *Se on täytetty!* Mik' on nyt täytetty? Sä Luojan perintösäännön ihanan noin aijoit inhan kirouksen kahleeks muuttaa. Miss' on nyt suuri tuumasi? Aabel jälleen haudastaan on nouseva!

LUSIFER (raivostuen). Sen kuulin — ja myös kertasanomalla tajuan!

(Äkkiä itsensä hilliten.)

Hy! Yks pieni laskuvirhe, vai onko muita?

MIKAEL. On lapsi isän kuva — vaan ei vanhempaansa *sidottu!*

LUSIFER (kylmän uhmaavasti, kädet rinnoilla ristissä) Toinen!

MIKAEL. On nainen himon sytytin ja paula miehen polulla? — Hän miestä horjuvata tuki ja hänen kanssaan korpeen läksi!

LUSIFER (kuin edellä). Kolmas!

MIKAEL. On Kain jo pimeyden valtaan heitetty? — Sä näit: hän läksi *taistellen!*

LUSIFER (kuin edellä). Neljäs! — Joko loppui?

MIKAEL (ylevästi vaijeten.)

LUSIFER. Hyvä! Ja nyt sana sinulle!

Ensimäinen: Se uusi Aabel! (Karmivan ivallisesti). Ken oisi uskonut tuon ylvään herrasi noin innokkaaksi lammashoidon vaalijaksi — hy, hy!

Toinen: Ei lapsi isään sidottu — (rajusti) siis ei sen uuden Aabelinkaan lapsi!

Kolmas: Nainen korpeen meni. (Pilkallisesti). Totta kai — (hillityn purevasti) myös naarasluontehensa korpeen vei, ja muut' en pyydä!

Neljäs: Kain läksi taistellen! (Ilkkuvan uhkaavasti). Unhotitte että myöskin minä korpeen käyn — ja se on suuri laskuvirhe se!

MIKAEL. Ei Herran tarvis laskuja. Sun tuumas kyllä tunnetaan, vaan —

KAIN palaa, juosten kiihkeästi kentän poikki.

MIKAEL. Kain!

LUSIFER. No —?

(Äänettömyys.)

KAIN (tulee tulikaari kädessään, pysähtyy). Sinuako pelkäisin? *Sinutko* jättäisin? En! Sä seuraat, toveri ja veli!

(Kavahtaen.)

Toveri ja veli? — Toveri ja veli sittekin!

(Menee.)

LUSIFER (ylhäisen itsetietoisesti). No, Mikael? Se oli vain tuon kurjan virhelaskun jälkimainingeita. Myös voisit herrallesi ilmoittaa: se ei ollut minun *viime* laskelmani!

MIKAEL. Sun laskelmasi, Lusifer parka! Niissä on ja tulee aina olemaan — yks pieni laskuvirhe.

LUSIFER. Kas kuin *renki* haastaa mahdikkaasti!

MIKAEL. Vapaasti palvelen ja vain sitä lausun, mitä Herran henki rinnassani kuiskaa.

Sua säälin, Lusifer — olinhan kerran toveris...

LUSIFER. Oh, niin armeljas tuon vanhan tuttavuuden vuoksi!

MIKAEL. ... Sull' on *voiman, tarmon* suuri lahja, ja siitä ylpeilet. Vaan

lahjan tuon sai kerran eräs ylienkeleli — sun *omaas* on vain itsekkyyys ja kapinan ja irrotuksen henki.

Sä olet muka *toinen valtaherra*. Siis loit kai itsesi ja toisen suunnan alku olet? Ja sentään tiedät: vain se on *alku*, joka kaiken alku on, muut on *muotoja* — ja niinpä sinäkin!

LUSIFER. *Mun* tapani ei sanoin taistella, vaan töin ja toimin. Siks lyhyeen: on yhtä milloin alkuni mä otin — vaan *toinen* olen ja toisena pysyn ja ihmiskunnan herrastasi irrotan!

MIKAEL. Se aikeesi — ei täytöntö. On Herran peruslaki rakkaus ja kaiken olevaisen yhteys. Siitä kaikki lähti, siihen kaikki kerran palaa, vaikka harhapolkujenkin kautta. Ja siihen kuulut sinäkin — nyt vielä eronneenakin.

LUSIFER (kuohahtaen). En koskaan!

MIKAEL. Ja sittenkin. Sä kyllä ihmislapsen harhateille viet ja syökset lankeemuksen kuiluihin, vaan kärsimys ja tuska vain sielun puhdistaa ja syvemmälle elontajunnalle tietä avaa. Myös *minä* taistelen ja kaikki hyvät voimat kanssani. Ja kosa yö ja epätoivo yllättää, silloin Herra heille kirkkaat valot lähettää, mi synkkää polkuansa valaisevat.

LUSIFER (hämmähtäen). Vai ... niin...! Kruunupäitä ruhtinaita — vai? Perustavat valtakuntia — mitä?

MIKAEL. Perustavat. He hengen ruhtinaita ovat, rakkauden miekka aseenaan ja taistelun ja kärsimyksen kruunu otsallaan. He valtakuntia perustavat, kansoja veljestävät ja maan ja taivaan yhteyttä eksyneille julistavat.

LUSIFER. Hm. — Sanoitko *kirkkaita* valoja?

MIKAEL. Sanoin.

LUSIFER. Siis tiedä: kirkkaat valot luovat aina synkät varjot — ja varjot ovat *minun!* Mä nostan valon vastaan valoa ja kaikki sekasorron yöhön peitän. Ja lähettäkää vaikka auringoita, mä vannon: maa maana pysyy, pilvet pilvinä — ja *minä välillä!*

MIKAEL. Aikasi — et ainasti! Voit kyllä hetkeks valon sammuttaa, vaan yössäkin he alkuyhteyttään huokaavat. Ja siitä huokailusta syntyy toivon lapsi: *uusi aika!* Se syntyy hitaasti, vaan se syntyy kuitenkin, ja vapautuksen hetki kerran kärsiville lyö. Luonto jälleen sopuun sointuu, maa ja taivas lähenevät; viha, vaino katoaa, leijona ja lammas laitumella rinnan käyvät — Herran henki kaikki täyttää. Ja kun se hetki kerran tullut on, myös sinun loppus tullut on — sinäkin, sä taistelun ja kiistan hurja ääni, samaan sointuun sulat, häviät!

LUSIFER. Sä ennustelet — (kammottavan hillitysti) — *ehkä voisin ennustella minäkin!* Vaan sitä halveksin; vain se on olevata, mikä tapahtunut on — kaikki muu on toiveita ja luuloja. Se olen, mikä olen — olen yhtä ijankaikkinen kuin herrasi. Ja niin kauvan kuin *olen*, vaviskoon mun edessäni taivas sekä maa!

MIKAEL. Et ennen luovu?

LUSIFER. En!

MIKAEL. Siis on taistelumme ainainen!

LUSIFER. *Ijankaikkinen!*

Kuu on kadonnut ja ilma pimennyt. Hämyhäivähdys: Lusifer ja Mikael katoovat. Taivaanranta vaalenee ja aurinko nousee, heittäen maisemaan punervan valostuksen. — Lintu alkaa livertää puussa.

Esirippu.

End of Project Gutenberg's Ikuinen taistelu, by Johannes Linnankoski

*** END OF THIS PROJECT GUTENBERG EBOOK IKUINEN

TAISTELU ***

***** This file should be named 44389-8.txt or 44389-8.zip ***** This and all associated files of various formats will be found in:
<http://www.gutenberg.org/4/4/3/8/44389/>

Produced by Tapio Riikonen

Updated editions will replace the previous one—the old editions will be renamed.

Creating the works from public domain print editions means that no one owns a United States copyright in these works, so the Foundation (and you!) can copy and distribute it in the United States without permission and without paying copyright royalties. Special rules, set forth in the General Terms of Use part of this license, apply to copying and distributing Project Gutenberg-tm electronic works to protect the PROJECT GUTENBERG-tm concept and trademark. Project Gutenberg is a registered trademark, and may not be used if you charge for the eBooks, unless you receive specific permission. If you do not charge anything for copies of this eBook, complying with the rules is very easy. You may use this eBook for nearly any purpose such as creation of derivative works, reports, performances and research. They may be modified and printed and given away—you may do practically ANYTHING with public domain eBooks. Redistribution is subject to the trademark license, especially commercial redistribution.

*** START: FULL LICENSE ***

**THE FULL PROJECT GUTENBERG LICENSE PLEASE READ THIS BEFORE YOU
DISTRIBUTE OR USE THIS WORK**

To protect the Project Gutenberg-tm mission of promoting the free distribution of electronic works, by using or distributing this work (or any other work associated in any way with the phrase "Project Gutenberg"), you agree to comply with all the terms of the Full Project Gutenberg-tm License available with this file or online at www.gutenberg.org/license.

Section 1. General Terms of Use and Redistributing Project Gutenberg-tm electronic works

1.A. By reading or using any part of this Project Gutenberg-tm electronic work, you indicate that you have read, understand, agree to and accept all the terms of this license and intellectual property (trademark/copyright) agreement. If you do not agree to abide by all the terms of this agreement, you must cease using and return or destroy all copies of Project Gutenberg-tm electronic works in your possession. If you paid a fee for obtaining a copy of or access to a Project Gutenberg-tm electronic work and you do not agree to be bound by the terms of this agreement, you may obtain a refund from the person or entity to whom you paid the fee as set forth in paragraph 1.E.8.

1.B. "Project Gutenberg" is a registered trademark. It may only be used on or associated in any way with an electronic work by people who agree to be bound by the terms of this agreement. There are a few things that you can do with most Project Gutenberg-tm electronic works even without complying with the full terms of this agreement. See paragraph 1.C below. There are a lot of things you can do with Project Gutenberg-tm electronic works if you follow the terms of this agreement and help preserve free future access to Project Gutenberg-tm electronic works. See paragraph 1.E below.

1.C. The Project Gutenberg Literary Archive Foundation ("the Foundation" or PGLAF), owns a compilation copyright in the collection of Project Gutenberg-tm electronic works. Nearly all the individual works in the collection are in the public domain in the United States. If an individual work is in the public domain in the United States and you are located in the United States, we do not claim a right to prevent you from copying, distributing, performing, displaying or creating derivative works based on the work as long as all references to Project Gutenberg are removed. Of course, we hope that you will support the Project Gutenberg-tm mission of promoting free access to electronic works by freely sharing Project Gutenberg-tm works in compliance with the terms of this agreement for keeping the Project Gutenberg-tm name associated with the work. You can easily comply with the terms of this agreement by keeping this work in the same format with its attached full Project Gutenberg-tm License when you share it without charge with others.

1.D. The copyright laws of the place where you are located also govern what you can do with this work. Copyright laws in most countries are in a constant state of change. If you are outside the United States, check the laws of your country in addition to the terms of this agreement before downloading, copying, displaying, performing, distributing or creating derivative works based on this work or any other Project Gutenberg-tm work. The Foundation makes no representations concerning the copyright status of any work in any country outside the United States.

1.E. Unless you have removed all references to Project Gutenberg:

1.E.1. The following sentence, with active links to, or other immediate access to, the full Project Gutenberg-tm License must appear prominently whenever any copy of a Project Gutenberg-tm work (any work on which the phrase "Project Gutenberg" appears, or with which the phrase "Project Gutenberg" is associated) is accessed, displayed, performed, viewed, copied or distributed:

This eBook is for the use of anyone anywhere at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this eBook or online at www.gutenberg.org

1.E.2. If an individual Project Gutenberg-tm electronic work is derived from the public domain (does not contain a notice indicating that it is posted with permission of the copyright holder), the work can be copied and distributed to anyone in the United States without paying any fees or charges. If you are redistributing or providing access to a work with the phrase "Project Gutenberg" associated with or appearing on the work, you must comply either with the requirements of paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 or obtain permission for the use of the work and the Project Gutenberg-tm trademark as set forth in paragraphs 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.3. If an individual Project Gutenberg-tm electronic work is posted with the permission of the copyright holder, your use and distribution must comply with both paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 and any additional terms imposed by the copyright holder. Additional terms will be linked to the Project Gutenberg-tm License for all works posted with the permission of the copyright holder found at the beginning of this work.

1.E.4. Do not unlink or detach or remove the full Project Gutenberg-tm License terms from this work, or any files containing a part of this work or any other work associated with Project Gutenberg-tm.

1.E.5. Do not copy, display, perform, distribute or redistribute this electronic work, or any part of this electronic work, without prominently displaying the sentence set forth in paragraph 1.E.1 with active links or immediate access to the full terms of the Project Gutenberg-tm License.

1.E.6. You may convert to and distribute this work in any binary, compressed, marked up, nonproprietary or proprietary form, including any word processing or hypertext form. However, if you provide access to or distribute copies of a Project Gutenberg-tm work in a format other than "Plain Vanilla ASCII" or other format used in the official version posted on the official Project Gutenberg-tm web site (www.gutenberg.org), you must, at no additional cost, fee or expense to the user, provide a copy, a means of exporting a copy, or a means of obtaining a copy upon request, of the work in its original "Plain Vanilla ASCII" or other form. Any alternate format must include the full Project Gutenberg-tm License as specified in paragraph 1.E.1.

1.E.7. Do not charge a fee for access to, viewing, displaying, performing, copying or distributing any Project Gutenberg-tm works unless you comply with paragraph 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.8. You may charge a reasonable fee for copies of or providing access to or distributing Project Gutenberg-tm electronic works provided that

- You pay a royalty fee of 20% of the gross profits you derive from the use of Project Gutenberg-tm works calculated using the method you already use to calculate your applicable taxes. The fee is owed to the owner of the Project Gutenberg-tm trademark, but he has agreed to donate royalties under this paragraph to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation. Royalty payments must be paid within 60 days following each date on which you prepare (or are legally required to prepare) your periodic tax returns. Royalty payments should be clearly marked as such and sent to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation at the address specified in Section 4, "Information about donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation."

- You provide a full refund of any money paid by a user who notifies you in writing (or by e-mail) within 30 days of receipt that s/he does not agree to the terms of the full Project Gutenberg-tm License. You must require such a user to return or destroy all copies of the works possessed in a physical medium and discontinue all use of and all access to other copies of Project Gutenberg-tm works.

- You provide, in accordance with paragraph 1.F.3, a full refund of any money paid for a work or a replacement copy, if a defect in the electronic work is discovered and reported to you within 90 days of receipt of the work.

- You comply with all other terms of this agreement for free distribution of Project Gutenberg-tm works.

1.E.9. If you wish to charge a fee or distribute a Project Gutenberg-tm electronic work or group of works on different terms than are set forth in this agreement, you must obtain permission in writing from both the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and Michael Hart, the owner of the Project Gutenberg-tm trademark. Contact the Foundation as set forth in Section 3 below.

1.F.

1.F.1. Project Gutenberg volunteers and employees expend considerable effort to identify, do copyright research on, transcribe and proofread public domain works in creating the Project Gutenberg-tm collection. Despite these efforts, Project Gutenberg-tm electronic works, and the medium on which they may be stored, may contain "Defects," such as, but not limited to, incomplete, inaccurate or corrupt data, transcription errors, a copyright or other intellectual property infringement, a defective or damaged disk or other medium, a computer virus, or computer codes that damage or cannot be read by your equipment.

1.F.2. LIMITED WARRANTY, DISCLAIMER OF DAMAGES - Except for the "Right of Replacement or Refund" described in paragraph 1.F.3, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the owner of the Project Gutenberg-tm trademark, and any other party distributing a Project Gutenberg-tm electronic work under this agreement, disclaim all liability to

you for damages, costs and expenses, including legal fees. YOU AGREE THAT YOU HAVE NO REMEDIES FOR NEGLIGENCE, STRICT LIABILITY, BREACH OF WARRANTY OR BREACH OF CONTRACT EXCEPT THOSE PROVIDED IN PARAGRAPH 1.F.3. YOU AGREE THAT THE FOUNDATION, THE TRADEMARK OWNER, AND ANY DISTRIBUTOR UNDER THIS AGREEMENT WILL NOT BE LIABLE TO YOU FOR ACTUAL, DIRECT, INDIRECT, CONSEQUENTIAL, PUNITIVE OR INCIDENTAL DAMAGES EVEN IF YOU GIVE NOTICE OF THE POSSIBILITY OF SUCH DAMAGE.

1.F.3. LIMITED RIGHT OF REPLACEMENT OR REFUND - If you discover a defect in this electronic work within 90 days of receiving it, you can receive a refund of the money (if any) you paid for it by sending a written explanation to the person you received the work from. If you received the work on a physical medium, you must return the medium with your written explanation. The person or entity that provided you with the defective work may elect to provide a replacement copy in lieu of a refund. If you received the work electronically, the person or entity providing it to you may choose to give you a second opportunity to receive the work electronically in lieu of a refund. If the second copy is also defective, you may demand a refund in writing without further opportunities to fix the problem.

1.F.4. Except for the limited right of replacement or refund set forth in paragraph 1.F.3, this work is provided to you 'AS-IS', WITH NO OTHER WARRANTIES OF ANY KIND, EXPRESS OR IMPLIED, INCLUDING BUT NOT LIMITED TO WARRANTIES OF MERCHANTABILITY OR FITNESS FOR ANY PURPOSE.

1.F.5. Some states do not allow disclaimers of certain implied warranties or the exclusion or limitation of certain types of damages. If any disclaimer or limitation set forth in this agreement violates the law of the state applicable to this agreement, the agreement shall be interpreted to make the maximum disclaimer or limitation permitted by the applicable state law. The invalidity or unenforceability of any provision of this agreement shall not void the remaining provisions.

1.F.6. INDEMNITY - You agree to indemnify and hold the Foundation, the trademark owner, any agent or employee of the Foundation, anyone

providing copies of Project Gutenberg-tm electronic works in accordance with this agreement, and any volunteers associated with the production, promotion and distribution of Project Gutenberg-tm electronic works, harmless from all liability, costs and expenses, including legal fees, that arise directly or indirectly from any of the following which you do or cause to occur: (a) distribution of this or any Project Gutenberg-tm work, (b) alteration, modification, or additions or deletions to any Project Gutenberg-tm work, and (c) any Defect you cause.

Section 2. Information about the Mission of Project Gutenberg-tm

Project Gutenberg-tm is synonymous with the free distribution of electronic works in formats readable by the widest variety of computers including obsolete, old, middle-aged and new computers. It exists because of the efforts of hundreds of volunteers and donations from people in all walks of life.

Volunteers and financial support to provide volunteers with the assistance they need are critical to reaching Project Gutenberg-tm's goals and ensuring that the Project Gutenberg-tm collection will remain freely available for generations to come. In 2001, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation was created to provide a secure and permanent future for Project Gutenberg-tm and future generations. To learn more about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and how your efforts and donations can help, see Sections 3 and 4 and the Foundation information page at www.gutenberg.org

Section 3. Information about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

The Project Gutenberg Literary Archive Foundation is a non profit 501(c)(3) educational corporation organized under the laws of the state of Mississippi and granted tax exempt status by the Internal Revenue Service. The Foundation's EIN or federal tax identification number is 64-6221541. Contributions to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation are tax deductible to the full extent permitted by U.S. federal laws and your state's

laws.

The Foundation's principal office is located at 4557 Melan Dr. S. Fairbanks, AK, 99712., but its volunteers and employees are scattered throughout numerous locations. Its business office is located at 809 North 1500 West, Salt Lake City, UT 84116, (801) 596-1887. Email contact links and up to date contact information can be found at the Foundation's web site and official page at www.gutenberg.org/contact

For additional contact information:

Dr. Gregory B. Newby
Chief Executive and Director
gbnewby@pglaf.org

Section 4. Information about Donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

Project Gutenberg-tm depends upon and cannot survive without wide spread public support and donations to carry out its mission of increasing the number of public domain and licensed works that can be freely distributed in machine readable form accessible by the widest array of equipment including outdated equipment. Many small donations (\$1 to \$5,000) are particularly important to maintaining tax exempt status with the IRS.

The Foundation is committed to complying with the laws regulating charities and charitable donations in all 50 states of the United States. Compliance requirements are not uniform and it takes a considerable effort, much paperwork and many fees to meet and keep up with these requirements. We do not solicit donations in locations where we have not received written confirmation of compliance. To SEND DONATIONS or determine the status of compliance for any particular state visit www.gutenberg.org/donate

While we cannot and do not solicit contributions from states where we have not met the solicitation requirements, we know of no prohibition against accepting unsolicited donations from donors in such states who approach us with offers to donate.

International donations are gratefully accepted, but we cannot make any statements concerning tax treatment of donations received from outside the

United States. U.S. laws alone swamp our small staff.

Please check the Project Gutenberg Web pages for current donation methods and addresses. Donations are accepted in a number of other ways including checks, online payments and credit card donations. To donate, please visit: www.gutenberg.org/donate

Section 5. General Information About Project Gutenberg-tm electronic works.

Professor Michael S. Hart was the originator of the Project Gutenberg-tm concept of a library of electronic works that could be freely shared with anyone. For forty years, he produced and distributed Project Gutenberg-tm eBooks with only a loose network of volunteer support.

Project Gutenberg-tm eBooks are often created from several printed editions, all of which are confirmed as Public Domain in the U.S. unless a copyright notice is included. Thus, we do not necessarily keep eBooks in compliance with any particular paper edition.

Most people start at our Web site which has the main PG search facility:

www.gutenberg.org

This Web site includes information about Project Gutenberg-tm, including how to make donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, how to help produce our new eBooks, and how to subscribe to our email newsletter to hear about new eBooks.